

339/1937 VII. 30

A KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI
REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET

NAGYVÁRADON 1936 NOVEMBER 25-ÉN,
A REFORMÁTUS EGYHÁZ KULTUR-
PALOTÁJÁBAN TARTOTT ÉVI RENDES
KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE

AZ EGYHÁZKERÜLET HIVATALOS KIADVÁNYA.

Nyomatott
DEUTSCH TESTVÉREK KÖNYVNYOMDÁJÁBAN REŞITÁN
1937

A KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI
REFORMÁTUS EGYHÁZKERÜLET

NAGYVÁRADON 1936 NOVEMBER 25-ÉN,
A REFORMÁTUS EGYHÁZ KULTUR-
PALOTÁJÁBAN TARTOTT ÉVI RENDES
KÖZGYÜLÉSÉNEK

JEGYZŐKÖNYVE

AZ EGYHÁZKERÜLET HIVATALOS KIADVÁNYA.

Nyomatott
DEUTSCH TESTVÉREK KÖNYVNYOMDÁJÁBAN REȘITĂN
1937

A KIRÁLYHÁGÓMELLÉKI REF. EGYHÁZKERÜLET
Nagyváradon 1936 november 25-én a református egy-
ház kulturpalotájában tartott évi rendes közgyűlésének

jegyzőkönyve.

JELLEN VOLTAK:

Sulyok István püspök és **dr. Thury Kálmán**
egyházkerületi főgondnok elnöklete alatt:

A jegyzői karból: Csernák Béla lelkészi, dr. Soós
István világi főjegyző, Peleskey Sándor lelkészi, Dr.
Olosz Lajos világi jegyző.

A tanácsbirói karból: Papp József, Debreczeni
István, Balajthy Jenő, Kiss Károly lelkészi, Dr. Ajtai
Nagy Gábor, Bónis Elemér, Dr. Kölcsey Ferenc, Dr.
Koczó Jenő, Dr. Ujfalussy Sándor világi tanácsbirák.

Egyházkerületi ügyész: Dr. Harcsár Géza.

Az egyházmegyék részéről:

A bánási egyházmegyéből: Nemes Elemér espe-
res, Keresztes József lelkészi, Dr. Szathmáry Lajos
világi képviselő.

A bihari egyházmegyéből: Vadai Béla esperes, Te-
legdi József egyházmegyei gondnok, Könyves János,
Szücs László lelkészi, Dr. Sarkady Sándor, Udvarhelyi
Béla világi képviselő.

Az érmelléki egyházmegyéből: Szabó Zoltán esperes, Pappszász Lajos egyházmegyei gondnok, Hegedűs Albert, Boruzs Lajos lelkészi, Dr. Gulácsi Sándor, Kozma Lajos világi képviselő.

A nagybányai egyházmegyéből: Boros Jenő esperes, Dr. Böszörményi Emil egyházmegyei gondnok, Gy. Kovács József, Magoss Ferenc, Sárközi Lajos lelkészi, Tabajdi György világi képviselő.

A nagykárolyi egyházmegyéből: Gönczy Sándor esperes, Dr. Nagy Sándor egyházmegyei gondnok, Kovács Lajos lelkészi, Domahidy István világi képviselő.

A nagyszalontai egyházmegyéből: Arday Aladár esperes, Fráter Emil egyházmegyei gondnok, Jakab Viktor, Nagy Zoltán lelkészi, Dr. Balogh Ernő világi képviselő.

A középiskolák képviselőiben:

Ligeti Imre szatmári fiu-liceumi igazgató, Bakcsiné Korbuly Irén szatmári leány-gimnáziumi igazgató, Karácsonyiné Gálbory Erzsébet nagyváradi leánygimnáziumi igazgató.

Az elemi iskolák képviselőiben:

Bartha István börvelyi, Ottmayer Gyula kismajtényi, Kilin Sándor kisjenői, Ceglédi Sándor nagyszántói tanító.

Az egyházkerület központi hivatalának tisztviselői karából:

Kursinszky Kálmán tanügyi tanácsos, Kovács József pénztáros, Vargha László számvevő-ellenőr.

1. szám. A királyhágómelléki református egyházkerület közgyűlésének Nagyváradon 1936 november 25-én a nagyváradi református egyház kulturpalotájá-

ban egybegyűlt tagjai a XC. zsoltár első versének éneklésével kezdik munkájukat. Ének végeztével Püspök úr Isten áldását kéri a közgyűlés munkájára a következő imádságban:

Mindenható Isten, mennyei jó Atyánk, megilletődött lélekkel állunk meg előtted, mikor lábaink először lépik át ennek az épülő hajléknak küszöbét. Nem emberi hiúság, hanem örök evangéliumod iránt égő szeretet illesztette egybe e háznak köveit, hogy ebben is az Úr Jézus Krisztus vérén megváltott anyaszentházaodat szolgáljuk és megtanítsuk az itt nemzedékről-nemzedékre egymást felváltó ifjúságunkat arra a kérő szavadra: „Adjad nekem szerelmes fiam a te szivedet (Példabeszéd 23, 26.) Azt a szívet amelynek kincseiből a jó ember előhossa a jót és a gonosz ember a gonosz kincseiből a gonoszt (Máté 16, 36.)“

Áldott légy Urunk és Istenünk, hogy mindeddig segítségül valál és nem szégyenitetted meg reménységünket. Esedezve kérünk, hogy emberi jó szándékunkat támogassad és vidd véghez elfogyhatatlan kegyelmeddel, mert „ha az Úr nem építi a házat, hiába dolgoznak azon építői (Zsolt 127, 1.)“ Hittel reménységgel és bizodalommal helyezzük ennek sorsát Atyám kezébe, s kérünk: véd meg minden vihartól, amely homlokába megütköznék és a reá zuhogó áradásokat tedd ártalmatlanná reá nézve. Mi szilárd fundamentumot, a Te Egyetlenegyedet helyezzük fenn tartó erőül a falak megásott mélységeibe, mert rajta kívül senki más fundamentumot nem vethet: Ő az út, élet és igazság.

Ur Isten, te összegyűjtöttél mostan is minket, véneket és ifjakat, a kiket szent Sionod kőfalára őrállókul rendeltél és állítottál. A te akaratod megnehezítette a napokat és időket felettünk, amelyekben annyi gonoszt látunk. A szent falakból sikeítő robajjal omló kövek hullanak lábainkhoz. Az egész épület reszket és remeg, mintha eltemetett titánok ráznák a földet talpaink alatt. Hitünk alvó félen, mint a puszták heivadó tüze és minden ami könnyel és vérrel megszentelt drágaság omlik és pusztul, s egyre árvábbak és egyre koldusabbak leszünk. Oh miért vetettél el teljesen, miért füstölög haragod juhaid ellen. Emlékezzél meg a te gyülekezetedről, amelyet régen szerettél és amelyet megváltottál a te örökségednek (Zsolt. 74: 1. 2.) Jövel Szentlélek Ur Isten és teremts uj szívet és lelket bennünk, hogy új ég és új föld támadjon közöttünk. Ámen.

2. szám. Főgondnok úr a közgyűlést a következő beszéddel nyitja meg:

Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés!

Két év óta mellözöm azt a hagyományos szokást, hogy évi közgyűléseinket részletesebb beszéddel nyissam meg, s tájékoztatót adjak egyházunk egyetemét érintő kérdésekről.

Igaz, hogy ezekben a beszédekben nem voltak nagyobb számú örvendetes mozzanatok, sőt inkább úgy hangzottak el, mint az ószövetségi próféta végtelen siralmi, de legalább elpanaszoltuk egymásnak bajainkat, s kerestük azokra az orvos-szereket.

Ma már ezek a beszédek is hiányoznak közgyűlésünk tárgysorozatából. A mai kor történetírója valamikor joggal vetheti fel a kérdést, hogy miért némultak el ujabban ezek a panaszhangok, mert vallási és művelődési szabadságunk korlátozása megszűnt és keserű szavaink meghallgatásra találtak-é, vagy mások miatt?

A tárgyilagos történetíró lelkiismeretes anyaggyűjtése aligha fog az első feltevésre igenlő választ adni. Helyzetünk örvendetesnek, sérelmeink orvosoltaknak épenséggel nem tekinthetők. Egyházunk mai tevékenysége csaknem teljesen a védekezésben merül ki. Erejének végső megfeszítésével a még meglevő egyházi és művelődési intézményeink megtartására törekszük. Be kell vallanunk, hogy ez a munka hovatovább a kimerülés szakadéka mellé sodorja egyházi életünket. Bajaink külső és belső okait most nem boncolgatjuk. A nehéz idők keresztjét mindnyájan érezzük és tudjuk, hogy ezt csak a legmesszebbmenő kötelességérzettel viselhetjük el. Bizalommal és csüggedés nélkül vállalunk kell a jelen terheit, hogy megépíthessük egy jobb jövő fundamentumát. Vissza kell kapnunk a jövő reménységét és hordozójává kell lennünk a bizakodó optimizmusnak is, amely megakadályozza a létünket és fejlődésünket fenyegető reményvesztettség felülkerekedését. Mindég arra kell gondolnunk, hogy a mi egyházunk századok súlyos szenvedéseinek tüzeiben edződött meg, s nőtt nagyra, amikor ma is létünkért küzdünk csak dicsőséges multunkat folytatjuk, s a jövő nekünk fog igazat adni.

Nem mulaszthatom el, hogy amikor a mai napon először gyűlünk össze kerületünknek e szép új otthonában, a Gondviselés iránt való mélységes hálánknak és örömünknek kifejezést ne adjak. Megállapíthatom, hogy gyűléseink és egyéb összejöveteleink e szép épületben oly méltó otthont kaptak, amely büszkeséggel s egyszersmint a jövő iránt való bizalommal töltheti el

m'ndnyájunk lelkét. Adja az Uristen, hogy egyházi életünk megnyilvánulásai nem csak megfelelő kényelmet és külsőséget találjanak e helyiségekben, hanem belső életünk megújulásának záloga és egy szebb korba vetett reménységünknek valóságos szálláscsinálója legyen.

Mielőtt közgyűlésünk napirendjére áttérnénk szomorú kötelességet kell teljesítenünk, amikor sorainkból egy év lefolyása alatt kidőlt testvéreink emlékéért Pálffy István misztótfalui, Kecs-keméthy Kálmán belényessonkolyosi, Kun Zoltán pankotai, Bodnár Béla tamásváraljai, Molnár Lajos kispaleskei lelkészek, Szentgyörgyi Zsigmond nyugalmazott lelkész, Csapó Vasváry Béla szalontai orgonista kántor, id. Hadházy Kálmán egyh. megyei világi tanácsbíró, Báthori Ferenc nagyváradai presbiter. A mi hálás kegyeletünk kísérje e derék munkásokat a más hazába.

A magyar reformátusságnak, de egyszersmind az egész protestáns világnak legnagyobb fájdalmára kidőlt a magyar református tölgyfa dr. Baltazár Deszö református püspök. A remekbe formált magyar embertípus. A szikla-szilárd református lélek, s a nagyvonalu és rendkívüli képességű egyházfő ejtette ki kezéből a reá bízott kormányrudat. Mi romániai reformátusok csak a hatalmas egyéniségének átsugárzó lényét érezhettük, s mégis lesújtott vesztésként állottunk e nagy halott ravatala körül. Emléke belevésődött a magyar reformátusság történetének érclapjára, a mi hálás szeretetünk zöld repkényként fonja körül a nagy püspök siremlékét.

Ezek után szeretettel üdvözlöm megjelent testvéreimet, s közgyűlést Elnöktársam nevében is megnyitottnak jelentem ki.

Közgyűlésünk Főgondnok úr beszédét jegyzőkönyvébe iktatja s intézkedést igénylő pontjaira külön számok alatt határoz.

3. szám. A főjegyző jelenti, hogy a 17-ik divízió parancsnoksága közgyűlésünk megtartását 26577—1936. szám alatt engedélyezte.

Tudomásul szolgál.

4. szám. Közgyűlésünk tanácskozása kezdetén hódoló táviratot küldött Öfelségének a Királynak és táviratban üdvözölte a minisztertanács elnökét és a vallásügyi minisztert.

5. szám. A Főjegyző felolvasta az egyházkerületi közgyűlés alkotó tagjainak névsorát. (Lásd a jegy-

zökönyv elején). Bejelenti, hogy távolmaradásukat kimentették: Bálint Miklós bányai egyházmegyei gondnok, Dr. Helmeczy József, Uray Jenő nagybányai és Dr. Kapéry Béla nagyszalontai világi képviselő.

Közgyűlésünk megállapítja, hogy jelen van 53 szavazati és 3 tanácskozási joggal bíró tagja. A távolmaradásukat bejelentők elmaradását tudomásul veszi.

6. szám. A nagybányai egyházmegye 1936 április 28-iki közgyűléséből jelenti, hogy az egyházmegye esperesévé Boros Jenő szatmári lelkész választatott meg, akit esperesi hivatalába beiktatott.

Közgyűlésünk a nagybányai egyházmegye jelentését tudomásul veszi és Boros Jenő esperes urat az egyházkerületi közgyűlés alkotó tagjainak sorában szeretettel üdvözli.

7. szám. A nagyszalontai egyházmegye 1936 október 22-iki gyűléséből jelenti, hogy az általános tisztújítás alkalmából ismét megválasztottak esperessé Arday Aladár nagyszalontai lelkész és egyházmegyei gondnokká Fráter Emil nagyszalontai földbirtokos.

Örvendetes tudomásul szolgál.

8. szám. A szavazatbontó bizottság 1936 március 4-én tartott üléséből jelenti, hogy 132/1935 számú egyházkerületi rendelkezés szerint a presbiteriumok beküldött szavazataikat az egyházkerületi lelkészi tanácsbírói tisztségre beérkezett 210 érvényes szavazat, amelyből Kiss Károly nagyváradi lelkészre 174, Oláh Sándor nagybányai lelkészre 11, Sárközi Lajosra 7, Jakab Viktorra 2, Dónáth Lászlóra 2, Szép Kálmán, Gy. Kovács József, Széll György, Gyöngyösi Bálint lelkészre 1—1 szavazat esvén, Kiss Károly abszolút szótöbbséget nyert.

Közgyűlésünk megállapítja, hogy Kiss Károly nagyváradi lelkész abszolút szótöbbséggel egyházkerületi tanácsbíróvá választatott. A megválasztott tanácsbíró az esküt a közgyűlés

szine előtt leteszi s Püspök úr őt meleg szavakkal üdvözli. Kiss Károly tanácsbíró szolgálatait készséggel ajánlja fel anyaszentegyházának.

9. szám. Püspök úr megnyitó imádságában örvendező lélekkel emlékezett meg Istennek ama kegyelméről, hogy egyházkerületünk először tarthatja meg közgyűlését a nagyvárad református egyház kulturpalotájának falai között, amely díszes épületben helyet találhat a püspöki hivatal is. A monumentális hajlék felépítése érdekében hónapok óta nagy buzgósággal fáradozik egyházkerületünk közbecsülésben és szeretetben álló főgondnoka dr. Thúry Kálmán úr.

Közgyűlésünk dr. Thúry Kálmán főgondnok úrnak a nagyvárad református egyház kulturpalotájának építése körül kifejtett elévülhetetlen érdemeit jegyzőkönyvében megörökíti és az egyetemes egyház javáért bölcs előrelátással, fáradhatatlanul munkálkodó főgondnok úrnak hálas köszönetét nyilvánítja.

10. szám. Főgondnok úr megnyitó beszédében megindult lélekkel emlékezett meg azokról, akik egyházkerületünk lelkészi és tanítói sorából a múlt közgyűlés óta az örökkévalóságba távoztak, névszerint Pálffy István, Kecskeméthy Kálmán, Kun Zoltán, Bodnár Béla, Molnár Lajos, Gyenge János, Szentgyörgyi Zsigmond lelkészekről, Csapó Vaisányi Béla énekevezérről.

Közgyűlésünk az anyaszentegyház hűséges munkásainak emlékét kegyelettel örökíti meg jegyzőkönyvében, vigasztalást találván az Ur Jézus Krisztus ígéretében: Ahol én vagyok, ott leszen az én szolgám is

11. szám. Egyházkerületi Főgondnok úr közgyűlést megnyitó beszédében megindult lélekkel emlékezik meg arról, hogy Dr. Baltazár Dezső a tiszántuli egyházkerület nagy püspöke, a magyarországi egyetemes konvent és zsinat lelkészelnöke, alig, hogy megülte

ez év július 3-ik napján püspöki munkásságának negyedszázados jubileumát, Isten szabad akaratából 1936 augusztus 25-én az örökkévalóságba költözött. Az egyetemes református egyház nagy részvéte mellett, augusztus 29-én végbement temetésén egyházkerületünk küldöttsége is megjelent.

Közgyűlésünk boldog emlékü dr. Baltazár Dezső halálával egyetemes egyházunkat ért nagy veszteséget magáénak vallja és az apostoli lelkületű Püspök kidöltét, aki több mint egy évtizeden át egyházkerületünk gyülekezteinek is bölcs és erős hittel kormányzó püspöke volt, mély gyásszal kesergi; áldott emléket kegyelettel örökíti meg jegyzőkönyvében.

Mélységes részvétét a Tiszántuli Református Egyházkerület Közgyűlésének jegyzőkönyvi kivonatban testvéri szívvvel tolmácsolja.

12. szám. Széll György avasujvárosi lelkész a nagybányai egyházmegyében viselt esperesi állásától megváltván, bejelenti lemondását zsinati rendes tagságáról és egyházkerületi igazgatótanácsi rendes tagságáról.

Közgyűlésünk mélyen fájlalja, hogy Széll György avasujvárosi lelkész előrehaladott korára tekintettel megvált a nagybányai egyházmegyében egy hosszú emberöltőn át nagy hűséggel és bölcseséggel viselt esperesi állásától, s távozó jeles férfinak érdemeit hálásan örökíti meg jegyzőkönyve lapjain.

Tudomásul veszi, hogy a zsinati rendes tag megválasztásáról az igazgatótanács rendelkezett.

A megüresedett igazgatótanácsosi rendes tagság betöltéséről a közgyűlés folyamán gondoskodik.

13. szám. A romániai zsinatpresbiteri ágostai hitvallású evangélikus egyház 1936 október 20-án Aradon tartott VII. rendes közgyűlésében 10. a. szám

alatt kimondotta, hogy a két testvér egyház békés együttélését és együttműködését célzó nagygeresdi egyezség 1914 évben felbontatván, tekintettel azokra a surlódási lehetőségekre, amelyet a kultusztörvény 42. §-a tartalmaz, a két testvéregyház között való békének megóvása és biztosítása érdekében; 1., a református lelkész az evangélikus szórványterületen csak az illetékes lelkész engedélye alapján végezhet az evangélikus hivek között lelkészi funkciókat, s köteles azokat az illetékes lelkészi hivatalnak nyolc napon belül az adatok csatolásával bejelenteni anyakönyvelés végett. Ha pedig az elvégzett szertartást saját anyakönyvébe is bevezette, köteles a keresztelt, esketett, vagy temetett egyén evangélikus voltát a saját anyakönyvében is feltüntetni. Természetesen ezt a kötelezettséget az evangélikus egyház is vállalja a református diaszpórában. 2. A szórványban élő evangélikus hivek a református egyház részéről sem adóval, sem illetékel sem bármilyen szolgáltatással nem terhelhetők. Ha azonban önként vállalnak ilyenmő kötelezettséget, annak semmi akadálya nincsen. Ugyanígy azonban önkéntesen felajánlott járulékokon felül az evangélikus egyház részéről sem terhelhetők azok a református hivek semmiféle egyházi adóval, vagy szolgáltatással, akik református szórványterületen élnek. 3. A diaszpórában élő hivekről, amennyiben azok az egyházi nyilvántartásokban szerepelnek, kívánatra kölcsönösen felvilágosítás nyújtandó.

Az ágostai hitvallásu evangélikus egyház közgyűlése ezt a határozatát hasonló határozathozatal céljából küldte meg egyházkerületünknek.

Közgyűlésünk a megküldött határozatot tudomásul veszi, ahoz hozzájárul és elrendeli, hogy egyházkerületünk fennhatósága alá tartozó lelkészeink az általuk gondozott szórványokban lakó ágostai hitvallásu evangélikus atyánkfiai között az 1928 évi kultusztörvény 42-ik §-ának rendelkezései szerint mindenkor a testvér ágostai hitvallásu evangélikus egyház illetékes lelkészével egyetértésben járnak el.

14. szám. Az erdélyi egyházkerület Igazgatótanácsa 6852—1935 III. számú átiratában értesíti egyházkerületünk Elnökségét, hogy a július 30-án tartott egyházkerületi közgyűlés elfogadván Dr. Makai Sándor püspök lemondását, az erdélyi egyházkerület püspökévé teljes egyhangúsággal Vásárhelyi János kolozsvári lelkészt, egyházkerületi lelkészi főjegyzőt választotta meg.

Közgyűlésünk a lemondott Dr. Makai Sándor püspök érdemeire emlékezéssel örömmel veszi tudomásul Vásárhelyi Jánosnak püspökké választását és felkéri az elnökséget, hogy az új erdélyi püspök beiktatásán egyházkerületünk áldáskívánatait tolmácsolni sziveskedjék.

15. szám. A magyarországi református konvent átiratban közli egyházkerületünkkel, hogy Molnár Ferenc monoki lelkész első lelkészképesítő bizonyítványa elveszett, a sárospataki theologia a másolatot kiadta. Püspök úr az elveszett bizonyítvány érvénytelenítéséről az esperesi hivatalokat értesítette.

Tudomásul szolgál.

16. szám. Mult évi őszi közgyűlésünk üdvözlő táviratára a Miniszterelnök táviratban válaszolt és az üdvözlőt megköszönte.

Tudomásul szolgál.

17. szám. A szavazatszedő bizottság jelenti, hogy a 133/c.—1935. számú közgyűlési határozat két zsinati lelkészi póttagra a szavazást elrendelven, a beadott szavazatokat 1936 március 4-én felbontotta. Megállapította, hogy Fogarasi Bálint ágyai lelkész 173, Szabó Zoltán érmelléki esperes 190, Gönczy Sándor 9, Dónáth László 3, Boros Jenő 6, Oláh Sándor 2, Jakab József 2, Sireleczy Sándor, Nemes Elemér, idős Bokor Sándor, Kalmár István, Balajthy Jenő, Jakab Viktor, Peleskey Sándor, Sallay István, Gyöngyösi Bálint, Hegedüs Albert, Bara József, Csúri Bálint Magos Ferenc 1—1 szavazatot nyertek, így Fogarasi Bálint és Szabó Zoltán abszolút szótöbbséggel megválasztottak.

Közgyűlésünk a szavazatbontó bizottság jelentését tudomásul veszi és igazolja, hogy

a zsinati lelkeszi póttagságra Szabó Zoltán székelyhídi lelkesz, érmelléki esperes és Fogarasi Bálint ágyai lelkesz megválasztottak ;

és elrendeli, hogy a megválasztott zsinati póttagok részére a 16/1927. sz. határozat 2. és 4. pontja értelmében a megbízólevél kiadassék ;

a választás eredményéről a zsinat elnökségét jegyzőkönyvi kivonaton értesíti.

18 szám. A szavazatbontó bizottság 1936 március 4 iki üléséből jelenti, hogy szavazatot nem küldött Dunaszentilona, Ujmosnica (a zsinati póttagokra), Váradles, Piskolt, Tóti, Iriny, Kaplony, Szaniszló, Belényes-sonkolyos — hibás szavazatot küldött Krassófüzes (a lelkesz nem írta alá), Lippa (pecsétet nem tett rája), Kipeleske (csak egy zsinati tagra szavazott).

Közgyűlésünk a szavazatot nem küldött vagy hibás szavazatot küldött egyházak névsorát az illetékes esperesi hivataloknak további eljárás végett kiadja.

19. szám. Boros Jenő szatmári lelkesz nagybányai esperessé választatván, megköszöni az egyházkerület gyülekezeteinek iránta tanusított bizalmát a tanácsbírói tisztéről lemond.

Közgyűlésünk a lemondást tudomásul veszi s a megüresedett egyházkerületi lelkeszi tanácsbírói tisztségre a szavazást elrendeli, a szavazatok beadásának határidejéül 1937 március 1-ét kitűzi és a szavazatok felbontásával az egyházkerületi közgyűlés Nagyváradon lakó tagjait megbizza ;

erről Püspök urat jegyzőkönyvi kivonaton értesíti.

20. szám. Az egyetemes egyházi főbiróságba egyházkerületünk részéről 138—1935 évi határozattal kiküldött tagok megbízatása 1936 december 31-én le-

jár, ennek következtében közgyűlésünk az Egyetemes bíróságba az elnökség — Sulyok István püspök és dr. Thury Kálmán egyházkerületi főgondnok urak mellett — kiküldi illetve megválasztja :

rendes tagokul Csernák Béla egyházkerületi főjegyzőt és Dr. Nagy Sándor egyházmegyei gondnokot,

póttagokul Vadai Béla esperest és Dr. Ajtai Nagy Gábor egyházkerületi világi tanácsbíró.

A megválasztott tagok megbízatása ha a zsinat másként nem intézkedik, 1937 december 31-ig tart.

Erről a megválasztottakat és az erdélyi egyházkerület elnökségét jegyzőkönyvi kivonaton értesíteni rendeli.

21. szám. Egyházkerületi közgyűlésünk előtt megjelent és lelkésszé szentelését kéri :

a bánági egyházmegyéből Orth Győző temesvári segéd-, Eszenyei Béla kisperegi segédlelkész,

a kisperegi egyházmegyéből: Gyökössy József nagykakucsi rendes-, Kalmár Ferenc László hegyközszáldobágyi rendes-, Molnár Zoltán hegyközkovácsi-i rendes-, Benedek Géza nagyvárad—olaszi segéd-. Osváth Ernő nagyvárad—ujvárosi segéd-, Szabó Pál nagyvárad—réti segéd-, Szennyessy József nagyvárad—velencei segédlelkész.

az érmelléki egyházmegyéből: Medgyesy Lajos poklosteleki rendes-, Saja Sándor albini rendes-, Vargha Béla székelyhidi segédlelkész,

a nagybányai egyházmegyéből: Gavallér Lajos hosszúmezői rendes-, Kósa Rezső dabolci rendes-, Magoss Árpád szatmárhegyi rendes-, Márton Ferenc, missztótfalui rendes-, Véghoffer Sándor Sárköz—sárközujlaki rendes-, Balla Zoltán aranyosmegyesi segéd-, Lengyel László szatmári segéd-, Makai György szatmárnémeti segéd-, Pajzos Bálint avasujvárosi segédlelkész,

a nagyszalontai egyházmegyéből: Nagy István vadászi rendes-, Szilágyi Sándor pankotai rendes-, Bulhy

Sándor árpádi helyettes-, Fekete Rezső aradi segéd-,
Nóbik József nagyszalontai segédlelkész,

Közgyűlésünk megállapítja, hogy a megjent tiszteletes atyafiak fölszentelésének akadálya nincs s fölkéri Főtiszteletű Püspök urat, hogy a fölszentelést a lelkészi főjegyzővel és az esperesi karral a nagyváradi református egyházközség ujbárosi templomában hajtsa végre.

A közgyűlés a maga tanácskozását a lelkésszentelés után folytatja.

22. szám. Főtiszteletű Püspök úr a fölszentelésre jelentkezett tiszteletes atyafiakat az egyházkerületi főjegyzővel és az esperesi karral a nagyváradi református egyházközség ujbárosi templomában 1936 november 25-én délelőtt fölszentelte. A lelkésszentelés után az egyházkerületi közgyűlés tanácskozását folytatván, a közgyűlés színe előtt a fölszentelt 26 lelkész nevében Gavallér Lajos hosszúmezői rendes lelkész Püspök urnak és az egyházkerületi közgyűlésnek köszönetet mondott.

Püspök úr a fölszentelt 26 ifju lelkészt áldáskivánások között véglegesen kibocsájtotta.

23. szám. Olvastatott Főtiszteletű Püspök úr 1935 évi jelentése:

Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés!

Kálvin „Institutio”-ja megírásának 400 éves fordulója után, melyet gyülekezeteink is kegyelettel megünnepeltek, bizonyára mindnyájunkat az az óhajtás tölt el, vajha a halhatatlan nevű reformátor szel'eme ne csak muló megemlékezések ünnepi fényben ujulna fel, hanem örökké itt maradna köztünk. Ezt sem azért, hogy elpihenjen rajtunk, mert ilyen boldog pihenésre-fájdalom — aligha talál'na okot, hanem ellenkezőleg: azért, hogy ösztönözzön, hajtson bennünket, hogy egyre jobban mélyedjünk bele a kálvini reformáció tiszta átlátszó szerkezetébe, mely úgy borul reánk, mint valamí csodálatos kristálykupola, amely nem bontja szivárványszínekre a fényóceánt, mely betölti emberi tekintetnek kibírhatatlan ragyogással, kemény halhatatlan kisugárzással, mert ez mind Annak a visszfénye, akinek a neve: Örökkévaló Isten.

Puha mosolygó színek harmóniája nem is illenék oda, ahol ez az örök fénytenger még az emberi természet fátyolán keresztül is lebirhatatlan erővel sugározza ki azt a vallomást, hogy „Én vagyok a világ világossága“.

Senki nem nézett élesebb, de egyben alázatosabb szemmel és imádkozóbb szívvvel ebbe a vakító sugárzatba, mint Kálvin, aki a titkok titkát: az eleve elrendelés tanát kérlelhetetlen lokikával építette ki „*De aeterna Dei praedestinatione*“ című munkájában. Nagy, komor és mégis csupa-fény elméje és csupa-szív jelleme a vallási újjászületés záró periódusában éppen olyan gígászi arányokat ölt, amelyet a művészeti renesszánsz zenitjén a Michelangelo hatalmas zsenije bontott ki, aki a római Sixtus i kápolna falán és mennyezetén „*Uto'só ítélet*“ című halhatatlan festményében az örök emberi sorsoknak a fináléját rögzíti meg, amely ott kezdődik — a predestinációnál. Ami e két isteni ténykedés közzé esik, az az egyesek, népek, nemzetek, világok élete és halála.

Ott zajlott le a mi egyházkerületünk életének legutóbbi esztendeje is, múlt évi egyházkerületi közgyűlésünk óta mai napig. Fény és árny szövedéke volt ez az élet is, mint minden más élet, akár személyeké, akár intézményeké.

I. A gyülekezetek *belső életében* szívesen látom az eddigi fogyatkozások fokozatos javulását, mely ha nem is mutat fel teljesen kielégítő állapotot, mindenesetre komoly törekvést igazol az egész vonalon arra, hogy mindenek ékes szép rendben történjenek úgy a lelkészek, mint a gyülekezeti tagok részéről.

Ezuttal mellőzni kívánom az idevonatkozó s kétségen kívül nagyrésztben száraz statisztikai adatok közlését s inkább az azokból leszűrt tanulságokat szeretném közelebb vinni hittestvéreink lelkéhez. Főképpen két körülményt kell élesen megvilágítanom és kiemelnem. Egyik a *kereszteletlenség*, másik a *kitérések lélektani mozzanata*.

Abban a tényben, hogy az 1935. év folyamán született gyermekek közül 32 fiút és 36 leányt összesen tehát 68 gyermeket hagytak szülei keresztség nélkül (míg az előző évben 37 gyermek maradt így), azt kell következtetnem, hogy hittestvéreink lelkében a keresztség sákramentumának áhitatos tisztelete megrendült, vagy legalább is megtompult annak a nagy és szent elhivatásnak a dicsősége, amelyet a Szentháromság egy örök Isten nevébe való megkeresztelés jelent az emberi nemzetség életében. Valami fagyasztóan hűvös áramlat betolakodását jelenti ez a fájdalmas tünet a pogányság sötét, penészes oduiból az Isten fiainak szép,

szabad és napsugaras világába, valami nagy, otromba közömböséget, vagy talán még itt-ott makacsságot is. Lelkésztestvéreinknek pásztori gondjába különösen is be kell ajánlanunk ezt a sajnálatos jelenséget s fel kell hivnunk őket, hogy a modern pogányságnak ezt a betörési kísérletét apostoli lélekkel és buzgósággal verjék vissza presbitériummal, nőszövetséggel és férfiszövetséggel együttes és kitartó munkálkodás által.

A *vallásváltoztatásokról* összeállított kimutatásokból, jobban mondva az áttérések és kitérések indító okait feltáró jelentésekből két dolgot látok.

Egyik az áldozatos lélek fokozatos sorvadása hittestvéreinkben, a másik a hivek lelki kapcsolatának a meglazulása belső tisztviselőikkel.

Jelentésem további folyamán egy-egy hittestvérünk fenkölt gondolkodásának *nagyobb adományokban* való nyilvánulásáról lesz szerencsém megemlékezni, de ezek mellett a fellobbanó csillagok mellett annál feketébb a sötétség, mely ott tátong a statisztika száraz adataiban s arról beszél, hogy református atyánkfiai állásuk, kenyerük megtarthatása végett egyre sűrűbben hagyják el magyar kálvinista őseik hitét s maguk is, gyermekeik is elvesznek a magyar faj számára. Nem tudnak szemébe nézni a rájuk zuduló nehézségeknek, a megélhetés szomorú gondjainak, nincs erejük vállalni a nélkülözés fekete kenyerét, a hitükért való szenvedés kálváriautját s ha már áldozat kell, inkább feláldozák vallásukat, magyar fajiságukat, mint puha, fehér kenyerüket.

Tagadhatlan, hogy az ő kísértésüknek e szomorú órái szinte fájdalmas részvétet keltenek, de ha mentséget nem is találhatunk számukra, mit szőjünk azokról, akik egyházi adóik miatt dobják el magyar kálvinista őseik vértanusággal ékesített szentegyházát? Mert — fájdalom — a kitérések indító okai közt a jelentésekben ilyen szempontok is szerepelnek.

Ime az árulás dija, az örök Judáspénz, amelyet ha nem is kapnak meg, de legalább nem kell megfizetniök!

Ime a nagy, mély elszakadottság lelki atyától, tanítótól, belső tisztviselőktől!

Ime a nagy kísértés és veszedelem, „az élet és halál kérdése“, amelyről múlt évi tavaszi közgyűlésünk elé terjesztett püspöki jelentésemben is szomorú szívvel tettem említést! Akkor azt mondtam, hogy „lelkészeink és tanítóink koldussorsban vannak. És sehol sem hallok biztató szót arra vonatkozólag, hogy gyülekezeteink valahol ezt a ma már földhözragadt szegénységet sa-

ját belátásukból, önként enyhíteni, elviselhetőbbé tenni igyekeznének".

Fájdalom, ma is ugyanazt kell mondanom, sőt meg kell toldanom avval, hogy ma már a belső tisztviselők fizetésének s az erre a célra kivetett egyházi adónak a szorgalmazása, vagy az ettől való szabadulás hithagyási indokká vált.

Mult év tavaszán felvettem az egyetlen reálisnak mondható gondolatot is a megoldáshoz, t. i. egy olyan fenntartói alapnak az összehozását, melyből összes egyházi szükségleteink fedezetet nyerjenek. Fájdalom — erre a püspöki felhívásra sem mozdultak meg gyülekezeteink, ebben a gondolatban volt realitás és van ma is.

Itt emlitem meg, — gondolati kapcsolat címén — hogy egyre nehezebbé kezd válni *theologus ifjaink segélyezésének* ügye. Rendkívül súlyos ezeknek az ifjaknak a tanulmánya a kolozsvári theológián, mert anyagi viszonyaik következtében nem tudnak eleget tenni az intézettel szemben fizetésbeli kötelezettségüknek s így nemcsak nyomoruságosan élnek, hanem még nem is vizsgázhatnak. Hogy ez mit jelent a jövővel lelkésznevelésében, azt bővebben magyarázni fölösleges. Hiszen így is kevés ifju lelkészünk végző évenként s így is gyakran kell kiegészítő munkaerőket kérni a testvéregyházkerülettől.

A theologusoknak erre a szerencsétlen helyzetére többször felhívtam már egyházkerületünk figyelmét s innen a közgyűlés színhelyéről ez az illusztris testület sokszor csatlakozott felhívásomhoz, melyet theologusaink felsegítése érdekében intéztem a gyülekezetekhez. Fájdalom, e felhívásokra sem érkezett megértő visszhang sehonnam sem. Nyilván az a körülmény ejti tévedésbe református atyafiakat, hogy a kerület utal ki tanulmányi segélyeket arra szorult theologusoknak, tanítóképzőintézeti és középiskolai tanulóknak, de azt már kevesen tudják, hogy ezt az amugy is igen labilis, tanulmányi segélyalapot a kolozsvári theologiai intézet fenntartásához való hozzájárulásunk címén évenként 100.000 leu összeg terheli, tehát igen kicsiny összeg az, melyet egyházkerületünk a theologusok támogatására fordíthat s nagy szegénységüket ezzel felsegíteni teljesen képtelen.

Még sajnálatosabbá teszi a helyzetet, hogy a gyülekezetek nagy része még a felsegítés eddigi módjától, a *legáció* intézményétől is egyre jobban vonakodik s a maga „szegénysége“ címén egymásután kéri felmentését a legátusfogadás kötelezettsége alól. Meg kell tehát érteniök végre, hogy ha élni akarnak s hi-

tüket, fajiságukat megtartani akarják, akkor új, áldozatos szívért kell imádkozniok, mely visszavezesse őket hitvalló apáik útjára.

Az egyházkerület *külső életének* fontosabb mozzanatait a következő adatok tüntetik fel:

A gyülekezetek *belső jótékonyására* 542,962 leut fordítottak (ebből az iskolás gyermekek 324,362 leut, a felnőttek 218,600 leut kaptak), *külső jótékonyág* céljaira pedig 334,087 leut. Az önkéntes adományok összege 2,400,220 leu. Ezek közül a 10,000 leut elérő vagy azt meghaladó adományokat a szép példa megbecsülés okából ezuttal is külön megemlítem a következőkben:

a *biharpüspöki* nőszövetség népkönyhájára s egyéb segélyezésekre 13,065 leut adott. *Nagyváradon*: dr. Szeghalmy Sándor 150,000 leu értékű ingatlant, Mónus Sándor 30,000 leut, Széles Kálmán 15,000 leut adományozott. *Avasujváros*: órajavításra a a nőszövetség 29,055 leut, *Kiskolcs* egyházban az énekkar 70,000 leut, a *máramarosszigeti* nőszövetség az iskola céljaira 10,000 leut adott, *Ombódon* az egyháztagok kulturházra 100,000 leut, *Óvárin* Czibere Lászlóné (özv.) 25,000 leu értékű szószék- és urasztali terítőt, *Sándorhomokon* Varga József nyug. tanító 12,000 leu értékű szószéket és papi széket, *Szatmáron* a Lorántffy Zsuzsanna-egyesület a középiskoláknak 24,000 leut, szegény tanulók tandíjára 20,000 leut, *Erdőszántón* gróf Dégenfeld Miksa az iskolára 13,400 leut adományozott, *Érendréden* Botos Pál és neje 20,000 leu értékű, *Érkörtvélyesen* Nagy Ágnes 30,000 leu értékű ingatlant adományozott. *Kisjenőn* a nőszövetség 10,000 leut, *Szalontán* özv. Márton Istvánné 50,000 leut adományozott. *Pankotán* a Braun Testvérek 14 159 leu értékű harmóniumot adjándékoztak. *Váradfenésen* özv. Sz. Vura Ferencné 2 vécás földet hagyott az egyháznak.

Református Népkönyvtár 53 helyen van 12,371 kötettel, olvasóinak a száma: 3165. Iratterjesztés nagyobbára mindenütt van. Eladott: 337 teljes Bibliát, 2092 Újszövetséget, 8260 „Árvaházi Képes Naptárt”, 10.027 drb. egyéb iratot, a Bánsági egyházmegyében ugyanilyeneket 15,000 leu értékben s 9480 vallásos néplapot. Az egyházkerület presbitereinek száma: 2518, választóié: 36846, adófizetőié pedig: 68419. Az egyházközségek 1935. évi számadása: 23,091,726 leu bevétellel szemben 22,313,009 leu kiadással s 778,717 leu maradvánnyal zárult.

Takarékmagtár 63 egyházközségben van, magtári vagyonának pénzürtéke: 2 515,795 leu. Az egyházközségeket 4.717,136 leu adósság terheli. Új építkezésre a gyülekezetek 470,512 leut javításokra pedig 1.832,617 leu összeget fordítottak, a tűzkár ellen

biztosított épületek értéke: 114.816,035 leu volt.

Lelkészek fizetéséből 295,683 leuval, a tanítók fizetéséből pedig 559,529 leuval maradtak a gyülekezetek hátralékban. Az egyházközségek összesen 828,031 leu segélyben részesültek.

Az egyházkerületnek 128 elemi iskolája és 3 középiskolája volt az elmúlt évben. Az elemi iskolák fenntartására 7.570,835 leu fordított, a középiskolákéra 463,760 leu vallástanításra pedig 470,502 leu. Tanulók száma az elemi iskolákban: 10,103, a középiskolákban: 459 volt. Református tanulók száma nem református elemi iskolákban: 9621, nem református középiskolákban pedig: 375 volt. A tanítók a tanulók családját összesen 925 esetben látogatták meg.

Egyházkerületünk mult évi belső és külső életét nagy vonásokban így megrajzolva hozzá kell tennem, hogy ami a kép mögött van, arra is elmondhatnók a panaszkodó Mózes szavaival, hogy „amplius labor et dolor“, a többi fáradság és fájdalom.

Ime például *belmissziói munkánk* is — az adatok szerint meg ugyan a maga útján, de ha látszólag ezek jól indulnak is, mégis úgy látom, hogy a lelki erő hiányzik ezekből a szervekből s úgy tűnik, mintha a gyülekezeti élet belső megújulását elhanyagolnák.

Igaz ugyan, hogy a mai adottságban nem lehet teljes erővel folytatni ezeket a munkákat, mert az itt is ott is akadályokba ütközik. Egyes lelkészekkel szemben az államkormányzat részéről súlyosabb intézkedések történnek a beérkezett panaszok folytán. Ez a körülmény is késztet, figyelmeztessem a lelkésztestvéreket, hogy hivatásuk kötelességeinek a teljesítésében s általában egész magatartásukban legyenek szelidek, mint a galambok s mindenben és mindenkor az Isten szolgálatának szent ügyét tekintsék s mindentől szigoruan óvakodjanak, ami félreértésekre alkalmat vagy okot adhatna. A kellemetlenségeket pedig, melyek egyebekben előfordulnak úgy tekintsék, mint hivatásuknak és az Ur Krisztus szolgálatának szükségképpen velejáróját s annak a kijelentésnek az igazolását, hogy nem lehet különb a tanítványnak a sorsa a Mesterénél. Tiszteletreméltó tehát „tiszteletes“ — hivatásuknak éppen úgy elmaradhatatlan kísérője a „nap heve és terhe“ mint általában minden nagy ügy szolgálatának, melyről bárminő magas rang és méltóság fényében is történjék — azt mondja a latin példaszó, hogy „*fructus honoris-onus*“, — nagy tisztességnek teher a gyümölcse.

Egyházkerületünk életének e remélhetőleg csak átfutó árnyék-

vonalaí után jól esik megpihentetni szemünket és lelkünket azon a kedves képen, amelyet a presbiteri világszövetség illusztris képviselőinek a látogatása nyújtott nagyváradi, szatmári, lugosi, temesvári és aradi gyülekezeteink reformátusainak, akiket Rev. F. Paul, a világszövetség alelnöke, belfasti ref. theologiai igazgató, dr. James Macdonald Webster, a világszövetség keleti ágának az elnöke és Rev. W. H. Hamilton, a szövetség főtitkára hosszú, fáradságos körutjokon felkerestek, hogy velük és rajtuk keresztül mindnyájunkkal a testvéri szeretet áldott melegségét éreztessék. Férfias kézszorításukból jól esett kiéreznünk a református világegyház szívének a lüktetését s ők maguk is hozzám küldött levelükben hálás érzelmekkel gondolnak romániai református testvéreikre a kedves találkozó után és imádságukban kérik rájuk a gondviselő Isten minden áldását.

Rajtuk kívül azonban október hó 7-én szerencsénk volt itt tisztelhetni nagyváradi ref. egyházunkban a világhíres dr. Barth Károly bázeli egyetemi theologus-professzort is, fájdalom csak igen rövid időre. De ezt az időt is örökké emlékezetessé tette a nagyváradi újvárosi templomban ugyanaznap tartott prédikációjával, melynek felépítése — János 14: 1. textus alapján nemcsak zseniális szerzőjéhez és előadóművészetéhez volt méltó, hanem mindenkinek, aki hallhatta, nagy elragadtatására és ami a legfőbb: igaz lelki épülésére is szolgált. Hétköznap este volt, szinte ömlött az eső, de azért színültig megtelt a nagy templom hivekkel, akik szinte visszafojtott lélekzettel hallgatták meg a nagy ember fejtegetéseit — akik németül tudtak, ennek a nyelvnek nagy művészettel kezelt formájában, a többiek pedig Molnár Károly nagyváradi-újvárosi segédlelkész elismerésreméltó tolmácsolás útján.

A multakhoz hasonlóan a f. évben is megtettem a püspöki vizitációs utamat. Ezuttal a *bihari* egyházmegyének különösen a *Körös* völgyén elfekvő részét látogattam dr. Thury Kálmán egyházkerületi főgondnok ur Öméltóságával együtt, a június 9-től 16-ig terjedő időre.

Első utam az egyházmegye már határán lévő *Révbe* vezetett. A köztudomásulag anyagiakban igen szegény egyházközségnek még saját iskolája sincs, hanem az iskolaköteles gyermekek az állami iskolába járnak. Rendes kántori állás hiányában arra önként vállalkozóval látják el ezen szolgálatot. Az egyházközség lelkigondozás dolgában teljesen rendben van. Urvacsoravétel és templomlátogatás a lélekszámhoz arányitva kielégítő.

Ugyanaznap délután *Nagykakucst* kerestem fel, ahol hasonlóképpen kevés lélekszám és a lakosok szegénysége mellett örömmel kellett látnom, hogy hosszú évek során keresztül az egyházközség gondos takarékoskodás mellett az üresedésben lévő lelkészi állás fizetéséből teljesen új, meglepően szép kis lelkészi lakást épített, történelmi műemlékü templomát renováltatta és maga az egyházközség él, fejlődik és lélekben gazdagodik. Bár az utóbbi években anyagilag veszteségei voltak, de pár esztendő eltelte alatt kulturház létesítésére is gondolnak. Lelkiek tekintetében kifogásolni valót nem találtam.

Élesden a gyülekezet vallásos magatartása semmi kívánivalót nem hagy maga után, bár felekezeti iskolája nincs ezen elég nagy gyülekezetnek. Az egyháztagek anyagiakkal nem igen rendelkeznek, de azért az áldozatkészség meg van bennük. Igen szép mintegy 40 tagu dalárda működik.

Mezőtelkin sajnálattal kellett tapasztalnom látogatásom során, hogy a belmissziói munka nem nagy sikernek örvend általában az egyházi dolgok utáni érdeklődés kevés. Az urvaszorázók száma sem kielégítő. Anyagiakban az egyházközség helyzete kielégítő.

Pusztajlak lelkiekben annyiban kifogásolható, hogy különösen bűnbánati héten kevés a templom látogatottsága és az ujszülöttek megkeresztelését is sok esetben igen hosszú ideig halogatják. Bár ez a beidegződött szokás kezd alább hagyni, még mindig gyakori a keresztelések elmaradása. Az egyházközségnek bár tekintélyes adóssága áll fenn, azok csökkentek az utóbbi időben és a még fennálló összegekre is meg van a szükséges fedezet. Nagy örömmel tapasztaltam itt azt, hogy az anyaegyházhoz tartozó, igen tekintélyes messzeségben lévő missziói kör is megmutatta életrevalóságát és hitéhez való ragaszkodását azzal, hogy a mintegy 20—30 kilométerre lévő Derna-Tataros és szórványának községeiből a hivek egy része és utóbbiból a teljes presbiterium megjelent előttem és egyházukhoz való törhetetlen hűségüknek egyszerű, de megindító szavakkal kifejezést adtak. Lelki gondozásukról a pusztajlaki lelkész gondoskodik.

Köröskisjenő egyházközség lelki és anyagi ügyeit rendben találtam. Különösebb felemlitenivaló az egyház életében nincs. Egyházi épületei megfelelő ujitásra és tatarozásra várnak.

Fugyi egyházi élete a követelményeknek megfelelő, azonban templomának tornya igen rossz állapotban van és kulturháza

sincs. Tartozása csak az egyházkerületnél áll fenn, hosszú évekre visszamenőleg.

Fugyivásárhely minden egyházi alakulata meg van és kulturházában, amely a környéken egyike a legszebbeknek, igen hathatós egyházi munkásságot fejt ki. A hozzátartozó hegyi rész azonban az egyháztagok nagy távolságban való szétszórtsága miatt a lelkésznek igen nagy munkát ad s itt bizony hiányzik a kiegészítő munkás, akár lelkész, akár lévita személyében. Rendszeres kántori állása is most van szervezés alatt. Különböző s elég tekintélyes hátralékos tartozásainak rendezésére a jelek szerint 2-3 éven belül képes lesz.

Biharpüspöki temploma, négy tanerős iskolái, rendezett jókarban lévők, az egyháztagok különösképpen igen jó templomlátogatók. Minden egyházi alakulata meg van és az kielégítően működik. Az egyházközségnek tekintélyes összeget kitevő adóhátraléka van, különösebb adóssággal azonban nem rendelkezik.

Nagyszántó. Az urvacsoravétel és templombajárás ellen nincs kifogás, csupán a vasárnap délutáni templomlátogatók száma kevés. Minden egyházi alakulata meg van, de kívülálló okok miatt, nem működnek. Adókiivetése rendes, a kiivetés jogosságát azonban sokan tagadják és azok behajtás alatt vannak. A kint levő hátralék fedezete meg van. A tanítói fizetés régen állami kiegészítéssel pótoltatott, ma azonban ennek hiányában tekintélyes tartozása áll fenn az egyházközségnek.

Kisszántó egyházi élete rendes, az egyháztagok vallásos érzelmű és a presbiterium is áldozatkész minden egyházi ügyben, bár az utóbbi 3-4 évben anyagiakban tekintélyes veszteség sújtotta őket a többször egymásután ismétlődő katasztrófális jégverésekkel.

Köztartozásai nincsenek s egyházi épületeinek helyreállítására meghozott áldozata után remélünk lehet, hogy a jövőben nagyobb áldozatokra is képes lesz.

A vizitáció sorrendjébe beiktatott *Váradles* egyházközséget — végtelen sajnálatomra — elháríthatatlan akadályok miatt nem tudtam fölkeresni, pedig ha valahol, ott legjobban elkelt volna a helyzetnek mindenre kiterjedő megvizsgálása. Ennek az egyháznak ugyanis évek óta nincs sem költségvetése, sem presbitériuma, úgy, hogy megállt ott minden egyházi élet.

A bihari egyházmegeye — legutóbbi közgyűlésében — a váradlesi egyház helyzetével foglalkozván bizonyos intézkedéseket tett s erre vonatkozó felterjesztése mai közgyűlésünk tárgysorozatában

fekszik. Nekem azonban úgy tetszik, hogy itt ebben az igen súlyos és nehéz helyzetben nem pusztán pillanatnyi kísérettel, hanem a dolgok mélyére ható elhatározással lehet csak a szanálást végrehajtani.

Az ügyre vonatkozóan röviden csak azt jegyzem meg, hogy a váradlesi református egyház a múlt század 30-as éveiben egy igen derék és emlékében is áldott főszolgabíró sok jóindulata folytán alakult meg. Életlehetősége azonban az utóbbi évtizedek alatt mintha teljesen megsemmisített volt. Ennek következtében alig lehet kilátás arra nézve, hogy Váradles, mint anyaegyház fennmaradhasson, — hiveinek részint csekély száma, részint pedig anyagi tehetetlensége következtében.

Ennélfogva arra tekintettel, hogy ennek az egyházközségnek a szórányaiban számos hit- és fajtestvérünk él akik az egyetemes nagy eszmény érdekében semmiféle vagy alig valamelyes áldozatot hoznak, a megtartás egyedüli útjának azt látnám, hogyha ez az egyház, mint missziói központ, missziói egyházzá szervezetenek át, minélfogva intenzívebb gondoskodásnak kellene történnie a közalap részéről, bármilyen csekély anyagi erővel rendelkezék is egyébként ez az alap. Ha és amennyiben ez a gondolat a Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés előtt figyelemreméltónak látszik, abban az esetben méltóztassék már most felhívni a bihari egyházmegyét, hogy egyházi törvényeink rendelkezéseinek figyelembevételével ezt az ügyet úgy terjessze elő, hogy a következő egyházkerületi közgyűlés érdemben foglalkozhassék a váradlesi egyházközség megtartásának tovább nem halasztható kérdésével.

Kedves kötelességemnek tartom itt megemlíteni, hogy vizitáló körutamon Vadai Béla esperes ur kezdetől fogva annak befejeztéig, míg dr. Ujfalussy Sándor és Bartos Adorján egyházmegyei tanácsbíró atyánkfiai felváltva kísérték. Ezáltal is örömmel kellett tapasztalnom, hogy a politikai hatóságok, valamint az állam-egyház és más felekezetek reprezentáns képviselői, ahol arra csak módot és alkalmat találtak, mindenkor megjelentek és tisztelgésüket őszinte nagyrabecsüléssel és köszönetem nyilvánítása mellett fogadtam. Fel kell azonban említenem azt is, hogy a meglátogatott egyházközségek tekintet nélkül a mezei munka dandárjára, mindenhol kellemes meglepetést keltően felkészülve ünnepélyes fogadtatásban részesítettek.

Itt kell megemlítenem, — mint a gyülekezetekkel való közvetlen érintkezésem kedves alkalmát is, — hogy a *kese-*

rü-i anyaegyházhoz csatolt *Érselénd* fiókegyházban ez évi augusztus 23-án, az oltani ujonnan épült imaházban a szomszédos gyülekezetekből nagy számban összesereglett hívek jelenlétében megszűnt református egyház újraéledése nagy örömnappá varázsolta ezt az eseményt s a zuhogó esőről, — mely jóformán csak addig szünete'tt kissé, amíg az istentisztelet tartott, — szintén el lehetett mondani, hogy „a sok víz nem olthatta ki a szeretetet“, amely odavezette az egész környék református magyarságát a ha'ottaiból új életre kelt egyház örömnepéhez.

A másik ilyen alkalom az *érmihályfalvai* nagy és szép gyülekezet új lelkészének: *Sass Kálmán* atyánkfiának szeptember 13-án végzett beiktatása volt, mely ténykedésemmel nemcsak mellettem töltött kápláni szolgálatára való szives visszaemlékezésemet kívántam dokumentálni, hanem a gyülekezet iránt érzett nagybecsülésemet is. Az egyházközsége ma is jól esett az új lelkész közvetlen, nagy és általánosan szeretett elődjének a lelke és keze nyomait meglátnom s bizalommal remélem az ő áldott munkájának a folytatását az új lelkésztől is.

Ugyanezeket a gondolatokat kell ismételnem a harmadik ilyen alkalomról is, mely *Mezőtelegden* nyílt számomra a folyó hó 8. napján *Molnár Károly* oltani új lelkész beiktatása ünnepén. Oda is ugyanazok az érzelmek vezettek, mint *Érmihályfalvára*, szép történelmi multu gyülekezetének és ifju lelkészének ugyanaz a megbecsülő szeretete s a mellettem való szolgálat emlékezetének ugyanazok a személyes számai. És onnan is ugyanazok a reménysek és biztos várakozások kísérték otthonomba a jövőre nézve — Isten kegyelmével.

S amikor itt az egyházkerület mult évi munkájának, törekvéseinek, küzdelmeinek változatos képét halvány vonásokban a Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés elé állítottam, szeretném, hogyha erre a kérdésre: „kié ez a kép és ez a felirat“ azt mondhatnók, hogy — Istené. Hogy abból s annak minden vonásából örökkévaló Isten birásánál boldog nyugalma sugárzik.

Fájdalom — evvel az utóbbival nem dicsekedhetünk. Meg kell elégednünk avval is, hogy egyházi életünk képe a Krisztust kereső nyugtalan lelki delectü képe. Az egyéni és családi életnek, országoknak és társadalmaknak ebben a nagy lelki válságában, amely szemeink előtt zajlik, még ez is a boldogság útja, a predesztináltság szűk és meredek ösvénye, melyről azt mondta a mi Urunk, hogy kevesen járnak azon.

Isten különös kegyelmi ténye, hogy arra az utra olyan vezetőt adott nekünk a mi halhatatlan emlékü Kálvinunkban, akire joggal alkalmazhatjuk a nagy „Raecursor Domini“-ról irt adventi szavakat: „*Vala egy Istentől küldött ember, kinek neve János vala*“. Igazában véve ő ma is a mienk és örök dicsekedése lesz református anyaszentegyházunknak. Jól ábrázolja őt a nagyváradi református paróchiális kör kulturpalotájának homlokzatára illesztett dombormű: az ifjúságot tanítva oktatta. Szinte azt mondhatnók, hogy ez a relief Kálvin „Institutio“-jának a szimboliuma egyben örök elkötelezettségünknek is a keresztyén tanításra az örökkévaló Isten írott igéje szerint, „Hirdessétek az evangéliumot minden teremtésnek!“

Ezerszer áldott küldetés és dicsőség, hogy igéknek lehetünk hirdetői, amelyek túlélnék minden emberi alkotást sőt magának az örökkévaló Istennek teremtett munkáit is az Ur Krisztus kijelentése szerint — „Az ég és föld elmúlnak, de az én beszédeim semmiképen el nem múlnak“ (Lukács 21; 33.)

Jelentésem elfogadását kérve vagyok a Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlésnek.

N.-várad, 1936 nov. 16. Kitűnő tiszt.: Sulyok István püspök.

Közgyűlésünk az egyházkerület 1935 évi külső belső állapotát, építő és védő munkáját nagy gonddal, a feladatok és kötelességek bölcs mérlegelésével, a megvalósítandó nagy célok világos és határozott megjelölésével, színesen, megragadó képekben föltáró püspöki jelentést tiszteletteljes figyelemmel, nagy érdeklődéssel hallgatta meg, s azt egész terjedelmében jegyzőkönyvébe foglalni rendeli.

Püspök Urnak a gondos jelentésért hálás köszönetét nyilvánítja.

Az Intézkedéseket igénylő pontokra a következő határozatokat hozza:

1. A keresztség sakramentomát mellőzők és a kitérők döbbenetes nagy számára tekintettel rendeli, hogy a keresztséget mellőző modern pogányság és a közös kereszthordozás elől vallásunk és fajunk megtagadásával menekülő kishitűség ellen lelkipásztoraink, presbitereink, az egyházközség belmissziós szervei egymást támogatva küzdjenek mind a diadalomig.

2. Fájdalommal értesül, a theologus és tanítóképezdész ifjak nyomoruságos helyzetéről és utasítja az egyházmegyét, hogy egyházunk jövő munkásainak neveltetését szolgáló tanulmányi járulékok beszedése körül teljes szigorúsággal, minden törvényes eszköz igénybevételével járjanak el és minden befolyásukkal használnak oda, hogy theologus ifjaink megsegítése céljából a legáció ősi intézményét gyülekezeteink esetleg egymással társulva is ujítsák fel, a legközelebbi közgyűlésükből jelentést tegyenek, hogy közgyűlésünk e felhívásának a gyülekezetek mennyiben tettek eleget.

3. Azoknak, akik adományaikkal egyházi és iskolai céljainkat támogatni szivesek voltak hálás köszönetét nyilvánítja.

4. Belső örömmel értesül, külföldi hitsorsosaink újabb látogatásáról. Köszöni szives megemlékezésüket, testvéri buzdításukat, atyafiságos szeretetüknek kedves megnyilatkozását.

5. Hálás köszönetet mond Püspök Urnak, hogy múlt gyűlésünk óta több gyülekezetet meglátogatott, nehéz sorsban vergődő egyházainkat személyes megjelenésével ébresztgeti, buzdítgatja, jóra inti, vigasztalja.

6. A váradlesi egyházközség fennmaradásának biztosítására efogadja Püspök ur javaslatát és utasítja a bihari egyházmegyét, hogy egyházi törvényeink rendelkezésének figyelembevételével legközelebbi közgyűlésében vegye tárgyalás alá a váradlesi egyházközségnek missiói egyházzá átszervezését, hogy ez átszervezéssel az egyházkerületi közgyűlésnek alkalom adassék foglalkozni Váradlesnek, mint missiói központnak beható segélyezésével, s így e fontos végvár a közalap intenzivebb támogatásával megtartható legyen,

együttal utasítja a bihari egyházmegyét arra is, hogy s váradlesi körzetben folyó lelkigondozó munkát fokozottabb figyelemmel ellenőrizze.

Váradles segélyezéséről, addig is míg az átszervezés megtörténhetnék részint a közalap, részint a Baldácsi alap terhére gondoskodik.

24. szám. Püspök ur jelentése elemi iskoláink állapotáról:

Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés!

Elemi iskoláink állapotában lényeges változás a legutóbbi egyházkerületi gyűlés óta nem történt. A tanítás általában zavartalanul folyt. Sem az egyházi, sem az állami hatóságok látogatásai alkalmával nem tapasztaltak súlyosabb természetű mulasztásokat, s az 1935—36 tanulmányi eredménye is kielégítő volt.

Az előző egyházkerületi közgyűlésen jelentettem, hogy a miniszterium bezárta Dobrácsapáti, Dara és Atya ref. fel. iskoláit, a nélkül, hogy előzőleg a fenntartókat az állandó Tanács elé idézte volna. Indokolt előterjesztésünket a miniszter kedvezően intézte el, Atya és Dara már az elmúlt iskolai évben működött, Dobrácsapáti pedig ez év elején megnyílhatott.

Véglegesen elutasította a miniszter a tóti II. tanerő ügyében hozzá intézett felterjesztésünket úgy, hogy ottan ez a II. tanállás szünetel. Ugyancsak szünetel a tanítás a hegyközszenzimrei 2 tanerős iskolában, de ennek az ügye még függőben van.

Iskoláink autorizációs kérvényei közül újból többet elintézték valamennyit nyilvánossági jog nélkül. Ezzel a nyilvánossági jog nélkül működők száma 23-ra emelkedett, az előző jelentésben felsoroltakon kívül Gyéres, Berend, Kispeléske, Dara, Kisbábony, Belényes, Belényesujlak és Sárközujlak.

Hogy mennyire nem szolgáltak rá iskoláink nyilvánossági jog megvonásában mutatkozó bizalmatlanságra, legjobban mutatják a magánvizsgálatok eredményéről beérkező jelentések, mert ezeknek az átlagos eredménye nem rosszabb, mint a nyilvánossági jogu iskoláinké.

Az 1934 évi elemi iskolai törvénymódosítás szükségessé tette az elemi iskolai tanterv átdolgozását. Az átdolgozott tanterv 1936—37 tanév elején lépett életbe. Az új tanterv nem változtat az alsó 4 osztály anyagán, az V—VII. osztályokban azonban fokozott követeléssel áll elő, s ez a fenntartót is, de különösen a tanítókat súlyos feladatok elé állítja. Remélem, hogy a felmerülő nehézségeket sikerülni fog megoldani, azért itt is leszögezem azt az elvi álláspontot, hogy nagy egyházi érdekekből az I—VII. terjedő osztályokhoz ragaszkodni kell, s csak fontos kény-

szerítő okokból (iskoláinkat betöltő magas alsóbb osztályos létszám) mondhatunk le az V—VII. osztályokról.

Az új iskolai év elején ismét merültek fel a beíratkozások körül nehézségek. A névelemzés szigorú kezelése következtében több romános nevű református gyermeket veszítettünk el iskoláinkból. További nehézségeket okozott a törvényintézkedéseinek helytelen értelmezése. Ezzel szemben a miniszteriumhoz fordultunk orvoslásért. Közbelépesünkre — a törvény téves értelmezésével szemben a miniszterium rendeletileg megállapította, hogy elemi iskoláinknak annyi növendéket lehet beírni, amennyit az autorizációs rendelet megenged, mert, a törvényben említett 50-es ill. 30-as létszám a tanítói állások szervezésére vonatkozik. Ugyancsak rendeletileg, egyes esetekben úgy döntött a miniszterium, hogy iskoláink I—IV vagy I—VII osztályokkal is működhetnek. Ezzel elvileg a beíratkozásoknál felmerült vitás ügyek legnagyobb része elintézést nyert. — Általában minden előterjesztett ügyet a leggondosabb mérlegelés tárgyává teszek, s ha a sikerre a kilátás van, előterjesztést teszek illetékes helyen.

Az 1935—36 tanév statisztikai adatai a következőkben foglalhatók össze: 131 működő iskolánk 3 csökkenést mutat az előző évekhez képest (a jelentés folyamán előbb megemlített Dobrácsapáti, Hegyközszentimre, Valkány). Egyházkerületünk területén kimutatnak 24.486 ref. tankötelest (25.424 az előző alkalommal). Ezek közül 10.645, azaz 43.5⁰/₀ járt református elemi iskolába, 3502 járt különböző magyar tannyelvű iskolákba. Iskoláink létszám-csökkenése az előző tanévekkel szemben állandó lassu folyamat mint azt a következő számok visszamenőleg mutatják.

1935—36	10645	24486-ből	43·5 ⁰ / ₀
1934—35	11493	25424-ből	45·2 ⁰ / ₀
1933—34	11983	24301- „	49·3 ⁰ / ₀
1932—33	12789	—	—
1931—32	13500	—	—
1930—31	14514	23281-ből	62·3 ⁰ / ₀
1929—30	13264	23490- „	56·5 ⁰ / ₀
1928—29	11700	—	—
1927—28	11698	21386-ből	54·7 ⁰ / ₀

Katasztrofálisnak ez a csökkenés nem mondható, különösen ha meggondoljuk, hogy oka főként az iskolák tanulólétszámának fokozott ellenőrzése, s ez megakadályozza, hogy iskoláinkba a törvényes létszámon felül vegyünk fel növendékeket, ami viszont az állami iskolában még van engedve.

Egyéb statisztikai adataink a következők: 287 másvallású növendék járt iskoláinkba. 134 ref. iskolai növendékünk tette le az abszolváló vizsgát, más jellegű iskolákban pedig 190 ref. gyermek abszolválta. A tanítók száma 239, ezek közül 128 férfi és 111 nő. Sajnálatos jelenség, hogy sok helyütt férfi tanítók helyett is kénytelenek női tanerőket alkalmazni.

A miniszterium elrendelte a véglegesítési és előléptetési vizsgák végrehajtását a felekezeti iskoláknál is. Véglegesítési vizsgálatra kötelezte azon tanítókat, akik 1932 szept. 1-én még nem működtek rendes tanítói minőségben. Akik 1932 szept. 1-én rendes tanítók voltak (azaz a nők 21 évesek elmúltak, a férfiak pedig katonai szolgálatuknak eleget tettek oklevelük volt és állásban voltak) azok a véglegesítési vizsga alól mentesek. Ellenkező esetben vizsgára vannak kötelezve. A véglegesítési vizsgát egyházkerületünk tanítóképzőjénél kellett volna letenni, de mivel ilyenre nem rendelkezünk, a nagyenyedi és székelyudvarhelyi végzettségű tanítókat a nagyenyedi, a nagyváradai végzettségűeket pedig a nagyváradai bizottság elé utaltam.

A fölöttes egyházi hatóságokhoz megerősítés végett bejelentett díjlevelekből azt kellett megállapítanom, hogy egyes egyházközségek még most is mellőzik a tanítói díjlevelek megállapításánál az 1935. 26. h. sz. határozatot, s nem gondoskodnak díjlevélileg sem a tanító e.-kerületileg megállapított minimális fizetéséről, sem pedig a korpótlékokról.

A tanítói fizetések körül ismételen felmerült a vita, hogy a kántori javadalom a tanítói fizetésbe, nevezetesen az e.-kerületi minimumba beszámítható-e, vagy sem. A kérdés eredetére nézve megjegyzem, hogy a vonatkozó díjlevelek kétfélek. Az első csoport világosan elkülöníti a tanítói és kántori javadalmat. A második csoport a tanítói javadalmat a kántortól el nem választva, egységes kántortanítói fizetést állapít meg, s ennek fejében a javadalmat úgy a tanítói, mint a kántori szolgálatot el'átni tartozik. Előfordul ezeken kívül több tanító iskoláknál, hogy a külön alkalmazott kántort a tanítók kötelesek szükség esetén helyettesíteni vagy, hogy a kántori szolgálat ellátására több tanító is kötelezve van.

Jelentésemet azzal zárom, hogy bár iskoláink helyzete sok tekintetben súlyos, de nem reménytelen, s azok megtartására ezután is minden erőnket meg kell feszítenünk. Nem szabad engednünk, hogy iskoláink kilátástalan kísérletezések eszközeivé váljanak – de másrészt vissza kell utasítanunk minden illetéktelen

beleavatkozást a törvényben még nem hatalmazott egyének részéről. Nem szabad engedni, hogy pusztá frázissá váljék azon régi megállapítás, hogy az iskola egyházunk veteményes kertje, amelyben az eljövendő református generációk magja felnő: az iskolán keresztül egyházának ragaszkodó és tevékeny, kortársaira is ható tagjává nevelt új református nemzedék.

a) Egyházkerületi közgyűlésünk Püspök ur jelentését elemi iskoláink állapotáról tudomásul veszi.

b) utasítja a nyilvánossági joguktól megfosztott iskolákat, hogy a törvényes határidőben, január hóban, tekintet nélkül eddigi elintézetlen kérvényeikre, a nyilvánossági jogért újból folyamodjanak, igazolva, hogy mindazon kifogásolt hiányokat pótolták, amelynek alapján eddig a nyilvánossági jog megadását megtagadták.

c) tekintettel az új tantervre elrendeli, hogy a magyar nyelv tanítástervét az állami tanterv román nyelvre vonatkozó intézkedéseivel egyenlő módon a püspöki hivatal tanügyosztálya készítse el, az így elkészült tantervet a tanítótestületeknek megjegyzéseik közlése végett kiadni rendeli, egyházkerületi tanügyi előadó elnöklete alatt az e. kerületi tanítóképviselőkből alakult bizottságot a végleges tanterv elkészítésével megbizva, az elnökséget annak életbeléptetésére felhatalmazza, Püspök urat felkéri, hogy állami hatóságok jóváhagyását a tantervre eszközölje ki.

Fenntartja eddigi elvi határozatait iskoláinknak saját kiadású elemi iskolai tankönyvekkel való ellátására nézve, azonban a gyakori változtatásokat kerülendőnek tartva, a jelenleg használatban levő tankönyvek további engedélyezésére nézve az 1937—38. tanévre a Püspök urat felhatalmazza.

Ezen pont egyben a nagybányai em. 1936. 73. sz. felterjesztésének elintézése.

Felkéri Püspök urat, gondoskodjék a romá-

niai viszonyokhoz alkalmazott hivatalos magyar helyesírás kiadásáról. Az ekképen előállítandó füzet iskolai segédeszközül szolgál a középiskolás és felsőbb tagozatu elemi iskolás gyermekek számára, továbbá megszerzésére egyh. kerületi közgyűlésünk az összes lelkészi hivatalokat, valamint az összes kebelbeli tanítókat és tanárokat elkötelezi. A tanügyi előadót megbizsa a kiadásnak a tanszerraktár keretében leendő intézésével.

d) Tekintettel arra, hogy tanítóinknak szakismereteik felfrissítésére és kiegészítésére szükségük van, s ehhez a saját anyagi erejükből hozzájutni nem tudnak, tekintettel arra, hogy az új tanterv valamint a véglegesítési vizsga tanítóinkkal szemben is újabb követelményeket támaszt, egyházkerületünk gondoskodni kíván ezen nagyjelentőségű kulturális szükséglet kielégítéséről. Ezért elrendeli 2—3 hetes szünidei tanítói tanfolyamok rendezését szakelőadók bevonásával. A püspöki hivatal tanügyi osztályát a tanfolyam megrendezésével megbizsa, az elnökséget pedig felkéri, a szükséges anyagi fedezet megkeresésére.

Elrendeli, hogy a tanítói körü értekezleteken a felsőbb tagozat megszervezésének kérdését a szabályzattervezet 11. pontja szerint ki kell tüzni s ezen intézkedés megtételére a Püspök urat felkéri.

Ezen pont egyben a bihari em. tanácsának 1936. 5. sz. felterjesztését is elintézi.

e) Felkéri Püspök urat, hogy a beiratkozásokra vonatkozólag az utasításokat augusztus végén körrendeletileg adja meg, s a beiratások körül felmerülő vitás eseteket terjessze a miniszterium elé. Felhívja azonban az összes iskolaszéki elnököket, hogy minden ilyen esetet azonnal az összes adatokkal és az esetleges igazoló okmányokkal a püspöki hivatalnak jelentsenek.

f) A feltűnően csekély abszolváló létszámra

tekintettel felhívja az összes érdekelt szülők figyelmét azokra a nagy előnyökre, amiket a törvény az abszolváló vizsgálatot letett növendékeknek biztosít, s felhívja az összes érdekelteket, hogy ebben az irányban hűveinket kellőképpen világosítsák fel.

g) Tekintettel a véglegesítési vizsgákra, egyházkerületi közgyűlésünk elrendeli, hogy csak olyanok választhatók meg végleges rendes tanítókul (inv. titular definitiv), akiknek ilyen jelleget az állam elismeri, azaz akik 1932 szept. 1-én oklevéllel bírtak, nők 21. évet betöltötték, férfiak katonai szolgálatuknak eleget tettek és tanítói állásban voltak vagy pedig akik a véglegesítési vizsgáról szóló bizonyítványukat bemutatják.

Az egyházi törvény VI, t.-c. 27 §-át ennek következtében úgy kell értelmezni, hogy az *ideiglenes-* és *segédtanító* elnevezések azok a most használatos *helyettes tanító* (inv. suplinitor) elnevezéssel.

Az egyházi törvény és az elemi oktatási ill. magánoktatási törvény összhangbáhozatala céljából elrendeli, hogy az az okleveles tanító, aki végleges rendesnek a fentiek szerint meg nem választható, *ideiglenes rendes* (inv. titular provizoriu) minőségben legyen megválasztható. Ebben az esetben, ha a véglegesítési vizsgát sikeresen letette, automatikusan végleges jelleget nyer, ha pedig a véglegesítési vizsgán háromszor is megbukik, állásától azonnal felfüggesztendő s a rendes fegyelmi eljárás útján állásából minden igény nélkül elmozdítandó. Az 1932-ben végleges rendes jelleggel ezen intézkedés szerint nem bíró tanítók, visszahatólag ideiglenes rendes tanítóknak tekintendők. Ezzel kapcsolatban felhívja az egyházkerületi közgyűlésünk az iskolafenntartókat, hogy a tanítóválasztásoknál a legnagyobb körültekintéssel vizsgálják meg a pályázó tanítók képe-

sítését, hogy azok az összes törvényes kellékeknek megfelelnek-e.

h) Ugyancsak a véglegesítési vizsgára való tekintettel elrendeli 1935. évi 142/i határozat 5. pontjának haladéktalan végrehajtását azon tanítók részéről, akik véglegesítési vizsgára kötelezettek, s felkéri a Püspök urat, hogy a szükséges intézkedéseket akképen tegye meg, hogy január hótól kezdődőleg a véglegesítési vizsgára kötelezett tanítók a tanuló törzslapokat rendszeresen vezethessék.

Elrendeli, hogy ugyanazon határozat 3. pontjában elrendelt tanítói köri értekezletek a véglegesítési vizsga előtt álló tanítóknak adjanak alkalmat, hogy várakozási idejük alatt legalább 6 előadást tartsanak s úgy ezekről, mint a jelenlétről román nyelvű igazolványt állítsanak ki. Ezen igazolványok az esperesek láttamozásával látandók el.

Elrendeli, hogy a. a. határozat f. pontjában elrendelt látogatási jegyzőkönyvbe külön pont vétessék fel a véglegesítési vizsga várakozási idejében levő tanítókra vonatkozólag, amelyek az elemi oktatási törvény 118. fejeletének a—g pontjaiban felsorolt követelmények teljesítését vagy nem teljesítését tételesen megállapítják, s ebből a pontból a tanítóknak román nyelvű kivonat adandó ki.

A véglegesítési vizsga várakozási ideje ez időszertől nőknél 21 éves koruk betöltésével, férfiaknál a katonai szolgálat teljesítésével kezdődik és három évig tart.

i) Megállapítja egyházkerületi közgyűlésünk, hogy 1935—26 h. határozatának 1. bekezdésében egy-egy korpótlék összege L. 100. Az 5. bekezdés ezen szavai után, „fizetése is ezen időpontig jár (beszurandó) *amennyiben fizetése nem esik az előző bekezdés intézkedései alá*“.

Elvileg kimondja egyházkerületi közgyűlésünk, hogy ahol a tanítói díjlevélben a kán-

tori javadalom külön fel van tüntetve, ez az idézett határozat szerinti tanítói egyházkerületi minimumba be nem számítandó. Ahol a díjlevél a tanítói és kántori fizetést el nem különíti, a kántortanító lakás nélkül számított össz-javadalmának $\frac{1}{5}$ része vonandó le kántori jövedelem címén, s a megmaradó $\frac{4}{5}$ résznek kell kielégíteni az egyházkerületi minimumot.

Az 1935—26. h. határozat értelmében az új díjlevelek úgy szerkesztendők meg, hogy azok az egyházkerületi minimumot kielégítsék és egyben a korpotlékot is biztosítsák. Felhatalmazza egyházkerületi közgyűlésünk a Püspök urat, hogy az olyan egyházközségeket, amelyek ezen követelményeket igazolt szegénységük miatt, díjlevélileg biztosítani nem tudják, a kulturtaxa-alapból a lehetőséghez képest segélyezze.

Felkéri Püspök urat, hogy ezen intézkedések anyagi következményeire adatgyűjtés alapján a legközelebbi egyházkerületi közgyűlésnek — vagy ha az előbb tartatnék — igazgatótanácsai ülésnek tegyen javaslatot s az utóbbit ezen elvi határozat életbeléptetésére felhatalmazza, addig a kántori javadalomnak a tanítói fizetésbe való be nem számítására vonatkozó két bekezdés életbe nem lép.

j) Felhatalmazza egyházkerületi közgyűlésünk a Püspök urat, hogy az iskolalátogatási jegyzőkönyvekre, a tanítói körü értekezletekre s a fák napjára vonatkozó szabályrendeleteket a beérkezett vélemények alapján javíttassa át és léptesse életbe.

k) A magyar szekciók fenntartása érdekében felterjesztést intéz a miniszteriumhoz, ill. felkéri Püspök urat, hogy az illetékes egyházközség hiveinek folyamodványait indoklással és pártoló kéréssel terjessze a miniszterium elé.

25. szám. Püspök úr jelentése iskoláink állapotáról:

Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés!

1935—36 tanévben középiskoláinkba 430 növendék iratkozott be. Ezen számba nincsenek belefoglalva a szatmári kereskedelmi tanfolyam növendékei.

Középiskoláink növendékeinek létszáma tehát újabb csökkenést mutat, számszerűleg (a kereskedelmi iskola nélkül) 46, százalékosan 9'66%. Emelkedés mutatkozott a fiuliceumnál, számszerint 6, (2'61%) csökkenés a nagyváradi leánygimnáziumnál 27 (20'93%), a szatmári leánygimnáziumnál 25 (21'37%).

Mindhárom iskola nyilvánossági jog nélkül működött, s ez volt az oka annak, hogy a növendéklétszám a két iskolánál újból csökkenést szenvedett. A szatmári liceumnál a vizsgára jelentkezettek közül átment 83'65%, a nagyváradi leánygimnáziumnál 90'81%, a szatmári leánygimnáziumnál 87'65%, azaz fiuliceumnál hanyatlás, a két leánygimnáziumnál javulás mutatkozik:

Ezek az arányszámok alig különböznek attól az eredménytől, amit növendékeink elérnének, ha saját tanáraik osztályoznák őket. Bizonyos tehát, hogy növendékeinket nem a vizsgától való félelem riasztja el iskoláinktól, hanem a magas vizsgadíj. Hiába kíséreltünk meg mindent a vizsgadíjak csökkentésére, eredményt elérni nem sikerült.

Rá kell mutatnom azonban itten egy olyan panaszra, amely a szülők körében gyakran szolgál indokul arra, hogy gyermekeiket saját iskoláink helyett, más jellegű közékiskolákba adják. Ez a panasz az, hogy középiskoláinkban nem tanulnak meg a gyermekek kellőképpen románul. Ezzel szemben tapasztalataim alapján rá kell mutatnom a vád alaptalanságára. Középiskoláinknál mindenütt olyan tanerők tanítják a román nyelvet, akiknek szakszerűsége minden kétségen felül áll, legnagyobb részt kisebbségi tanerők, akik a mellett, hogy tökéletesen tudnak románul, teljesen átérzik azokat a nehézségeket, amelyekkel kisebbségi gyermekeknek a román nyelv elsajátításánál meg kell küzdeni, s épen ezért ceteris paribus, jobban tudják vezetni e nehézségek leküzdésében. Iskolalátogatásaim alakalmával meggyőződtem arról, hogy középiskolás gyermekeink elég jól tudnak románul; olyan kísérletek alapján szereztem ezt a meggyőződést, amely minden előzetes *kipreparálást* kizár. Ahol módomban volt, figyelemmel kísértem, hogyan tudják folytatni végzett növendékeink tanul-

mányaikat román iskolákban, s ebben a tekintetben is megnyugtató eredményeket állapítottam meg.

Ugyanígy meggyőződtem iskolalátogatásaim alkalmával a többi tárgyak szakszerű tanításáról is.

Hogy hova vezet a szülők részvétlensége középiskoláinkkal szemben, sokszor a jól felfogott kisebbségi érdek elhanyagolásával is: ennek szomorú példája a szatmári kereskedelmi leányiskola. Az iskola szüneteltetéséről és két éves kereskedelmi tanfolyamról történt helyettesítéséről már jelentést tettem az elmúlt évi e.-kerületi közgyűlésnek. Sajnálattal kell megállapítanom, hogy ez a mentőkíséret sem vált be, s az Igazgatótanács jelentése szerint a tanfolyamot meg kellett szüntetni, mert nem bírták biztosítani azt a minimális növendéklétszámot, amely mellett még a tanfolyamra fordított áldozatokat érdemes lett volna az egyházkerületnek meghozni.

Bejelentem, hogy az 1926—127 és 1927—37 ek. határozatban foglalt tanári fizetésrendezés már régen tarthatatlanná vált, mert az így alakuló tanári fizetések meghaladták a fenntartó testületek anyagi erejét. A fenntartó testületek a nehézségeken helyi intézkedésekkel segítettek, ezek a tanári fizetésekből az egyes intézetek közt indokolatlan eltéréseket idéztek elő, s ezért időszerű ezeket az egyházkerületnek általános intézkedésekkel helyettesítenie.

A szatmári ref. liceum fenntartótestülete 6/1936 okt. 30. sz. határozatával Muhy Sándort rendes tanárrá választotta meg, s határozatát megerősítés végett felterjeszti az e.-kerületi közgyűléshez.

a) Egyházkerületi közgyűlésünk Püspök ur jelentését középiskoláink állapotáról tudomásul veszi,

b) Tudomásul veszi a kereskedelmi iskola helyett megszervezett kereskedelmi tanfolyam szüneteltetését.

c) elrendeli, hogy a középiskolák tanárkarának kiegészítésénél a románnyelvű tárgyakra is elsősorban törvényes képesítésű kisebbségi tanerőket alkalmazzanak.

d) A tanárok fizetésére nézve egyházkerületi közgyűlésünk hatályon kívül helyezi az 1935 143/4 sz. határozatot.

A következő előadói javaslatot: „Egyház-

kerületi közgyűlésünk megújítja 1926-127 és 1927-37 sz. határozatait, azzal a hozzáadással, hogy az egyházkerületi határozat alapján számolt fizetésekből havi 5.000 leun felül 18% 4.000—5.000 leu között 14% áldozati adó leszámítandó, az első esetben azonban a havi fizetés nem csökkenhet leu 4.300 a második esetben leu 3.600 alá.

Olyan esetben mikor férj és feleség, mindkettő az egyház alkalmazottja, a drágasági pótlék csak egyik félnél számítható leu 36.000-es alapon, a gyermeksegély csak az egyik félnél számítható fel, a feleség után pótlék nem számítható, a lakáspénz az egyik félnél 15% a másik félnél 15% ill. 20% a szerint, hogy vannak-e gyermekek vagy sem.

Ha a tanár vagy házastársa az egyháztól bármely címen természetbeni lakást élvez, lakáspénz fel nem számítható, sem a lakás ellenértéke az áldozati adó szempontjából figyelembe nem veendő.

Természetbeni lakáson csak a tanári állás társadalmi tekintélyének megfelelő lakás értendő, (magánosoknak 2, családoso knak 3 szoba és mellékhelyiségek).

Az eddigi (1936—37 tanévig bezárólag történt) helyi fizetés megállapításokat, amennyiben az 1926—127 és 1927—37 határozatokat túl nem lépik. egyházkerületi közgyűlésünk törvényeseknek ismeri el.

Ezen határozatokban megállapítottakon túlmenő fizetéseket a tanárok a fenntartótól 1937 szept. 1-től kezdődőleg semmi címen nem követelhetnek, a fenntartó azonban jogosult anyagi erejéhez mérten az itt megállapítottaknál magasabb fizetést kiadni.“ leadja véleménynyilvánítás végett az ill. igazgatótanácsoknak. Az elnökséget felkéri, hogy a legközelebbi egyházkerületi gyűlésre, vagy ha az előbb tartatnék, igazgatótanács ülésre, a beérkezett vélemények figyelembevételével

tegyen végleges javaslatot a tanári fizetések megállapítására, s az Igazgatótanácsot a végleges határozat meghozatalára felhatalmazza.

e) E-kerületi közgyűlésünk megállapítja, hogy bár a jelenlegi fenntartótestületi és igazgatótanácsi szervezeti szabályzat a mai viszonyoknak meg nem felel (1935—143/5 a. határozat) mégis az 1928—18 sz. határozatban nyertek jóváhagyás alapján ma is érvényben van.

Ennek alapján az E. T. VI. t.-c. 79 §-ában biztosított jogánál fogva Muhy Sándor rendes tanárrá történt megválasztását jóváhagyja azaz, hogyha az intézet szervezetében államhatósági intézkedések következtében olyan változások következnének be, amelyek Muhy Sándor alkalmazását fölöslegessé tennék, nevezett tanárnak az e-kerületi és a szatmári liceum fenntartótestületével szemben minden kártérítési igénye megszűnik.

N.-várad, 1936 nov. 24. Kiv. tisztelettel: Sulyok István sk. püspök.

26. szám. Püspök ur jelentése internátusaink állapotáról.

Főtiszteletű és Méltóságos Egyházkerületi Közgyűlés!

Internátusaink életében 1935-36 tanévben különösebb esemény nem fordult elő.

A szatmári fiúliceum internátusa 47 növendékkal, a nagyváradai leánygimnázium internátusa 34 növendékkal, a nagyváradai Lorántffy Zsuzsanna Árvaház 16 növendékkal kedvező viszonyok között, (az árvaház vezetését 1936 szept. 15. óta 2 diakonissza vette át) kezdte meg ez évi működését.

Nagyvárad, 1936 nov. 24. Kiváló tisztelettel: Sulyok István sk. püspök.

Egyházkerületi közgyűlésünk Püspök ur jelentését internátusaink állapotáról tudomásul veszi.

27. szám. Az egyházkerületi Igazgatótanács az 1936 július 23-án tartott ülése jegyzőkönyvével beterjeszti az Igazgatótanács megalakításáról és hatásköré-

ről rendelkező szabályrendeletet (I. számú melléklet.)

Az egyházkerületi közgyűlés a szabályrendeletet elfogadja, megerősíti és a II. § c, d, pontja értelmében hat évi időtartamra titkos szavazással, lajstromos szavazólappal megválasztandó tagok megválasztásának megejtésére szavazatszedő bizottságot küld ki, melynek tagjai Dr. Böszörményi Emil egyházmegyei gondnok elnöklete alatt Vadai Béla esperes, Papszász Lajos egyházmegyei gondnok, Peleskey Sándor egyházkerületi jegyző.

28. szám. A szavazatszedő bizottság jelenti hogy az igazgatótanácsi tagságra a következők kaptak szavazatot: Vadai Béla 39, Arday Aladár 39, Boros Jenő 39, Peleskey Sándor 39, Szabó Zoltán 39, Debreczeni István 34, Fráter Emil 39, Dr. Harcsár Géza 39, Dr. Koczó Jenő 39, Dr. Nagy Sándor 39, Papszász Lajos 39, Telegdi József 38, Ligeti Imre 39, Bartha István 39, Gönczy Sándor 3, Nemes Elemér 1, Dr. Kölcsey Ferenc 1 szavazatot.

Közgyűlésünk megállapítja, hogy az 1937 január elsejétől 1942 december 31-ig terjedő ciklusban az Igazgatótanács tagjai

Sulyok István püspök, Dr. Thury Kálmán egyházkerületi főgondnok,

Csernák Béla egyházkerületi lelkészi és Dr. Soós István egyházkerületi világi főjegyző,

Vadai Béla, Arday Aladár, Boros Jenő, Peleskey Sándor, Szabó Zoltán, Debreczeni István lelkészi,

Fráter Emil, Dr. Harcsár Géza, Dr. Koczó Jenő, Dr. Nagy Sándor, Papszász Lajos, Telegdi József világi választott tagok,

Ligeti Imre a középiskolai tanárok,

Bartha István az énekvezérek közül választott tanácsos.

29. szám. A bánási, bihari, érmelléki, nagybányai, nagykarolyi, nagyszalontai egyházmegye jelenti, hogy egyházmegyei tanácsát megalakította, s az egy-

házmegyei tanács működéséről szóló szabályrendeletét beterjeszti.

Közgyűlésünk az E. T. I. t.-c. 7 §-a alapján az egyházmegyei tanácsok megalakításáról jog és hatásköréről szóló, az egyházmegyék által felterjesztett szabályrendeletet megerősíti s az egyházmegyei tanácsok megalakulását tudomásul veszi.

30. szám. Tárgyaltatott az Igazgatótanács 1936 évi július hó 23-án hozott határozata 1935 évi zárszámadás megvizsgálása tárgyában és ezzel kapcsolatban Vargha László számvevő teljes szolgálatra való behívása tárgyában.

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület közgyűlése az Igazgatótanács 1936 évi július hó 23-án tartott ülésében hozott határozatát mely szerint az Igazgatótanács kimondta a pénztári ügykezelésre vonatkozó új szabályzat végrehajtását és ezzel kapcsolatban Vargha László számvevőnek 1936 július 1-től kezdődőleg teljes szolgálattételre való behívását a határozatban körvonalozott módon, tudomásul veszi azzal, hogy a számvevő megfelelő illetményét 1937 január 1-től kezdődőleg az Egyházkerület új költségvetésébe beiktatja. Miről az elnökség és Vargha László számvevő értesítetik.

31. szám. Az egyházkerületi Igazgatótanács 1936 július 23-án tartott ülése jegyzőkönyvének felterjesztésével jelenti, hogy a Nyugdíj és Özvegy-Árvagyámintézet 1935 évi zárszámadását megvizsgálta, jóváhagyta és a vizsgálat kapcsán szükségesnek látott rendelkezések 6 sz. határozatával a következőekben tette meg:

A Nyugdíj Özvegy Árvagyámintézet Végrehajtó Bizottsága jelenti, hogy az intézet 1935 évi számadását megvizsgálta. A számadás bevételi és kiadási tételeit összehasonlította az igazoló iratokkal, segédkönyvekkel kiutaló végzésekkel, illetve határozatokkal és a kongruaszétoztási jegyzékkel. Az összehasonlítás eredményeképpen a számadást számszerűleg, tételeiben és egészében igazoltnak és helyesnek találta. A megvizsgált és helyes-

nek talált számadás szerint az intézet 1935 évi összes bevétele 1,717.774 lei, kiadása 1,538.252 lei s így a pénztári maradvány, mely egyben vagyonszaporodást is jelent: 179.522 lei. Az intézet vagyona ezzel az összeggel, amely pedig már a konverziós veszteség kiadásba tételével állott elő 7,522.604 leire, illetve a hátralék beveendőkkel együtt, mely a vagyonkimutatásban nem szerepel s amelynek összege 316.747 lei; összesen 7,839.351 leire emelkedett. Ez az összeg a számvevő jelentésének megfelelőleg ingatlanban, kölcsönökben, betétben, készpénzben fekszik és hátralék beveendők címén szerepel. A jövedelmezőség számbavételénél megállapítást nyert, hogy az ingatlan tiszta jövedelme (1,607.082 lei tőke után 49.361 lei) elérte a betétek 3⁰/₀-os hozamát, sőt valamivel túl is haladta azt. Számbavette a bizottság a betétkönyveket, e kölcsönök okmányait, a kölcsönöket megszavazó határozatokat s megállapította, hogy mindezek rendben vannak. Megállapította azt is, hogy a számvevőségi szabályzatból keresztülvitetett a külön pénztári naplóra, a nyugtákra és ellennyugtákra a kilizetéseknek külön személy által való számvevőségi bejegyzés után leendő eszközlésére vonatkozó rendelkezés. Megvizsgálta a bizottság a pénztár állagát s a pénztári készletet betétkönyvekben és készpénzben hiány nélkül megtalálta. Mindezeknek alapján a Nyugdíjintézet 1935 évi számadást jóváhagyásra ajánlja.

Megállapította a bizottság, hogy az intézetnek hátralékok címén 316.747 lei követelése van. A különböző járulékoknak és kamatoknak benem fizetése zavarja az intézet életét is, de nehezebben teljesíthető terheket rak az adósokra is. Azért javasolja, hogy a hátralékos kamatok minden törvényes eszközzel beszedessenek, s hogy hátralékos fenntartói járulékok az alapszabály 26 §-ában lefektetett egyetemesség elvénél fogva az ebből folyó jog alapján, az ott körülírt intézkedések betartása mellett, az illető lelkészek kongruájából az esztendő december havában minden körülmények között levonassanak. A tagdíj hátraléokra vonatkozóan pedig azt javasolja, hogy az egyházközségek köteleztessenek a V. B. által kimutatott járulékoknak az illető lelkész járandóságából való visszatartására, illetve a Nyugdíjintézet pénztárába való pontos befizetésére.

Az Igazgatótanács a V. B. jelentése alapján
1. megnyugvással állapítja meg, hogy a Nyugdíj és Özvegy-Árva Gyámintézet vagyonának bonitása általában kielégítő, a számadás szám-

szerűleg, tételében és egészében igazolt és helyes, ennek következtében az intézet 1935. évi számadását jóváhagyja, megerősíti, a számadó pénztárosnak a felmentést megadja a szokásos fenntartásokkal s ezt az egyházkerületi közgyűlésnek bejelenti.

2. Sajnálattal veszi tudomásul, hogy az államsegélyekben nem részesülő lelkészek, segédlelkészek az 1935 év végén 122.565 lei belépési járulékkal és 40.884 lei tagdíj hátralékkal tartoztak az intézetnek. Ennélfogva elrendeli, hogy az államsegélyben nem részesülő kötelezett tagok úgy a belépési, mint tagdíjhátralékokat 1936 augusztus 15-ig rendezzék; az egyházközségeket pedig arra kötelezi, hogy az egyházkerület gazdasági ügyosztálya által kimutatott hátralékos és folyó évi tagsági díjakat, valamint az esedékes belépési járulékokat az illető lelkész járandóságából 1936 szept 1-től havi részletekben vonják le és szolgáltatassák be a Nyugdíjintézet pénztárába. A kimutatott járulékok pontos beszédéséért a számadó gondnokokat, illetve az egyházközségeket teszi felelőssé.

3. Sajnálattal veszi tudomásul, hogy fenntartói járulék címén 119 egyházközség 71.767 leivel tartozott 1935 év végén; ennélfogva utasítja a gazdasági ügyosztályt, hogy amennyiben valamelyik egyházközség fenntartói járulékot az alapszabály 25 §-ában meghatározott időre, azaz október 31-re be nem szolgáltatná az esedékes összeget, minden további utasítás bevárása nélkül az alapszabály 26. §-ában lefektetett egyetemesség elvénél fogva az ebből folyó jog alapján az ott körülírt intézkedések szigorú betartása mellett az illető lelkészek kongruájából az esztendő december havában minden körülmények között levonja.

4. Sajnálattal veszi tudomásul, hogy a nagypénteki perselypénz címén befolyt járulék még mindig nem üti meg a kellő mértéket, mert

még mindig akadnak egyházközségek, amelyek nagypénteki perselypénzt a Nyugdíjintézetnek egyáltalán nem adnak; ennek következtében rendeli, hogy az esperesi hivatalok az egyházkerületi közgyűlés 33/1935 számú határozatának 4-ik pontjához szigoran alkalmazkodjanak, a nagypénteki perselypénzt be nem küldő egyházközségek névsorát minden esztendő július 1-éig az ez évben aug. 15-ig a püspöki hivatalba mulhatatlanul felterjesszék.

32. szám. Az egyházkerületi Igazgatótanács 1936 július 23-iki ülése jegyzőkönyvének felterjesztésével jelenti, hogy az érkörtvélyesi ingatlan eladás (10. szám), a börvényi csereszerződés (11 szám), a nagykárolyi ingatlan eladás (12 szám), a tamásváraljai ingatlan eladás (13. szám), a kakszentmártoni magtár pénzfelhasználása (14. szám), a nagyváradi egyház kulturpalotájának építése (15. szám), ügyében intézkedett.

Tudomásul szolgál.

33. szám. A nagykárolyi egyházmegye közgyűlése azt panaszolja, Gencs községben özv. Mészáros Lajosné g. kath. vallásu anyának, a ref. vallásu apa halála után született leánygyermekét, — akit a betegágyban fekvő anya református vallásúnak jelentett be, a jegyző g. kath. vallásúnak irt be az anyakönyvbe, mert a jegyző előzőleg felkereste az anyát s arra kényszerítette, hogy okiratot írjon alá, melyben kijelenti, hogy gyermekét g. kath. vallásúnak jelenti be.

A Főt. Püspök ur előterjesztése folytán a kultuszminiszter ur foglalkozott az ügyel s a lefolytatott vizsgálat alapján megállapította, hogy özv. Mészáros Lajosné szabad elhatározásból jelentette be ujszülött gyermekének református vallásban való nevelését

E megállapítással szemben özv. Mészáros Lajosnének az iratoknál fekvő nyilatkozata az ellenkező tényt igazolja.

A nagyszalontai egyházmegye közgyűlése azt panaszolja, hogy a belényesi róm. kath. plébános Bán Etelka ref. vallásu szülőktől született, az állami anyakönyvben ref. vallásúnak bejegyzett, ref. lelkész által kereszt-

telt a ref. egyházból ki nem tért leányt megbérmáltatta s ezzel a kult. törvény 2. és 46 §-aiba ütköző vétiséget követte el.

A végvári lelkész azt panaszolja, hogy a végvári csendőrőrmester nem tűrte az imaheti összejövetelnek a gyülekezeti teremben való megtartását, az összegyűlt egyháztagokat a teremből kiutasította, úgy, hogy a hátralevő három összejövetelt a templomban kellett megtartani.

Ezzel kapcsolatban tárgyalta az Ek. a lelképásztorok jelentéseiben foglalt azt az általános panaszt, hogy a különböző, különösen alsófoku közigazgatási és csendőr közegek állandóan akadályozzák a lelkészeket templomon kívül teljesített szolgálatukban.

Egyházkerületi közgyűlés sajnálattal vesz tudomást a panaszolt vallássérelmekről, a csendőrőrsök vezetői részéről legtöbb egyházközségben következetesen előforduló, folytonosan megújuló s már-már állandó jellegűvé vált sérelmes eljárásról, melyek miatt a kultusztörvény 2. cikke határozott rendelkezése dacára a templomonkivüli egyházi szolgálat, mely pedig a hitélet és jó erkölcsök annyira kívánatos megerősítését szolgálja, — a legtöbb egyházban nem tartható. Amikor a fesorolt esetek miatt a Nagymélt. Kultuszminiszter ur előtt panaszt emel, teljes tisztelettel kéri, méltóztassék erélyes intézkedéssel oda hatni, hogy a kultusztörvény rendelkezéseinek érvény szerztessék, a csendőrőrsök vezetői ne tegyék lehetetlenné a gyülekezetekben a templomonkivüli egyházi és kulturmunkát s méltóztassék gondoskodni a felsorolt törvénybe ütköző cselekmények megtorlásáról, még a gencsi esetben is, melyben bizonyítható az özv. Mészáros Lajosné vallomásaival, hogy a jegyző által alkalmazott, a törvénybe ütköző kényszer hatása alatt volt kénytelen leányát g. kath vallásának bejelenteni.

Ezzel kapcsolatban felhívja egyházker. köz-

gyűlésünk a lelkészeket, hogy minden templonkivüli lelkészi munkájuk akadályoztatásáról folyó év december 31-ig tegyenek a valóságnak mindenben szigoruan megfelelő, bizonyítékokkal alátámasztott jelentést, a főtiszt. Püspök urat pedig felkéri, hogy a jelentések alapján tegyen előterjesztést a Nagym. Miniszter urhoz s kérje, hogy a már kiadott belmisszió munkákra vonatkozó engedélyéről értesitse a helyi hatóságokat s rendelje el, hogy az engedélye alapján a valláserkölcsei élet erősítése és mélyítése, tehát az állam érdekében álló lelki munkálkodás folytatását az alantas közegek ne akadályozzák.

34. szám. A lelkészi nyugdíj és özvegy-árva gyámintézet végrehajtó bizottsága a vonatkozó összes munkálatokkal bemutatja az alapszabályok módosítása tárgyában készített javaslatot.

Mivel több egyházmegye közgyűlése nem foglalkozott a javaslattal s több oldalról nyilvánult meg az az óhaj, hogy több idő kell a javaslat tanulmányozása és megvitatására, mert a rendelkezésre állott idő nem volt elegendő a javaslat megismerése s beható megtárgyalására:

egyházkerületi közgyűlés a javaslat tárgyalását elhalasztja, felhívja azoknak az egyházmegyéknek közgyűléseit, amelyek még a javaslattal nem foglalkoztak, hogy 1937. év május hó 1-ső napjáig munkálataikat készítsék el, terjesszék be a püspöki hivatalhoz, terjeszkedjenek ki határozataikban arra is, helyesnek s indokoltnak tartják-é, hogy a helyettes és segédlelkészek a nyugdíjintézetnek kötelezett tagjaivá tétessenek?

Már most kimondja egyházker., hogy a tanári és tanítói kar nyugdíjigényeit a lehetőség határai között rendezni kívánja, de mert a tanári és tanítói kar magában olyan külön nyugdíjintézetet létesíteni, amely feladatának

meg tud felelni, képtelen s különben is indokolatlan az erők szétforgácsolása s egy nyugdíjintézet teljes biztonságát nyújt arra, hogy minden igény kielégítést nyer:

a bemutatott javaslatnak azt a részét, amely minden az egyházkerület területén működő rendes lelkészt, rendes és helyettes tanárt, ideiglenes, rendes és végleges rendes tanítót az egyházkerület s püspöki hivatal összes véglegesített tisztviselőit a lelkészi nyugdíj és özvegy árva gyámintézet kötelezett tagjaivá teszi, elfogadja s határozati erőre emeli.

35. szám. Tárgyaltatott a nagybányai egyházmegye 1936 évi április 28-án hozott 9 számú határozata a lelkészek és tanítók hátrálékos fizetésének behajtása ügyében.

Az egyházkerületi közgyűlés a fenti egyházmegyei határozatot átteszi a Főtiszteletű Püspök urhoz azzal, hogy a szükséges intézkedéseket saját legjobb belátása szerint akár az illetékes miniszterium útján akár más uton tegye meg a hátrálékos lelkész és tanítói fizetések mielőbbi behajtása tekintetében.

36. szám. Tárgyaltatott a nagyszalontai esperesi hivatal felterjesztése a nagyszalontai egyházmegyei internátus 1934–35 évre vonatkozó számadásai ügyében.

Az egyházkerületi közgyűlés a beterjesztett számadást az egyházkerületi számvevő jelentése alapján 35764 lei bevételi, és ugyanannyi kiadási főösszeggel jóváhagyja azzal, hogy mint pénztár egyenleg a következő iskolai évre 4651 lei vitetett át.

Ugyszintén tudomásul veszi az egyházmegyei internátus tulajdonát képező alapok állagát is, mely szerint a Kálmándi Mihály alap állaga 10.000 lei, az id. Tátray Ferenc alap állaga 10.000 lei az özv. Csepreghy Mihályné alap állaga 5000 lei, az egyházmegyei 100 éves jubileumi alap állaga 1000 lei és a Böször-

ményi Lajos alap 4000 lei, végül a gróf Tisza Kálmán alapítvány állaga 100.000 illetve annak évi kamata lei 9000 miről a nagyszalontai egyházmegye esperesi hivatala és egyházkerületi számvevő értesítettik.

37. szám. Tárgyaltatott a közigazgatási pénztár kiegészítő költségvetése az 1936 év második felére.

A királyhágómelléki ref. egyházkerület közgyűlése a pénzügyi bizottság javaslata alapján kimondja, hogy tekintettel arra, miszerint az egyházkerület Igazgatótanácsának 1936 évi július hó 23-án tartott ülésén hozott határozata alapján a közigazgatási pénztár költségvetése az új ügyrend életbeléptetésével és az egyházkerületi számvevő állandó szolgálattétel berendeltetésével módosítást szenvedett, ennélfogva kimondja a pénzügyi bizottság javaslata alapján, hogy az 1936 évi költségvetés fedezeti rovatánál a Ref. Jövő lapkiadási feleslegéből 12,000 leit, az Irtatterjesztés feleslegéből ugyancsak 12.000 leit beiktat viszont a költségvetés kiadási rovatánál az egyházkerületi számvevő fizetéskiegészítése címén az 1936 július 1-től 1936 december 31-ig terjedő időre 21.300 leit irányoz elő.

Miről az elnökség és a pénztári hivatal értesítettik.

38. szám. Tárgyaltatott az egyházkerületi közigazgatási pénztár 1937 évi költségelőirányzata.

Az egyházkerületi közgyűlés az egyházkerületi számvevő által elkészített költségelőirányzatot, a pénzügyi bizottság 1936 évi november hó 23-án tartott ülésén hozott javaslata alapján 862880 lei szükségleti, 864000 lei fedezeti főösszeggel és 1120 lei költségvetési felesleggel elfogadja és felhatalmazza az elnökséget, hogy azt 1937 január 1-től kezdődőleg életbe léptesse.

Egyben kimondja a közgyűlés, hogy felha-

talmazza az elnökséget arra is, hogy amennyiben az 1937 év folyamán egyházkerületi közgyűlés bármely okból nem volna tartható, úgy a következő évi költségvetések kiadási és bevételi tételeit is mindaddig míg a közgyűlés megtartható lesz az 1937 évi költségelőirányzat alapján állítsa össze és hajtsa végre. Miről az elnökség jelen határozatban értesítettik.

39. szám. Számos egyházközség presbiteriuma rendkívül súlyos és nehéz anyagi helyzetére hivatkozással *hátralékos járulék tartozásaiknak rendezése* érdekében azzal a kéressel fordult az egyházkerület közgyűléséhez, hogy részükre is adassék meg az a kedvezmény, amit az egyh. ker. közgyűlése az 1933 dec 31-ig előirt és abból még fennálló járulékok rendezésére vonatkozólag a 34—1934 és 153—1935 sz. egyh. ker. határozataiban kilátásba helyezett.

Egyházkerületi közgyűlésünk a pénzügyi bizottság javaslata alapján határozatilag kimondja, hogy az 1934—36 évekre előirt járulékösszegekből engedményt egyetlen egyházközségnek sem ad, azokat az érdekelt egyházközségek tartoznak teljes összegükben megfizetni, mégpedig 1936 december 31-ig.

Ami pedig az 1933 december 31-ig előirt és a mai napig még ki nem egyenlített járuléktartozások rendezését illeti, egyh. ker. közgyűlésünk kimondja, hogy azokban az esetekben, ahol a kérelem kétségtelenül indokoltnak látszik és megállapítható az, hogy az érdekelt egyházközség presbiteriuma saját hibáján kívül nem tudott eleget tenni fenthivatolt egyh.-ker. határozatokban kilátásba helyezett engedménykérés elengedhetetlen feltételeinek, érdekelt egyházközségek a pénzügyi bizottság előterjesztései alapján engedményben részesíthetők, de ugyanakkor a kedvezményben részesülő egyházközségeket elkötelezi arra, hogy az engedmény nyújtása után mutatkozó összeget

1937 január 31-ig az egyh.-ker. pénztárába befizessék.

40. szám. Tárgyaltatott a Református Jövő és Iratterjesztés ügyeinek, illetve adminisztrációjának egyesítése.

Egyh.-ker. közgyűlésünk a Pénzügyi Bizottság javaslata alapján tudomásul veszi, hogy a volt belmissziói titkár eltávozása folytán a Ref. Jövő és Iratterjesztési osztály anyagi ügyei Csernák Béla egyh.-ker. főjegyző elnöklete alatt 1936 szept. 25-én és a következő napokon átadattak az e.-ker. gazdasági ügyosztályának és ennek alapján e.-ker. közgyűlésünk a gazdasági ügyrend értelmében megbizza a gazdasági ügyosztályt a Ref. Jövő és iratterjesztés anyagi ügyeinek kezeelésével és nyilvántartásával.

Egyh.-ker. közgyűlésünk erre tekintettel az egyesített osztály szellemi ügyeinek vezetésével P. B. javaslata alapján újjáalakított iratterjesztési bizottságot bizza meg Czernák Béla e.-ker. főjegyző elnöklete és Dr. Soós István e.-ker. vil. főjegyző alelnöklete alatt. A bizottság tagjaiul egyidejűleg megválasztja Debreczeni István belm. előadót, Arday Aladár esperest, Peleskey Sándor lelk. aljegyzőt, Papp József tanácsbirót, Dr. Nagy Sándor e.-ker. tanácsbirót, Dr. Harcsár Géza e.-ker. ügyészt, Kiss Bertalan szatmári lelkészt, Kursinszky Kálmán tanügyi előadót Vargha László e.-ker. gazdasági előadót és Kovács József e.-ker. pénztárnokot. Egyben hatályon kívül helyezi a 37—1934 sz. e.-ker. határozat alapján eddig működött Ref Jövő lapkiadó bizottságot, valamint az ugyancsak eddig működött iratterjesztési bizottságot is.

E.-ker. közgyűlésünk a fentiek szerint újonnan megválasztott iratterjeszt. bizottság elnöke Csernák Béla e.-ker. főjegyzőnek elnöklete alatt az iratterjesztési osztály kiadásra kerülő

kiadványainak, esetleg felmerülhető folyó ügyeinek elintézésére, a helyi bizottság tagjaiból egy albizottságot alakít, hogy ezáltal az iratterjesztés zavartalan menete biztosítva legyen.

Tekintettel arra, hogy a jövőben a Ref. Jövő és iratterjesztés ügyeit, különösen ami a nyilvántartással és irányítással jár a gazdasági ügyosztály és a közigazgatási pénztár végzi, ennél fogva e.-ker. közgyűlésünk elrendeli, hogy 1937 jan. 1-től kezdődőleg a Ref. Jövő lapkiadás feleslegéből 24.000 lei, az iratterjesztésből szintén 24 000 lei utaltassék át a közigazgatási pénztárba, a költségvetési szükségletek részbeni fedezésére.

41. szám. Pénzügyi bizottság letárgyalta és elfogadásra előterjeszti a *Ref. Jövő lapkiadás 1937 évi költségvetési előirányzatát*, amit az egy.-ker. számvevő az előző évek tapasztalatai alapján összeállított.

E.-ker. közgyűlésünk elfogadja a pénzügyi bizottság javaslata alapján a Ref. Jövő 1937 évre vonatkozó lapkiadás költségvetési előirányzatát 334.464 lei szükségleti, 371.500 lei fedezeti főösszegekkel és 37.036 lei előrelátható lapkiadási felesleggel. Egyben megbizza a gazdasági ügyosztályt, hogy ezen elfogadott költségvetés keretén belül, a lap anyagi ügyeit az 1937. évben bonyolítsa le.

42. szám. Tárgyaltatott az *iratterjesztési osztály jutalék elszámolásának ügye*.

Egyházkerületi közgyűlésünk a pénzügyi bizottság javaslata alapján határozatilag kimondja, hogy az iratterjesztési osztály adminisztrációjának és terjesztésének költségeiként illetve fedezeteként továbbra is érvényben tartja a 63—1935 sz. a. hozott és a százalékokra vonatkozó határozatát, a gazdasági ügyosztály kezelésében, annak figyelembevételével, hogy a nyújtott százalékok terhére szolgáltatnak ki a viszonteladási jutalékok is.

43. szám. A bihari egyházmegye közgyűlése 756—1936 sz. a felterjeszti azon határozatát, amelyben kéri, hogy az egyh. ker. közgyűlése gondoskodjék *vagyonleltár*, továbbá mindazon *hivatalos egyházi nyomtatványok kinyomatásáról és raktáron tartásáról*, amelyek az egyházak igazgatásához szükségeltetnek.

Egyh.-ker. közgyűlésünk a pénzügybizottság javaslata alapján elrendeli már 1937 január 1-től kezdődőleg mindazon egyházi hivatalos nyomtatványoknak előállítását és raktáron tartását, amelyek az egyházközségek igazgatásához szükségesek, s egyben kötelezi egyházközségeinket arra, hogy hivatalos nyomtatvány-szükségleteiket kizárólag a püspöki hivatalnál szerezzék be és erre vonatkozó megrendeléseiket és egy évi szükségleteiket 1936 dec. 31-ig a püspöki hivatalnak jelentsék be.

Az egységes nyomtatványok megszerkesztésével és nyomdai munkálatainak, a már beérkezett minták figyelembevételével a gazdasági ügyosztályt megbizza. Ezen munkálatokról nevezett ügyosztály az egyh. ker. elnökségének tartozik jelentést tenni.

44. szám. Tárgyaltatott az *egyházközségi ingatlanok tűzbiztosításának ügye*, miután azoknak átvizsgálásánál az állapított meg, hogy több egyházközség presbiteriuma megközelítőleg sem biztosította az egyházi ingatlanokat olyan mértékben, hogy azok tűzkár ellen megfelelő módon védve lennének.

Egyh.-ker. közgyűlésünk utasítja az érdekelt egyházközségek presbiteriumait arra, a pénzügyi bizottság javaslata alapján, hogy mindazon esetekben, amelyekben kétségtelenül az állapítható meg, hogy az egyházi ingatlanok esetleges tűzkár esetén nem részesülnek kellő védelemben, — pótbiztosításaikat tartoznak 1937 jan. 1-ével feladni és azokat presbiteri határozat kíséretében a püspöki hivatalnak felterjeszteni további intézkedések megtétele céljából.

Egyh.-ker. közgyűlésünk hangsúlyozza, hogy minden egyházközség presbiteriuma tartozik az ingatlanbiztosítás körül kellő gondossággal eljárni és erre tekintettel minden mulasztásból eredő kárért a presbiterium felel.

45. szám. Tárgyaltatott a *dunaszentilonai egyházközség* presbiteriumának 1936 április 19-én tartott üléséről felvett *jegyzőkönyvi kivonat*, valamint az egyházközség *lélekszám kiigazításának ügye*.

Egyh. ker. közgyűlésünk megnyugvással és örömmel állapítja meg a beküldött presbiteri határozatból, hogy a dunaszentilonai egyházközség hívei hűek maradnak a magyar ref. egyházhoz és annak rendelkezései szerint kívánnak élni továbbra is és hogy végül az egyh. ker. fennhatósága alá tartozónak tekintik magukat.

Ami pedig a dunaszentilonai egyházközség lélekszám kiigazításának kérdését illeti, P. B. javaslata alapján egyh. ker. közgyűlésünk az eddig nyilvántartott 350 lélekszámot 150-re helyesbíti a felhozott és egyházmegyeileg is megerősített indokok alapján és erre tekintettel utasítja a gazdasági ügyosztályt, hogy a lélekszámkiigazítást visszamenőleg 1931 jan. 1-től kezdődőleg vigye keresztül és járulék tartozását annak megfelelően írja át.

46. szám. Tárgyaltatott a szatmári Kereskedelmi I. éánytanfolyam 1935—1936 évi zárszámadása.

Az egyházkerületi közgyűlés a számvevői jelentés alapján a szatmári Kereskedelmi tanfolyam 1935—36 évi számadását 78312 lei bevételi és 78312 lei kiadási főösszeggel tudomásul veszi.

Utasítja az intézet igazgatótanácsát, hogy a vagyoneleltárban mutatkozó különbözetről tegyen mielőbb felvilágosító jelentést becsatolván az átadott vagyontárgyakra vonatkozó kimutatót is.

Végül tudomásul veszi, hogy miután a folyó tanévre kellő számú növendék nem jelentkezett így a tanfolyam az 1936—37 évben nem nyílt meg.

47. szám. Tárgyaltatott a nagybányai egyh. megye közgyűlése által jóváhagyott és az egyh. ker. közgyűléséhez felterjesztett máramarosszigeti liceum számadása az 1934 és 35 évekről.

Miután a liceum igazgatótanácsa a 167—1935 sz. e. ker. közgyűlési határozat alapján utasított arra, hogy a költségvetési előirányzatát minden évben előzetesen küldje fel felülvizsgálás céljából a püspöki hivatalnak és az állapított meg, hogy a liceum igazgatótanácsa sem az elmúlt 1934 és 35 sem pedig a f. évre vonatkozó költségvetési előirányzatát nem küldötte fel, ezekre tekintettel a liceum számadásának átvizsgálására vonatkozó számvevői jelentéssel az egyh. ker. közgyűlése nem foglalkozhatik és ismételten utasítja az igazgatótanácsot arra, hogy az egyh. ker. vonatkozó közgyűlési határozatának megfelelően a költségvetés előirányzatát haladéktalanul terjessze fel a püspöki hivatalnak.

48 szám. Tárgyaltatott Nyiri Margit volt bihari jelenleg öttömösi tanítónő fellebbezése a Bihari egyházmegye közgyűlésének 1935 évi április hó 25-én hozott 44 számú határozata ellen.

A királyhágómelléki ref. egyházkerület közgyűlése tárgyalás alá vevén Nyiri Margit tanítónő felebbezését a fenti számú egyházmegyei közgyűlési határozat ellen, az egyházmegye határozatát indokainál fogva jóváhagyja és a beadott felebbezést elutasítja.

49. szám. A közalapi missziói bizottság jelenti, hogy az egyházkerületi számvevő jelentése kapcsán az egyházmegyék 1935 évi közalapi számadásait megvizsgálta.

Közalapi tőke állag 1934. dec hó 31.-én	— —	199.616	Lei
Bezítettett járulék címen az 1935. évben	-- —	86.188	"
Hátralékos kamat címen befolyt	— — — —	635	"
Betétkamat címen bevételeztetett	— — — —	4.405	"
Reformációi persely címen befolyt	— — — —	7.362	"
		Bevételi főösszeg: 298.206 Lei	
Missziói segélyekre kifizettetett	— — — —	82.000	"
Tőke egyenleg 1935. dec. hó 31.-én	— — — —	216.206	Lei

A közalap számadását a bizottság jóváhagyta és az egyházkerületi közgyűlés elé terjeszti. A számadás felterjesztésével kapcsolatban jelenti a közalapi missziói bizottság, hogy a nagymérvű hátralékokra tekintettel de tekintettel arra is, hogy még mindég sok egyházközség nem küldött reformáció perselypénzt felkérte a püspök urat, hogy hívja fel az espereseket, hogy minden egyes esetben tegyék vizsgálat tárgyává, miért nem fizette be az illető egyházközség közalapi tartozását, vagy miért nem küldött reformációi perselypénzt? S a mulasztókkal szemben, akik az E. T. és a szab.-rendeletek által rájuk rótt hivatalos kötelességek megszegőinek tekinthetők, az E. T. V. t. 34 § A. 1. pontjára tekintettel az eljárást indítsák meg; hívja fel továbbá az espereseket arra is, amelyek járulékaikat szeptember 15-ig nem szolgáltatják be, vagy reformációi perselypénzt nem küldnek, a püspöki hivatalba november 15-éig névszerint bejelentésük, jelentvén egyuttal azt is, hogy ezek ellen milyen eljárást tettek folyamatba? (38/1935) A közalapi missziói bizottság felkérte az espereseket, hogy utasítsák az egyes egyházközségeket, miszerint jövőre a Gusztáv Adolf egyesület javára befolyt perselypénzt a közalapi pénzkezeléshez küldjék, akik ezeket az adományokat a számadás 11-ik rovata alatt számolják el. Felhívta az az egyházkerületi pénztárt, hogy 1935 év folyamán bevételezett Gusztáv Adolf egyesületi perselypénzt a közalapi pénztárnak adja át.

A bizottság az egyházmegyék számadásaiból és a központi nyilvántartásból megállapította, hogy az egyházmegyei pénztárkezelők a közalapi számadásaikat december 31-ével lezárják ugyan, azonban a beszédett járulékokat több esetben késedelemmel szolgáltatják be

a kerületi pénztárba, ami lényegesen befolyásolja a pénztár helyzetét és a számvizsgálatot. Ennél fogva utasította az egyházmegyei pénzkezelőket, hogy a közalap évi számadásába csak azokat a bevételeket iktasság be, amelyek az esztendő december 31-éig a pénztárba befolytak s a beszédett pénzt haladéktalanul szolgáltatassák be a központi pénztárnak, legalább is adják postára legkésőbb 31-én, s az ujév után befolyó összegeket már az ujesztendő számadásába vegyék föl.

Közgyűlésünk a közalapi és szórványmissziói bizottság jelentését tudomásul veszi és felhívja az egyházmegyéket, hogy a közalapi járulékok maradék nélkül való beszédését beszületbeli dolognak tekintsék s a maguk részéről mindent megtegyenek, hogy a szórványokon élő református testvéreink lelkigondozásához szükséges anyagiak feltétlenül biztosittassanak.

50. szám. A közalapi szórványmissziói bizottság jelenti, hogy az erdélyi egyházkerület Igazgatótanácsa a Keleti Ujság által a szórványakcióra gyűjtött összegből a református egyház részére adott 23 204 lei egyharmadát egyházkerületünknek átküldötte. A bizottság a lélekmentő akcióra adományzott összeget hálásan fogadta s azért a Keleti Ujságnak köszönetét nyilvánította.

Tudomásul szolgál.

51 szám. A közalapi és szórványmissziói bizottság 1936 március 31-én tartott üléséből jelenti, hogy az egyházmegyék 1936 évi közalapi előírását felülvizsgálta és megerősítette. Felkérte az espereseket, hogy amennyiben az egyházközségek a közalapi járulékokat szeptember 1-re be nem szolgáltatnák, a mulasztókkal szemben a törvény szerint járjanak el (E. T. V. t. c. 34§. A. 1.) és eljárásukról a püspöki hivatalnak szeptember 15-éig jelentést tegyenek.

Tudomásul szolgál.

52 szám. A közalapi és szórványmissziói bizottság 1936 március 31-iki üléséből jelenti, hogy a közalap 1936 évi költségvetését a 175/1935 számú egyház-

kerületi határozat rendelkezésének figyelembe vételével megállapította és egyházkerületi közgyűlésünk elé terjeszti

B e v é t e l :

Egyházmegyéék járuléka	— — — — —	126,868
Tőkekamat	— — — — —	4,000
Perselypénz	— — — — —	6,000
Keleti Ujság gyűjtése	— — — — —	7,656
		<hr/>
		144,521

S z ű k s é g l e t :

Tőkésítésre, ill. tőkevisszatérítésre — 41.021

S e g é l y e k :

Valkány egyháznak	— — —	12,000
Karászbes lelkésznek 1935	—	2,500
1936	—	10,000
Bégamonostor lelkésznek	—	8,000
Nagylak lelkésznek	5,000	
„ egyháznak	5,000 —	10,000
Dernatatarosért a pusztajlakai lelkésznek	— — —	3,000
Nagyvárad Össi misszió	— —	6,000
Váradles lelkésznek	— —	3,000
Rév lelkésznek	— — —	1,000
Érábrány „	— — —	2,000
Nagybányai missziói körök esperes útján	— — —	6,000
Nagybocskó egyháznak	— —	3,000
Nagytarna lelkésznek	— —	4,000
Berei lelkésznek a csomaközi szórványokért	— — —	1,000
Magyarcséke lelkésznek	— —	6,000
Kisjenői lelkésznek Szinte és a többi szórványokért	— —	2,500
Borosjenői lelkésznek	— —	5,000
Tenkeszéplak lelkésznek	—	8,000
Borossebes lelkésznek	— —	2,000
Csermőnek lelkésznek	— —	1,500
Vadász lelkésznek Simonf.-ért	5,000	
Orsova	— — — —	2,000

103,500

144,521

144,521

Közgyűlésünk a közalapi missziói bizottság által felterjesztett közalapi 1936 évi költségvetést jegyzőkönyvében nyilvántartja.

53 szám. A közalapi szórványmissziói bizottság jelenti hogy a bukaresti református lelkészi hivatal 308936 szám alatt azzal a kérelemmel fordul püspök urhoz, hogy engedje meg neki, mint a regáti misszió Barátai néven ismeretes akció vezetőjének, hogy működését a királyhágómelleléri egyházkerületre is kiterjessze. Az erdélyi egyházkerület részéről „Regáti Misszió Barátai” név alatt ismeretes akció érdekében semmiféle átirat sem érkezett egyházkerületünkhöz. Tekintettel azonban arra, hogy a regátba menők lelkipozása nem közömbös egyházkerületünk előtt sem, azért a bizottság fölkererte Püspök urat, hogy gyülekezeteinket hívja fel a regátban lévő református atyánkfiai lelkipozását előmozdító munka segélyezésére.

Tudomásul szolgál.

54. szám. A szórványmissziói munkáról, az egyházmegyéék beteresztett jelentései.

Közgyűlésünk az egyházmegyéék jelentését tudomásul veszi. Felhivja az egyházmegyééket, hogy a missziói körzetek jelentését a közalapi számadásának megvizsgálásakor, a közalapi-szórványmissziói bizottságban tárgyalják le. (41/1935 számú határozat). A eként letárgyalt jelentéseket a közalapi számadásokkal együtt terjesszék fel az egyház kerületre, hogy a számadások megvizsgálása és a közalapi költségvetés megállapítása kapcsán e jelentésekkel foglalkozhassék az egyházkerület közalapi és szórványmissziói bizottsága ;

A bánási egyházmegye, a nagy területekre kiható szórványmissziói munkájára tekintettel a segélyek fölemelését kérvén, közgyűlésünk rámutat arra a tényre, hogy egyházkerületünk a legnagyobb közalapi segélyt a bánási szórványoknak juttatja ;

a bihari egyházmegye esperesi hivatalát itt

is felhívja, hogy a váradlesi körzetben végzett munkát különösebb ellenőrzésben részesítse, hogy e missziói egyház jövője a benne végzett munka intenzivitása által is biztosíttassék.

az érmelléki és nagykárolyi egyházmegyét utasítja, hogy szórványmissziói jelentésüket a belmissziói munkától elkülönözten tárgyalják le.

A nagybányai egyházmegye esperesi hivatalát ismételten felhívja, hogy az egyházmegye rendelkezésére bocsájtott 6.000 lei missziói segély felhasználásáról negyedévenként jelentést tegyen.

A nagyszalontai egyházmegyének azt a sérelmét, mely szerint a belényesi egyházközség szórványainak gondozására 2.000 leit kér elintézés végett kiadja a közalapi és szórványmissziói bizottságnak.

55 szám. A temesvári református egyházközség presbiteriuma megfélebbezi a bánási egyházmegye közgyűlésének 89/1935 számú határozatát, mellyel Schnappfeld szórványnak Temesvártól az ujkisodai egyházhoz csatolását tovább is fenntartja ; felebbezését azzal indokolja, hogy Schnappfeld nem önálló politika község, Temesvárhoz tartozik közigazgatásilag is és így szórványnak nem tekinthető.

Közgyűlésünk a felebbezésnek helyt ad és Schnappfeldet visszaesatolja a temesvári anya-egyházhoz.

56 szám. A nagybányai egyházmegye 33/1935 számú határozatával jelentette volt egyházkerületi közgyűlésünknek, hogy a máramarosmegyei szórványokban lakó reformátusok lelki gondozását a nagybocskói missziói körbe osztotta be s felhívta a nagybocskói missziói lelkészt, hogy jövőre a megye területén szétszórtnak lakó reformátusok gondozásáról tegyen jelentést. Az egyházkerületi közalapi missziói bizottsághoz pedig azzal a kéréssel fordult, hogy a nagybocskói missziói körzet segélyét emelje fel. Egyházkerületi

közgyűlésünk mielőtt az egyházmegye határozatát megerősítette volna 177/1935 számú határozatával felhívta az egyházmegyét, hogy vizsgálta meg, hová fordította a nagybocskói missziói egyházközség a neki folyósított segélyeket, s megfelel-e a valóságnak, hogy a templomot rombadülés fenyegeti és a missziói lelkész nem lakik nagybocskón, s remélhető-e, hogy a missziói lelkész a most pásztorolás alatt álló református lelkek mellett eredményesen gondozza a máramarosi szórványokban lakó többi reformátust is?

A nagybányai egyházmegye 49/1936 számú határozatával jelenti, hogy a vizsgálatot megtartotta, s ennek eredménye képpen igazolja, hogy a nagybocskói missziói egyházközség az évenként részére kiutalt segélyeket valóban egyházközségi célokra fordította, a lelkészlakást rendbehozta, úgy, hogy az istentiszteleti helyül szolgálhat a templom renoválási munkáinak befejezéséig; templomot nem fenyegeti rombadulás s 14 000 lei költséggel olyan állapotba hozható, hogy rendeltetésének ismét megfelelhet. Az egyházmegye utasította a missziói kör lelkészét, hogy a templom renoválásához szükséges összeg egybegyűjtésére a lépéseket haladéktalanul megtegye; tény, hogy Takács Lajos missziói lelkész az egyházmegye utasítása ellenére is Máramarosszigeten lakik. Az egyházmegye a missziói lelkész nyugdíjaztatását javasolja azzal, hogy nyugdíjaztatása akkor kezdődjék, amikor a máramarosi szórványokban lakó református hivek gondozását átvette, megkezdette s a nagybocskói templom renoválására szükségelt segély gyűjtését befejezte, a templomot rendeltetésének átadta

Közgyűlésünk a nagybányai egyházmegye ismételt felterjesztésére hozzájárul ahhoz, hogy a máramarosmegyei szórványokban lakó reformátusok lelki gondozása a nagybocskói missziói lelkészre bizassék és az egyházmegye 33/1935 számú egyházmegyei határozatot megerősíti, az E. T. I. t. c. 15 § a. alapján.

Felhívja azonban az egyházmegye esperesi hivatalát, hogy az ekként megnövekedett nagy-

bocskói missziói körzetbe tartozó szórványokat névszerint tüntesse fel s az illető politikai községet világi előjárósága által hivatalosan igazoltassa az ottlakó református vallású családok és református lelkek számát; eljárásának eredményéről az iratok felterjesztése kapcsán a püspöki hivatalnak 1937 március elsejéig jelentést tegyen.

Elrendeli az egyházkerületi közgyűlés, hogy a nagybányai egyházmegye elnöksége Takács Lajos nagybocskói missziói lelkész ellen, aki az egyházmegye utasítása ellenére sem költözött vissza állomáshelyére, az eljárást indítsa meg, szükség esetén vonja fegyelmi vizsgálat alá.

57. szám. Az aranyosmegyesi és józsefházai hegyi szórványokban lakó egyháztagek 1936 szeptember 27-én tartott gyűlésükben kimondották a két szórvány egyesülését, fiókegyházzá alakulását. Az aranyosmegyesi és józsefházai anyaegyházak a szórványok egyesülését és fiókegyházzá alakulását elfogadták. A nagybányai egyházmegye 117—1936 számú határozatával az aranyosmegyesi és józsefházai hegyi szórványok egyesülését és fiókegyházzá alakulását tudomásul vette, jóváhagyta és kimondotta, hogy az így megalakult fiókegyház a józsefházai anyaegyházhoz csatoltatik, rendelkezését megerősítés végett az egyházkerülethez felterjeszti.

Közgyűlésünk az egyházmegye határozatát az E. T. I. t. c. 67. § n. pontja alapján megerősíti és az aranyosmegyesi és józsefházai hegyi fiókegyházat véglegesen Józsefháza anyaegyházhoz csatolja.

58. szám. Az esperesi kar jelenti, hogy a báró Baldácsi alapból segélyt kér

a bánsági egyházmegyéből: Nits István ujkisodai lelkész, Bunyaszekszárd, Dunaszentilona, Lippa, Nagylak, Pécska, Szapáryfalva, Temesvár gyertyámosi szórványa, Ujmosnica Vöröscsárda szórványa, Valkány,

a bihari egyházmegyéből; Váradles,

a nagybányai egyházmegyéből: Amac, Apahegy,

Batiz, Dabolc, Kakszentmárton, Kisbábány, Kösze-
mete, Nagybánya borpataki szórványa. Nagybocksó,
Nagytarna, Szatmárpálfalva, Tamásváralja, Turterebes,

A nagykárolyi egyházmegyéből: Csomaköz,

a nagyszalontai egyházmegyéből: Belényes, Be-
nyesujlak, Csermő, Kisjenő, Simonyifalva

Az egyházkerületi közgyűlés az esperesi kar
javaslatára a Baldácsi alapítvány 1936 évi
jutalékából a következő segélyeket utalja ki;

Nits István ujkisodai lelkésznek ideiglenes

segélyképpen — — — —	6.000	Lei
Bunyaszekszárdnak templomjavításra —	2.000	"
Dunaszentilonának templomjavításra —	1.000	"
Lippának templomépítési kölcsöne törleszt.	5.000	"
Ujmosnicának Vöröscsárda szórvány tan- köteles gyermekeinek vallásitanításáért	2.000	"
Váradles, egyházi szükségletekre —	3.000	"
Apahegynek iskolai szükségletekre —	1.000	"
Borpataknak imaházépítési segély képpen	1.000	"
Dabolcnak lelkészlak javításra —	4.000	"
Kakszentmártonnak lelkészlak javításra —	3.000	"
Tamásváraljának lelkészlak javításra —	5.000	"

33.000 Lei

Felhivja közgyűlésünk az érdekelt egyház-
megyék esperesi hivatalait, hogy ellenőrizzék
a segélyek felhasználását, a végzett javítási,
építési munkák költségvetésének bekívánása
mellett vizsgálják meg, hogy mennyiben hoz-
ták rendbe a segélyezett egyházak a javítás
vagy építés alatt álló épületeiket s erről a
püspöki hivatalnak jelentést tegyenek.

A Baldácsi alapból fennmaradó 2,174 lelt
közgyűlésünk Püspök ur rendelkezésére bo-
csátja az időközben felmerülő égető szüksé-
gek enyhítése céljából.

59. szám. Az esperesi kar előterjeszti az egy-
házfegyelmi szabályrendelet végrehajtási utasításának
tervezetét és az egyházmegyei közgyűlések erre vonat-
kozó javaslatait. Ezek szerint az érmelléki és nagy-

károlyi egyházmegyék változatlanul, a bihari, nagybányai és nagyszalontai kevés változtatással elfogadják, úgyszintén elfogadja általánosságban a bánáti is, de egyes részeiben több módosítást ajánl.

Egyházkerületi közgyűlésünk az esperesi Egyházfegyelmi Szabályrendelet Végrehajtási Utasítását az egyházmegyék és az esperesi kar javaslatainak figyelembevételével megállapítja és jegyzőkönyvének mellékletei között kiadja. (L. II. sz. mellékletet.)

Elhatározza, hogy az Egyházfegyelmi Szabályrendeletet minden család, a Végrehajtási Utasítást pedig minden presbyter részére — az egyházközségek terhére — megküldi.

Felhívja a lelkészeket és presbiteriumokat, hogy az életbeléptetésig (1937 január 1-ig) rendelkezésre álló időt bölcsen használják fel az egyházfegyelem visszaállításának előkészítésére. Ebben a munkában az egymáshoz közel lakó lelképásztorok legyenek egymásnak segítségére, s ahol erre lehetőség van, világi egyháztagokat is kérjenek fel közreműködésre.

Megbízta közgyűlésünk az egyházkerületi főjegyzőt, hogy az eklézsiakövetés liturgiáját készítse el és a püspöki hivatal január 1-ig küldje meg — az egyházközségek költségén — minden lelkészi hivatal részére.

Felhívja és kötelezi közgyűlésünk a lelkészeket és presbitereket, hogy mielőtt a fegyelmi eljárást megkezdnék, igyekezzenek a felmerült esetet alaposan megismerni és az eljárást Isten előtt való felelősségük érzetében és tudatában, a várható következményeket is mérlegelve, minden elfogultság vagy részrehajlás nélkül folytassák le. Az egyházfegyelem gyakorlásában a presbiterium tagjait soha se a gyűlölet, a bosszu vagy büntetniakarás, hanem egymásért felelősséget hordozó szeretet vezesse, mert az egyházi fegyelmezés célja nem a büntetés, hanem a javítás, módszere pedig nem a gyűlölet, hanem a szeretet.

60. szám. A belmissziói bizottság előterjesztései
alapján egyházkerületi közgyűlésünk

1. Felhívja az esperesi hivatalokat és az egyházmegyei közgyűléseket, hogy az egyházker. közgyűlésnek az előző években a belmissziói ügyekben hozott határozatainak, közelebbről és különösen az 1933. évi 77. sz. a. 2, 3. 4. és az 1935. évi 70. sz. a. c, e, f és h. határozatainak végrehajtásáról gondoskodjanak és azok megtörténtét ellenőrizzék.

2. Örömmel veszi tudomásul, hogy az elmúlt 1935 jun 15—17-én Szalontán a leányok, 15—18-án Nagykárolyban a fiuk, ez év ápr. 17—19-én Szatmáron — az ottani Bethlen Gábor Ifj. Ker. Egyesület 10 éves működésének megünneplésével kapcsolatban — a fiuk egyházkerületi konferenciát tartottak az egyházker. belmissziói előadó és titkár rendezésében, aug. 28—30-án pedig Mezőtelegden ugyancsak ők a „Református Jövő“ konferenciája címen főként az intelligens fiatalságot igyekeztek kellő eredménnyel összegyűjteni konferenciára s az ott elhangzott előadásokat az iratterjesztés kiadásában, a könyvbarátok illetményeként, kiadták. E konferenciák előadóinak és a vendéglátó gyülekezeteknek és ifjusági-, illetve nőszövetségeinek köszönetét nyilvánítja s erről őket jegyzőkönyvi kivonaton értesíti.

3. Elismeréssel adózik azoknak az espereknek és belmissziói előadóknak akiknek buzgólkodására egyházm. vagy lelkeszi körök konferenciák tartattak, mint a bánási egyházmegyében Végváron és Resicán egyházm. nőszövetségi s Fratelián körök nőszövetségi és presbyteri-, a bihari egyházmegyében; egyh. nőszövetségi (Püspöktördő) és férfiszövetségi (Élesd), a nagykárolyiban lelkeszi körök (Irinny. Szentmiklós, Szaniszló), az érmellékiben (Bihardioszeg) a szalontaiban (Tenke) egyházm. leánykonferenciák. Midőn ezeket követendő például

állítja a többi egyházmegyék és körök, valamint szövetségek elé, felhívja az összes egyházmegyék espereseit és belm. előadóit, hogy gondoskodjanak hasonló konferenciáknak lehetőleg minden szövetség részére leendő megrendezéséről.

4. Helyesléssel veszi tudomásul a bihari egyházmegyei férfiszövetség megalakítását és felhívja a többi egyházmegyéket, hogy a férfiszövetségek egyházmegyei tagozatát a jövő évi egyházm. gyűlés alkalmával alakítsák meg.

61. szám. Kiss Bertalan belmissziói titkári állásáról — szatmári lelkészé történt választása foytán — lemondott.

Közgyűlésünk lelkiismeretes buzgósággal és fáradhatatlan lélekkel végzett áldásos munkásságáért elismerését és köszönetét nyilvánítja, az állás betöltésére pedig az ügyrend értelmében, Püspök urat felkéri.

62. szám. Egyházkerületi Közgyűlésünk 77 és 191—1935 számú határozataival jóváhagyta a nagybányai és nagykarolyi egyházmegyék lelkészértekezleteinek ügyrendjét s egyben felhívta a kebelbeli egyházmegyéket, hogy lelkészértekezleteik ügyrendjét igazgatótanácsunkhoz, ill. közgyűlésünkhöz hasonló célból terjesszék fel. Az érmelléki egyházmegye 17 h/1936. sz. a. jóváhagyta és megerősítés végett igazgatótanácsunkhoz felterjesztette lelkészértekezlete ügyrendjét s ezt igazgatótanácsunk 16/1936 sz. a. megerősítette.

Most jelen közgyűlésünkhöz a bánsági egyházmegye közgyűlése 13/1936, a bihari 3/1936, a nagyszalontai 33/1936, szám alatt felterjeszti az ugyanilyen számok közgyűlési határozatokkal jóváhagyott lelkészértekezleti ügyrendet végső fokon való megerősítésre.

Egyházkerületi közgyűlésünk a hozzá jóváhagyásra most felterjesztett bánsági, bihari és nagyszalontai egyházmegyék lelkészértekezleti ügyrendjét megerősítve jóváhagyja, s e határozatban örömmel állapítja meg, hogy immár

minden egyházmegyénk lelkészértekezletének egyházkerületünk által is megerősített ügyrendje van.

63. szám. Főtiszteletű Püspök ur a lelkészértekezletek munkája iránt való jó és jogos reményektől indítva, meghallgatta a kebelbeli lelkészi kar hozzá intézett azt a kérését, amelyben az egyházmegyei lelkészértekezletek ügyrendjének tető alá juttatása mellett, az egyházkerületi lelkészértekezlet megalakítását kérte. Körlevelet intézett tehát az esperesekhez, hogy a kérdés mielőbbi megoldhatásáért úgy a maguk, mint egyházmegyéjük lelkészértekezleteinek véleményét hozzá terjesszék be. A beérkezett vélemények általában a mielőbbi megalakítást kérték. Felhivta ezért Peleskey Sándor e.-ker. lelkészi aljegyzőt, hogy a kérdésben az ügyre vonatkozó iratok tanulmányozása alapján adjon véleményes javaslatot és készítsen e.-ker. lelkészértekezleti ügyrendtervezetet. Ezt a főtiszteletű Püspök ur e.-ker. igazgatótanácsa elé terjesztette, amely 17/1936 sz. határozatával Püspök ur intézkedését tudomásul vette és felkérte Öt, hogy a lelkészértekezlet megalakítása tárgyában keresse meg az erdélyi püspöki hivatalt, mert kívánatosnak tartja, hogy az értekezlet megalakításában mind a két egyházkerület egyöntetűen járjon el, eljárásának eredményét terjessze igazgatótanács elé, hogy ennek módja legyen a megalakulás felől intézkedni.

Erdélyben az e.-ker. lelkészértekezlet folyó év szeptember havában meg is alakult. Igazgatótanácsunk által tudomásul vett egy.-ker. lelkész-értekezleti ügyrendet főt. Püspök ur letette az egyházmegyék lelkészi értekezleteihez és közgyűléseihez hozzájárulás céljából. A bánági (14/1936 k. gy. sz.), a bihari (12/1936 k. gy. sz.), az érmelléki (7/1936 k. gy. sz.), a nagykarolyi (18/1936 k. gy. sz.), a nagyszalontai (50/1936 k. gy. sz.) egyházmegyék lelkészértekezletei és közgyűlései a hozzájuk beküldött ügyrendet a főt. Püspök ur által javasolt módosítással elfogadták.

Az egyházmegyei lelkészi-értekezletek által, melyek az illetékes egyházmegyei közgyűlések által megerő-

sítették, elfogadott ügyrend a következő:

Egyházkerületi közgyűlésünk az egyházkerületi lelkészi értekezlet életrehívása ügyében tett lépésekért a főt. Püspök urnak hálás köszönetét nyilvánítja s örömmel veszi tudomásul minden ezirányu intézkedését. A bemutatott és fentirt *egyházkerületi lelkészértekezleti ügyrendet* közgyűlésünk teljes egészében elfogadja és határozati erőre emeli. (Lásd a III. sz. mellékletet), egyben elrendeli, hogy az egyházmegyei lelkészértekezletek közgyűlésünk által jóváhagyott ügyrendjük szerint mielőbb alakuljanak meg. E megalakulásukat s a megalakítandó egyházkerületi lelkészértekezleti közgyűlési képviselőket a név és lakóhely jelzésével megválasztásuk után haladéktalanul jelentsék be főt. Püspök urnak, akit felkér közgyűlésünk, hogy az egyházkerületi lelkészértekezlet megalakító közgyűlését mielőbb összehívni méltóztassék. Ennek megtörténte után az orsz. lelkészértekezlet megalakítására a további lépéseket megtenni kéri a főt. Püspök urat.

A lelkészértekezlet nagyfontosságú s bizonynyal áldásos működésére Isten gazdagon áldó kegyelmét kéri közgyűlésünk.

Jelen határozatunkat a főt. Püspök urral s az esperesi hivatalok utján az egyházmegyei lelkészértekezletek elnökeivel azonnali intézkedések megtétele végett közölni rendeli közgyűlésünk.

64. szám. A nagyszalontai egyházmegye közgyűlése 12/1936 sz. határozatában az egyházkerületi lelkészi „Önsegélyző” ez évben megvalósítását kéri közgyűlésünktől.

Közgyűlésünk a kérelmet a közeljövőben megalakítandó egyházkerületi lelkészértekezlet elé utalja.

65. szám. A nagyszalontai egyházmegye 12/1936 számú határozatával megkeresi az egyházkerületi köz-

gyűlést, hogy az E. T. szigorú rendelkezéseit enyhítve találjon módot arra, hogy a lelkesi özvegyek a kegyeleti félév alatt káplán-ellátás terhe alól mentesíttessenek.

Közgyűlésünk tekintettel arra, hogy az E. T. II t. c. 80-ik §-a világosan intézkedik arról, hogy az egyházhatóságilag alkalmazott segéd, vagy helyettes lelkész lakásáról és ellátásáról azok tartoznak aránylagosan gondoskodni, akik a kegyeleti időre eső, illetve időközi lelkesi javadalmat élvezik, a kérelmet nem teljesítheti, hanem azt a törvényhozó zsinat figyelemébe ajánlja.

66. szám. Tárgyaltatott Dr. Nagy Sándor nagy-károlyi egyházmegyei gondnoknak közgyűlésünkhöz intézett következő előterjesztése és indítványa :

Főtiszteletű Közgyűlés!

1934. június 6-án tartott közgyűlésünk 90. szám alatt hozott határozatával elrendelte az egyházak birtokában levő klenódiumok összeírását,

Ez az összeírás bizonyára megtörtént már és a klenódiumok leltárának egy-egy példánya beterjesztett az Esperesi Hivatalokhoz s onnan a Kerülethez.

Fél munka lenne csak végezve, ha itt megállnánk és az összegyűjtött anyagot közkinccsé nem tennők az által, hogy azokat egy létesítendő muzeumban, az egyes egyházak örök letéteként elhelyezve, meg nem őriznénk és lehetőséget nem adnánk ily módon az érdeklődőknek arra, hogy kortörténelmi szempontból tanulmányozhassák, másfelől pedig a muzeális kezeléssel megóvjuk azokat a felbecsülhetetlen értékű egyházi műkincseket az elkalódás veszedelmétől.

Indítványozom: mondja ki kerületi közgyűlés, mikép elrendeli egy református muzeum felállítását.

Megbizzá kerületi Igazgatótanácsot, hogy az Elnökség teendő javaslata alapján, a muzeum részére megfelelő helyiségről s általában úgy személyi, mint dologi szükségleteinek miként leendő fedezéséről gondoskodjon s annak felállítását s működésének megkezdését a pénzügyi bizottság által kerületi pénztár terhére számitásba veendő összeggel, vegye fogatba.

Utasítja közgyűlésünk a belmissziói bizottságot, hogy dolgozzon ki javaslatot a klenódiumokról beterjesztett leltárak alapján,

hogy az az azokban felsoroltakból melyek veendő muzeális kezelés alá, miként történjék azok beszolgáltatása és elrendezése és tegyen előterjesztést a muzeum kezelőjének személyére nézve.

Közgyűlésünk az indítványt további intézkedésre Igazgatótanácsunknak kiadja.

67. szám. Jelentés a tankönyvraktár állapotáról.

1936 jan. 1-én a raktár teljes értéke 493.118 leu volt. Kinnlevőségek értékével együtt a cselekvő vagyon volt 526.596 leu.

Ezzel szemben a szenvedő vagyon 392.437 leut tett ki úgy, hogy a tiszta vagyon volt 134.132 leu, de ebbe az összegbe nincs beleszámítva a vallástani kézikönyvek tulajdonjogának értéke.

Az azóta elélt 11 hónap folyamán a következő fontosabb események történtek:

Az egyházkerületi elnökség 1935—184/c határozata alapján elrendelte a kisbetűs hangjegyes énekeskönyv kiadását, s ebből a célból az 1935—54/h határozatban nyert felhatalmazás szerint lei 220 000 kölcsönt vett igénybe. Azonnal megemlítjük, hogy ebből a kölcsönből 50.000 leut már vissza is fizettünk. A kisbetűs, hangjegyes énekeskönyv ismertetése teljesen fölösleges, mert szept. 1-től a mai napig 5000-nél több példában fogyott el, s ez a fogyás biztosítja, hogy legkésőbb a jövő 1937 év közepéig az összes igénybevett tartozást ki tudjuk egyenlíteni.

Ugyancsak sikerült ez év folyamán a nagybetűs énekeskönyv tartozását teljesen kiegyenlíteni.

Az új vallástani tanterv kidolgozását, amit az 1935—184/3 határozat írt elő, nem sikerült odáig vinni, hogy az a közgyűlés elé terjeszthető legyen. A tanterv első kidolgozása és irodai sokszorosítása annyi időt vett igénybe, hogy a bizottsági tárgyalás csak márc. 4-én volt megtartható. A püspöki hivatal segédszemélyzetének tulterhelt volta miatt az így véglegesen kidolgozott tervezet sokszorosítása és az esperes urakhoz való kiküldése csak május hó első napjaiban történhetett meg. Az egyházmegyei megjegyzések közül több csak akkor érkezett be — az em. tanítói és lelkesi értekezletek időpontjától függően — hogy azokat nem

lehetetett újabb bizottsági tárgyalás alá venni az egyházkerületi közgyűlés előtt.

Ugyanez áll az állami iskolai vallástani tantervre vonatkozólag is.

Tankönyvraktárunk mostanáig nem foglalkozott a középiskolák vallástani tervének kidolgozásával. A középfoku oktatásban a legújabb törvényes intézkedések bizonyos nyugalmi helyzetet teremtettek, úgy, hogy a tanterv kidolgozása és a tankönyvekről való gondoskodás elengedhetetlen szükségletté vált.

A konfirmációs káté tekintetében évek óta hangoztatott panaszok ugyan ma már nem hallatszanak, mert az áll. isk. vallástani tanterv ezen kérdés gyökeres rendezését is kilátásba helyezte. A fentiek szerint ez a rendezés egyrészt elhalasztódik, másrészt mindig nagy lesz azon konfirmándusok száma, akik már egyáltalában nem járnak iskolába. Ezért szükségesnek látszik a ref. elemi és minden foku középiskolán kívüli konfirmációs előkészítés céljára a Szoboszlai-Révész féle konfirmációs káté átdolgozása.

Végül, a tankönyvraktár vagyoni állása lehetővé és indokolttá teszi a fennálló, s az 1937—38 tanévi szükségletet kb. fedező tankönyvállomány árának leszállítást.

a) Egyházkerületi közgyűlésünk a tankönyvraktár állapotáról szóló jelentést tudomásul veszi.

b) Az új elemi iskolai vallástanítási tanterv kidolgozására kirendelt bizottság megbízatását meghosszabbítja, s az új vallástanítási tanterv előterjesztését a legközelebbi e.-kerületi közgyűlés elé elrendeli.

c) Az állami iskolai vallástanítási terv kidolgozására rendelt bizottság megbízatását meghosszabbítja, s az új állami iskolai vallástanítási terv előterjesztését a legközelebbi e.-kerületi közgyűlésre elrendeli.

d) Püspök ur elnöklete alatt, Csernák Béla, Varga Gedeon, Debreczeni István, Kiss Bertalan és a tanügyi előadóból álló bizottságot megbizva, hogy a középiskolák val-

lástanítási tervét készítsék el, s az esperesek és a középiskolai vallásanító lelkészek véleménye meghallgatása után terjesszék a legközelebbi egyházkerületi közgyűlés elé. Lehetőleg egyidejűleg tegyenek javaslatot a középiskolai vallásanítási kézikönyvekre vonatkozólag is.

e) Felkéri Püspök urat, hogy a Szoboszlai-Révész féle konfirm. kátét dolgozza át, vagy személyes felügyelet alatt dolgoztassa át s az így átdolgozott kátét a ref. elemi és középiskolán kívüli konfirmációi előkészítésre nézve 1937 szept. 1-től kezdődőleg kötelező használatra rendelje el.

A ref. elemi és középiskolába járó gyermekek konfirmációi előkészítésében továbbra is a Debreczeni-féle Hittan és Erkölcstan használandó.

f) Felhatalmazza az egyházkerületi elnökséget, hogy az 1937 szept. 1-én meglévő vallásanítási kézikönyv készlet árát a viszonyokhoz mérten, de legfeljebb 20%-kal szállítsa le, föltéve ha e leszállítás az akkori nyomdai árak mellett az új kiadásokra nézve is fenntarthatónak mutatkozik.

68. szám. Jelentés tanszerraktárunk állapotáról.

Tanszerraktárunk állománya okt. 1-én a következő volt: 5.742 leu készpénz; kintlevőség (biztosítva) 18.811 leu; raktár értéke 12.488 azaz összesen 37 041 vagyon, amelyet csak a kezelő járuléka lei 2.546 terhel.

Iskolai nyomtatványszámlánk állománya ugyanakkor 15.427 leu készpénzkészlet, biztosított kintlevősége 41.064, raktárérték 19.418, amelyet 27.606 leu tartozás, 6073 leu kezelési járulék és leu 15.182 e.-kerületi járulék terhel. A tartozás ma már teljesen ki van fizetve.

Egyházkerületi közgyűlésünk a jelentést tudomásul veszi és elrendeli az egyházkerületi járulék befizetését a jutalékszámmlára, a kezelési járulék kifizetését a kezeléssel megbízott tisztvitelőnek, mindkettőt a dec. 31-én felve-

endő fogyás után.

Püspök ur azon intézkedését, hogy a tan-
szerraktár kezelési járuléka a tényleges be-
vétel 4%-a, az iskolai nyomtatványoknál pedig
a forgalom 8%-a tudomásul veszi.

69. szám. A nagyváradai vallástani pótképesítő
bizottság jelentése szerint, pótképesítő vizsgálatot tettek
a következők: 1936 jun. 26-án Boruzs Ilona 10, Burián
Klára 9.66, Kiss Ilona 10, Szurovecz Rozália 9.33, Tu-
nyogi Csapó Juliánna 9.66 általános eredménnyel. 1936
nov. 10-én Szigethy Janka 9.66 általános eredménnyel.

A szatmári bizottságtól jelentés nem érkezett be.
Ugyanott Debreczeni István Szatmárról történt eltávo-
zása következtében bizottsági tagságáról lemondott.
(5590—1936)

Egyházkerületi közgyűlésünk a jelentést tu-
domásul veszi és a szatmári vallástani pótké-
pesítő bizottságba tag gyanánt Kiss Bertalant
1937 dec. 31-ig terjedő megbizással kiküldi.

70/a. szám. A nagybányai egyházmegye 1936—
67—17 sz. határozatában felkéri az egyházkerületi köz-
gyűlést, lépjen közbe aziránt, hogy a 14%-os isk. se-
gélyből iskoláinkat megillető törvényes összeget egy-
házaink mindenütt akadálytalanul megkaphassák.

Egyházkerületi közgyűlésünk felkéri Püspök
urat, hogy a kérdést továbbra is kísérelje figye-
lemmel és az egyházközségeket ebben az ügy-
ben a szükségesnek mutatkozó utasításokkal
lássa el.

Megállapítja azonban, hogy 1935—36-i ha-
tározatában erre vonatkozó intézkedéseihez
jelenleg hozzáfűzni valója nincs.

70/b. szám. A nagybányai egyházmegye 1936
51—5 sz. határozatában kéri, hogy tankönyvkiadó
bizottság adja meg a lehetőségét annak, hogy minden
hivünk, de főként az iskolás gyermekek megszerez-
hessék az énekes könyvet, még azon áldozat árán is,
ha abból egyházkerületünk remélt bevételi haszna ma-

radna is el; vagy adassék ki az elemi iskolák tananyagát magában foglaló külön kis énekeskönyv.

Egyházkerületi közgyűlésünk megállapítja, hogy a kisbetűs, hangjegyes énekeskönyvvvel olyan típus került forgalomba, amely a fenti igényeket kielégíti.

Azonban mint elvi álláspontot szegezi le, hogy az énekeskönyvből kivonatos kiadást nem rendeztet, mert az egyes énekek végleges elhanyagolására vezethet.

70/c. szám. A Bihari egyházmegye tanácsa 9—1936 sz. határozatában a mezőtelegdi egyház számára iskolai segély folyósítását kéri.

Egyházkerületi közgyűlésünk a kérést elintézés végett az elnökségnek kiadja.

Felhívja az egyházmegyei elnökséget, a felértékelte díjlevél betérjesztésére.

70/d. szám. Érmelléki egyházmegye 1936—17 d. sz. határozatában kéri, hogy az állami iskolába járó I. és II. osztályos gyermekek számára verses imádságokat irasson s az állami iskolai vallástanítók részére esetleg a parochiális könyvtárban vezérkönyvet adasson ki.

Egyházkerületi közgyűlésünk nem kíván határozatával az állami iskolai vallástani tanterv bizottság javaslatainak elébe vágni, ezért az érmelléki egyházmegye javaslatát az érdekelt bizottsághoz utalja.

70/e. szám. Érmelléki e.-m. közgyűlés 20 f. 1936 sz. a. javaslatot tesz hangjegyes halottas énekeskönyv kiadására.

Egyházkerületi közgyűlésünk tekintettel arra, hogy annak idején a közóhajnak megfelelően vétettek fel az énekeskönyvbe kellő számban a halottas énekek, hogy így ezáltal az énekeskönyv használhatósága még egyetemesebbé váljék, a helyi különbözőségek pedig kiküszöböltesse, továbbá tekintettel a legutóbb

nagy áldozattal megjelentetett kisbetűs hangjegyes énekeskönyvre, nem látja szükségesnek külön halottas énekeskönyv megjelentetését.

70/f. szám. A Nagykárolyi egyházmegye közgyűlése pártolólag terjeszti elő a nagykárolyi egyház iskolai segélykérését.

Egyházkerületi közgyűlésünk a segélykérényt az elnökség hatáskörébe utalja.

70/g. szám. A Szalontai egyházmegye 1936—53 sz. határozatában a tenkei egyház presbiteriumának iskolai segély kérését, a felhozott indokok és beterjesztett iratok alapján indokoltnak találja, s azt a Főtiszteletű egyházkerületi közgyűléshez pártolólag felterjeszti.

Egyházkerületi közgyűlésünk a segélykérést elintézés végett az elnökségnek kiadja.

71. szám. Olvastatott a Könyvtár bizottság jelentése.

Balogh Ernő dr. egyházmegyei tanácsbíró, kórházi főorvos, a Királyhágómelléki ref. egyházkerület dr. Balogh Ferenc könyvtár alapjára lei 2.000. újabb adományt fizetett be az e.-kerületi pénztárba, a nagy névadó születésének százéves fordulója alkalmából.

Ezzel az alap összege a régebbi adománnyal együtt lei 4.000-re emelkedett.

A püspöki hivatal új helyiségeiben a könyvtár alkalmas elhelyezést nyert, s így annak rendszeres fejlesztéséről gondoskodni kell.

Ajánlatot kaptunk Rácz Gábor néhai szapáryfalvai lelkész hagyatékából származó egyháztörténelmi és theologiai könyvtár megvételére.

1) Egyházkerületi közgyűlésünk az áldozatos adományért köszönetét fejezi ki.

2) A szabályzatban alkotott szűkebb bizottságot megbizsa, hogy az e.-kerületi elnökségnek tegyen javaslatot a 10.000 lei költségvetési előirányzat felhasználására, esetleg az ajánlat figyelembevételével az e.-kerületi elnökség jóváhagyása esetén a bizottsági elnö-

köt a vásárlások végrehajtására felhatalmazza.
Ugyanilyen felhatalmazást ad az 1937. évi költségeloirányzatba felvett 10.000 leu e. ker. hozzájárulás felhasználására.

72/a. szám. Iratterjesztési bizottságunk jelenti: Az az intézkedés amellyel egyházkerületünk az Iratterjesztés kezelését az erre leghivatottabb szervre, a belmissziói titkára bízta, eredményeiben a leggyümölcsözőbbnek bizonyult. A Református Könyvtár címen megindított sorozat havonta 1000-nél nagyobb példányszámban fogyott el. A Gyermekkönyvtár havi 4500-nál nagyobb példányszámot ért el. Több ezer példányt adott el iratterjesztésünk a bibliákból is. Az eladott iratok darabszáma 1936 jul. 1-én 70.000-nél több volt.

Kiadványaink tartalmi összeállításában felvetendő szempontokat és szükségleteket igyekeztünk mind tekintetbe venni.

Az egyházépítő és református öntudatot építő kiadványokra különösen nagy gondot fektettünk és ezeket igyekeztünk lehetőleg a saját kerületünk arra termett embereivel iratni meg.

A népre való tekintettel kiadtunk több építő elbeszélést is. Szolgálni kívántunk a külmisszió ügyének, ugyszintén a nem kevésbé fontos szórványügynek is.

Bár igyekeztünk, hogy amennyiben és ahol lehetséges a mi kerületünkben neveljünk írógárdát, elsősorban mégis nem kiadói babérokra, hanem szolgálatra törekedvén, inkább hajlandók voltunk a saját de gyengébb kiadványok helyett, más kerületek közismert nagy tetszéssel találkozott kiadványait megjelentetni.

Egy tekintetben érheti csak kifogás kiadványainkat, tartalom tekintetében megítélésem szerint és pedig az, hogy nem hozott még eddig olyan mértékben egyháztörténelmi kiadványokat, mint kívánatos lett volna. Bár a második számú kiadványa a Református Könyvtárnak egyháztörténelmi volt, a továbbiakban nem volt több történelmi kiadvány. Ennek a hiánynak a pótlására már megtörténtek a lépések.

Sajnálattal kell ezek után jelentenünk, hogy a si-

keresen működő iratterjesztési kezelő Kiss Bertalan szatmári lelkészé történt megválasztása után, az iratterjesztés kezeléséről lemondott, azonban értékes munkásságát az iratterjesztés kezébe átmenő Ref. Jövő, valamint a Ref. Könyvtár és Gyermekkönyvtár szerkesztésében a bizottság továbbra is igénybevenni szándékozik.

Jövőbeli munkaprogramukban a Ref. Könyvtár és Gyermekkönyvtár továbbfolytatása mellett, felvettük a Szikszay-féle Keresztyén tanítások kiadását is.

Egyházkerületi közgyűlésünk az iratterjesztési bizottság jelentését tudomásul veszi.

Felhívja az iratterjesztési albizottságot, hogy tegyen jelentést az elnökségnek a költségvetési év lezártaival, mekkora összeg volna fordítható szórványok ingyen iratterjesztési anyaggal való ellátására, s az elnökséget ezen összeg folyósítására, az előző években hasonló célra fordított összegek erejéig felhatalmazza.

Felhívja az albizottságot, hogy az gondoskodjék a 2—3 leies „Családi tűzhely mellett“ c. kiadványsorozat folytatásáról.

Felhívja az iratterjesztés kezelőjét, hogy ez évben a hivatalos lapban, jövőre pedig a naptárban tegye közzé, hogy melyik egyházközség mennyi iratterjesztési anyagot vásárolt.

72/b. szám. Iratterjesztési bizottságunk javaslatot tesz az 1937 évi parochiális könyvtári illetmény beszerzésére.

Tekintettel arra a nagy fontosságra, amivel a gazdálkodás hiveink életében bír, továbbá arra, hogy belhivatalnokaink nagy részének életfenntartása a javadalmi földek okszerű felhasználásától függ, az 1937 vagy ha az Imre-féle belmissziói vezérfonal megjelenik az 1938 évi parochiális könyvtári illetményül a Minerva-cég kiadásában megjelent dr. Nagy és Dr. Szász-féle Gazdatudomány című könyvet ajánljuk. A könyv bolti ára lei 90.

Egyházkerületi közgyűlésünk az 1937 v.

1938 évi parochiális könyvtári illetményül a dr. Nagy dr. Szász-féle Gaztudományt állapítja meg.

A könyvet azonban a Kiadó ajánlatához képest már most megszerzi és parochiális könyvtárnak kiküldeni rendeli, azok árát szükség esetén a tanszerszámla terhére 1938 jan. 1-ig előlegezi.

73. szám. A bályoki dengeleg-irinyi, ujszentesi és géresi egyházközségek kérése kapcsán tárgyalatott a legációk kérdésének ügye.

Ezek az egyházközségek részint legátus kikérésének (Specificatio,) részint legáció beszüntetésének kérelmével járulnak a Főt. Püspök urhoz, aki mivel a nevezett és általában az egyházközségek közönyösek a legáció ügyében hozott 122—1926 és a 78—1931 számú határozatunkhoz, közgyűlésünk határozatát kéri ebben az ügyben.

Egyházkerületünk közgyűlése teljes egészében fenntartja 122—1926 és a 78—1931 számú határozatait és a legátus kikérésének zsinórmértékéül nyomatékosan hangsúlyozza azokat. Az esperesi hivatalok útján pedig még egyszer felhívja a kebelbeli még legátust nem járató egyházközségeket, hogy a legáció intézményét még áldozatok árán is hívják életre s erről az esperes urak jövő év március 1-ig jelentést tegyenek a püspöki hivatalnak, tekintettel arra, hogy a hivek részéről ez az egyetlen közvetlen hozzájárulás szegénysorsú hittanhallgatóink és tanítóképezészeink számára, kikre nézve egyre nagyobb súllyal nehezedik reá az anyagi nyomorúság. Ez oknál fogva minden legáció-beszüntetési kérelem közgyűlésünkhöz intézendő, felszerelve az illetékes egyházmegye közgyűlésének véleményes javaslatával. E nélkül egyetlen ilyen kérelmet sem tárgyalhat közgyűlésünk. Jelenben az ujszentesi és a dengeleg-irinyi egyházakat is hasonló eljárásra utasítja.

74. szám. A nagybányai egyházmegye közgyűlése felterjeszti a 38—1936 sz. határozatával jóváhagyott egyezségi okiratot, mely a sárközi és sárközujlaki anyaegyházak egyesítése alkalmából kelt az I. t. c. 12-ik §-ának megfelelően.

Egyházkerületi közgyűlésünk bemutatott egyezséget jóváhagyja és megerősíti azzal, hogy a Sárköz és sárközujlaki anyaegyháznak egy szavazata lesz és hogy a tervbe vett kántortanítói állás szervezése ügyében a törvény kívánta kérvényt még f. év decemberének első felében a Ministeriumhoz az egyház nyújtsa be.

75. szám. A bánsági egyházmegye közgyűlése 27/ 1936 számú határozatával jóváhagyja és közgyűlésünkhöz felterjeszti jóváhagyó megerősítés végett a temesvári egyházközségnek egy vallástanító-lelkészi állás szervezését kimondó 21/1936 számú presbiteri és 2/1935 számú egyházközségi közgyűlési határozatát és ennek az ujjonnan szervezett állásnak díjlevelét.

Közgyűlésünk a hozzá már harmadizben felterjesztett ügyet mivel az egyházközségi közgyűlés jegyzőkönyvéből nyilvánvaló, hogy a közgyűlési határozat nem a törvény kívánta névszerinti szavazással hozatott, ennek pótlására visszateszi a bánsági esperesi hivatal utján a temesvári egyházközséghez, nyomtatékosan felhívja arra, hogy közgyűlésünk 60—1935 és 193—1935 számú határozatainak végre is tegyen eleget, az egyházmegyei közgyűlést pedig arra utasítjuk, hogy határozatai meghozatalánál az E. T.-t szigoruan tartsa szem előtt. Az illetékes egyházközség pedig a szabotosság okáért hajtsa végre a díjlevelben a következő szöveg változtatást: A díjlevelben foglalt köteleességek első pontjában az „irányítás” szó kihagyandó és helyette „végzése” irandó s így folytatandó: „ugy, hogy az összes hittanórákból legalább heti 20—24 órát ő köteles ellátni a presbiterium határozata szerint. A harmadik ponthoz toldandó a követ-

kező: „A rendes lelkész utasítása szerint“. A negyedik pont törlendő és helyébe ez irandó: „Az ifjuság lelki gondozása“.

76. szám. A bánsági egyházmegye közgyűlése 29—1936 sz. határozatával jóváhagyta és felterjeszti a kisperegi egyház igazgató-tanítói és kántori díjlevelét megerősítés végett.

Egyházkerületi közgyűlésünk az ügyiratot azzal teszi le a bánsági esperesi hivatalhoz, hogy az egyházmegyei közgyűlés fenti határozatában a kisperegi egyháztól a jóváhagyás feltételeként megkivánt régi díjlevelet és a névszerinti szavazást igazoló presbiteri gyűlés jegyzőkönyvét szerezzé be és úgy terjessze fel azt.

77. szám. A bihari egyházmegye 32/1935 sz. közgyűlési határozatával megerősíti és hasonló célból felterjeszti a nagyváradi egyházközség egy igazgatótanítói és kilenc rendes tanítói állásának díjlevelét.

A törvény kívánalmai szerint kiállított, a kivánt záradékkal ellátott díjleveleket közgyűlésünk megerősíti és pedig a nagyváradi egyházközség iránti teljes elismerése mellett, mert az áldozattal és türelmes kitartással 10. létszámra kiépített iskola, a gyülekezetnek ez az erős vára, egyházkerületünknek dicsekedése követendő példaadása.

78. szám. A bihari egyházmegye esperesi hivatala 764—1936 sz. alatt felterjeszti közgyűlésünkhöz a nevezett egyházmegye közgyűlésének 33—1936 sz. határozatával jóváhagyott nyüvedi kántortanítói díjlevelet.

Közgyűlésünk a felterjesztett díjlevelet nem hagyja jóvá, mert az illetékes egyházmegye díjlevélértékelő bizottsága is csak 22,300 leire értékeli, lakáson és kerten kívül a díjlevél értékét, holott az egyházkerületi határozat jelsül az idevonatkozó legutóbbi 26 h. —1935. sz. határozat is 24 000 leiben állapítja meg a

tanítói fizetés minimumát.

Ennélfogva az ügyiratokat a bihari egyházmegye esperesi hivatalához azzal teszi vissza közgyűlésünk, hogy a fenthivatolt egyházkerületi határozat szerinti tanítói díjlevelet állíttasson ki és csak ilyet terjesszen fel közgyűlésünkhöz.

79. szám. Az érmelleki egyházmegye 1711/1936 sz. alatt felterjeszti közgyűlésünkhöz a micskei lelkeszi állásnak, az érmelléki egyházmegye 22—1936 számú határozatával jóváhagyott díjlevelét végső fokon való megerősítés végett.

Közgyűlésünk a micskei lelkeszi állás felterjesztett díjlevelét visszaadja az illetékes esperesi hivatalnak, utasítva azt, hogy az E. T. I. t. c. 115 és a III. t. c. 11 §-ainak eseteit igazoltassa az érdekelt egyházközséggel és a díjlevélcökkentését igazoló szabályszerű iratokkal terjessze fel jóváhagyásra igazgatótanácsunkhoz A díjlevél 75—1934 számú határozata szerint záradékolandó.

80. szám. A nagybányai egyházmegye közgyűlése 37—1936 sz. határozatával megerősíti és felterjeszti közgyűlésünkhöz a dabolci egyházközség lelkeszi állásának díjlevelét megerősítésre.

Közgyűlésünk az ügyiratokat azzal küldi vissza a nagybányai egyházmegye esperesi hivatalához, hogy utasítsa a dabolci egyházat arra, hogy a beterjesztett díjlevél alapjául szolgáló régi díjlevelet, továbbá az azt megállapító presbiteri gyűlési jegyzőkönyvi kivonatot külön, az új díjlevelet pedig nem három, hanem négy példányban állítsa ki és az így felszerelt ügyiratokat terjessze közgyűlésünk elé.

81. szám. A nagybányai egyházmegye közgyűlésének 107—1936 sz. határozatával megerősített és hasonló céllal felterjesztett józsefházi kántortanítói díjlevél ügyében kimondja.

Egyházkerületi Közgyűlésünk, hogy visszateszi a nagybányai egyházmegye esperesi hivatalához azzal a felhívással, hogy a díjlevelet nem az egyházmegye megbizottjával, hanem az illetékes egyház presbiteriumával állíttassa ki, ugy azonban, hogy abban a kerületi segély nem vehető fel.

82. szám. A nagybányai egyházmegye közgyűlése 34—1936 sz. határozatával megerősítve a hosszúmezői lelkészi állás díjlevelét, az ügyiratok felterjesztése kapcsán kéri közgyűlésünket, a végső fokon való jóváhagyásra.

Közgyűlésünk a teljesen rendben levő díjlevelet megerősíti és annak jóváhagyó záradékolását elrendeli.

83. szám. A nagybányai egyházmegye közgyűlése 99—1936 sz. határozatával jóváhagyja és megerősítés végett fölterjeszti a szatmárpálfalvai leányegyház kántortanítói állás díjlevelét.

Közgyűlésünk a teljesen rendben levő díjlevelet jóváhagya.

84. szám. A nagybányai egyházmegye közgyűlése 36—1936 sz. határozatában jóváhagyja és hasonló célból felterjeszti az ombódi tanítónő díjlevelét.

Közgyűlésünk a törvényes kellékeknek teljesen megfelelő díjlevelet megerősíti és jóváhagyó záradékolását elrendeli.

85. szám. A nagybányai egyházmegye közgyűlése 35—1936 sz. határozatában felterjeszti megerősítés végett, az általa jóváhagyott sárköz-sárközujlaki egyesített egyház lelkészi állásának díjlevelét.

Közgyűlésünk az E. T. rendelkezéseinek teljesen megfelelő díjlevelet megerősíti és jóváhagyási záradékolását elrendeli.

86. szám. A nagyszalontai egyházmegye 12—1936 sz. közgyűlési határozatban megerősíti és felterjeszti a belényessonkolyosi egyház lelkészi és kántori

állásának díjlevelét s hozzákapcsolt biztosítéki okiratot jóváhagyó megerősítésre.

Közgyűlésünk a felterjesztett díjleveleket megerősíti, valamint a biztosítéki okiratot is azoknak a 75—1934 sz. határozatunk figyelembevételével való jóváhagyó záradékolását elrendeli azzal, hogy a kántori díjlevelben „énekszövegek“ minden kitétele oda módosítandó, illetve helyesbitendő: „Énekszövegek és dallamok megtanítása“.

87. szám. Tárgyaltatott a nagyszalontai egyházmegye 20—1936 sz. határozatával jóváhagyott díjlevele, a nagyszalontai egyház két lelkészi állásának.

Egyházkerületi közgyűlésünk a lényeges emeléssel, a törvényes kellékekkel kiállított, illetve újraértékelt díjleveleket jóváhagyja azzal, hogy a 75—1934. sz. e.-kerületi határozat e díjlevelekre is érvényes.

88. szám. A nagyszalontai egyházmegye 21—1936 sz. határozatával jóváhagyja és közgyűlésünkhöz terjeszti a nagyszalontai orgonista-kántor újraértékelt díjlevelét megerősítés végett.

Egyházkerületi közgyűlésünk a törvényes kívánalmaknak megfelelően kiállított díjlevelet megerősíti azzal, hogy a 75—1934 sz. egyházkerületi határozat e díjlevelekre is érvényes.

89. szám. A nagyszalontai egyházmegye közgyűlése 30—1936 sz. határozatában jóváhagyta és megerősítésre felterjeszti az erdőgyaraki stólamegváltás ügyét.

Egyházkerületi közgyűlésünk az E. T. rendelkezéseivel ellenkező határozatot elutasítja.

90. szám. A nagybányai egyházmegye felterjeszti 33/1936. számú közgyűlési határozatát és a hozzátartozó összes iratokat, amellyel az avasfelsőfalui fiókegyház mint eladó és Roskos Mátyás és neje Fodor Ilona vevők között az ottani 2386. számú tkvben 219/6. hrsz.

alatt felvett 223. négyszögöl kiterjedésű üres beltelkét 5000 lei vételáron eladta.

A királyhágómelléki ref. egyházkerület közgyűlése a nagybányai egyházmegye 3933. 16. számú közgyűlési határozatát megerősíti és elrendeli, hogy az egyházkerületi elnökség a vonatkozó adásvételi szerződést megerősítési záradékkal lássa el.

91. szám. A nagybányai református egyházmegye felterjeszti 1936 okt. 30-án kelt 83 számú közgyűlési határozatát, amellyel jóváhagyta az aranyosmegyesi ref. egyház presbiteriumának 53—1934 számú határozatát arra nézve, hogy dr. Streicher Andor az 1600 frt. tőke összegben meghatározott Bethlen Zsuzsanna alapítványt 10.000 lei készpénz lefizetésével megváltotta.

A Királyhágómelléki ref. egyház kerület közgyűlése a vonatkozó határozatot indokainál fogva helyben hagyja.

92. szám. A nagybányai ref. egyházmegye felterjeszti 91 kgy. 1936 sz. határozatát a hosszúmezői ref. egyházközség presbiteriumának konverziós adósával 110—1936 sz. alatt kötött megegyezésének jóváhagyása tárgyában.

A királyhágómelléki ref. egyházkerület közgyűlése a nagybányai egyházmegye 91 kgy. 1936 sz. jóváhagyó határozatát megerősíti, miután az arra vonatkozólag meghozott presbiteriumi határozat az egyházi törvények idevágó határozmányainak betartása mellett hozott és a megkötött egyezés kedvezőbb az egyházközségre nézve mint a törvény általános rendelkezései.

93. szám. A nagykarolyi ref. egyházmegye felterjeszti 24. 1936. számú egyházmegyei határozatát, amellyel jóváhagyta a börtvényi presbiterium 1936 évi február 9-én tartott gyűlésének 13 számú határozatát a költségvetési hiányok fedezetére szolgáló új egyházi adókulcs megállapítására nézve.

Az egyházkerületi közgyűlés a nagykárolyi református egyházmegye 24. 1936. sz. határozatát és a vonatkozó iratokat az egyházmegyei elnökségnek visszaküldi, miután az E. T. III. tc. 20. §-ának értelmében az egyházi adókulcs megerősítése tárgyában hozott egyházmegyei közgyűlési határozat végérvényes.

94. szám. A nagyszalontai egyházmegye elnöksége felterjeszti 24—1936 számú közgyűlési határozatát, amellyel jóváhagyta az ágyai presbiterium 1936 április 1-én hozott 18 számú közgyűlési határozatát az új adókulcs megállapítására nézve.

A királyhágómelléki egyházkerület közgyűlése a nagyszalontai egyházmegye 24—1936 számú közgyűlési határozatát és a vonatkozó iratokat visszaküldi a nagyszalontai egyházmegye elnökségének, miután az E. T. III. tc. 20 §-a értelmében az új adókulcs megállapítása tárgyában hozott egyházmegyei közgyűlési határozat végérvényes.

95. szám. A Nagyszalonta-i egyházmegye elnöksége felterjeszti 28—1936. kgy.-szám alatt hozott közgyűlési határozatát, amellyel jóváhagyta az aradi református egyházközség mint eladó és Macean Petru aradi lakos mint vevő között az egyháznak az aradi 1376 számú tkv-ben felvett és vázrajz szerint 1291/b. 1. a. hrsz alatt kitüntetett 106 négyszögöl kiterjedésű házas beltelkére vonatkozó 162.000 lei vételárral megkötött adásvéleli szerződését.

Az egyházkerületi közgyűlés megállapítja, hogy az aradi egyházközség a fent körülírt szerződés által a néhai Höffer Adolfné szül. Rácز Hermine volt kőszegi lakos által az aradi egyháznak hagyományozott ingatlanságból idegenített el 106 négyszögöl kiterjedésű beltelket, valamint az ezen épült földszintes házat. Miután néhai Höffer Adolfné szül Rácз Hermina az aradi 1376 számú tkv-ben felvett egész ingatlanságot azzal a kifejezett korlátozással, hagyta az aradi református egyházra, hogy ezen

ingatlanság sem el nem adható, sem el nem idegeníthető és a házban levő üzlethelyiség egy havi bérének felét az aradi polgári menház pénztárába tartozik befizetni, míg az ezen felüli tiszta jövedelem felerészét céljaira felhasználhatja, másik felerészét pedig tőkésíteni köteles, mindaddig, amíg az így képzett tőkéből egy új házat és arra emeletet építhet, ennel fogva az egyházkerületi közgyűlés rosszalását fejezi ki az aradi egyházközség presbiteriumának azon eljárása felett, hogy a meghatározott kikötések mellett az egyháznak hagyományozott vagyon egyrészét ezen kikötések ellenére eladta, nem különben amiatt, hogy ezen vagyon egész jövedelmét a kikötések egyszerű félretételével sajátcéljaira felhasználta és az örökhagyó rendelkezéseit mindezek által tiszteletben nem tartotta és noha ezen okok miatt az egyházkerületi közgyűlésnek a megkötött szerződés jóváhagyását meg kellene tagadnia, még is figyelemmel arra a tényre, hogy életbevágó érdekét képezi az aradi református egyházközségnek a Mosóczi telepi imaház létesítése és e célra már a kerületi nyugdíj pénztártól nagyobb összegű kölcsönt is vett fel, amelynek fedezetét a jelenszerződésben foglalt ingatlanok eladási ára képezi és feltehető, hogy a hagyományozónak az aradi református egyház iránti jóakarata és vonzalma ezen imaház létesítése által méltóan lesz szolgálva, ezért az alább következő rendelkezések szigoru betartásának feltétele mellett a vonatkozó adásvételi jogügyletet jóváhagyja:

1. A Mosóczi telepen megvásárolt imaházat Höffer Adolfné szül Rác Hermina alap vagyonnak minősíti és utasítja az aradi egyházközség presbiteriumát, hogy ezen ingatlanságot a jövőben mint ilyen alapvagyonként kezelje.

2. Az egyházkerületi közgyűlés úgy tekinti, hogy a Mósóczi telepi imaház az egész eredeti Höffer Adolfné alapvagyon azon felerészé-

nek lép a helyébe, amelynek jövedelmét az aradi egyház szabadon használhatta fel, miáltal is az 1376 számú tkv-ben az egyház javára megmaradó vagyon összes tisztajövedelmét zárolja és utasítja az aradi egyházközség presbiteriumát, hogy a végrendeleti intézkedések szigorú betartása mellett ezen egész jövedelmet a végrendeletben megjelölt célra tökésítse és külön alap gyanánt kezelje.

3. Elkötelezi az aradi református egyházközséget, hogy a hagyatéki ingatlanok birtokbavételétől 1936 évi jan. hó 1-éig terjedő időszakra beszedett összes tiszta jövedelmét az özvegy Höffer Adolfné által hagyományozott ingatlanoknak állapítsa meg és annak 50%-át ezen alapnak térítse meg és ennek megtörténtét az egyházmegyei esperesi hivatalnak jelentse.

4. Felhívja a nagyszalontai egyházmegye elnökségét, hogy mindezen feltételek pontos betartását szigorúan ellenőrizze

96. szám. A nagyszalontai egyházmegye felterjeszti 29. 1936. számú közgyűlési határozatát, amellyel jóváhagyta a körösjánosfalvai egyház presbiteriumának 1936. május 10-én 8 szám alatt hozott azon határozatát, amellyel kölcsönvette az egyház 40.000 leit kitevő alapjait 15 év alatt kamatmentesen leendő visszafizetés mellett. Előkönyörgői kántori lakás építési költségeinek fedezése céljából.

A királyhágómelléki ref. egyházkerület közgyűlése tekintettel arra, hogy a presbiteriumi és egyházmegyei határozatban a kölcsönt nyújtó alapok és az egyes alapoktól kölcsön vett összegek kitüntetve nincsenek, továbbá nincsenek a kölcsönökről szóló adóslevelek, sem kiállítva, ennél fogva a nagyszalontai egyházmegye határozatát nem erősítheti meg, tekintettel azonban arra, hogy a kölcsön felvételenek szükségességét belátja, ennél fogva felhívja a nagyszalontai egyházmegye elnökségét,

hogy a körösjanosfalvai egyházközségtől kérjen sürgös felterjesztést a kölcsönvett alapokról azok összezszerülésének kitüntetése mellett és kívánja be a megfelelően kiállított adósleveleket és mindezeket terjessze fel az egyházker. elnökségnek és egyuttal felhatalmazza az egyházkerületi elnökséget, hogy ezen pótlások eszközlése után az egyházmegyei határozatot megerősítse és az adósleveleket jóváhagyási záradékkal ellássa.

97. szám. A nagyszalontai egyházmegye 25/1936. szám alatt felterjeszti a magyarremetei egyház új adókulcsa tárgyában hozott határozatát amellyel jóváhagyta az ottani presbiterium 29/1936. számú azon határozatát, amellyel az eddigi párbéradózás megszünetetését mondotta ki és helyébe a személyi és vagyoni jövedelem utáni %-os adókulcsot állította be.

A királyhágómelléki ref. egyházkerület közgyűlése elrendeli a felterjesztett iratoknak a nagyszalontai ref. egyházmegye elnöksége részére leendővisszaküldését, miután az egyházi törvények III. tc. 20. § a értelmében az e tárgyban az egyházmegyei közgyűlés által hozott határozat végérvényes.

98. szám. Dr. Nagy Sándor e.-m. gondnok a közgyűlés tagjainak nevében megköszöni az elnökségnek a közgyűlés bölcs és körültekintő vezetését.

Püspök ur a közgyűlést imádsággal berekeszti.

Birósági ügyek.

99 szám. A Királyhágómelléki Református Egyházkerület bírósága 1936 november 24-én Nagyváradon tartott ülésében 1936 dik esztendőre a következőképpen alakítja meg az időszaki tanácsot.

Rendes tagok: Vadai Béla, Arday Aladár, Szabó Zoltán esperesek Dr. Nagy Sándor Telegdi József egyházmegyei gondnokok.

Póttagok: Boros Jenő esperes, Balajthy Jenő egyházkerületi tanácsbíró, Pappszász Lajos egyházmegyei gondnok, Dr. Koczó Jenő, Dr. Ujfalussy Sándor egyházkerületi tanácsbírók.

100 szám. A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület bírósága, mint másodfoku közigazgatási bíróság Nagy Kálmán volt szapáryfalvai kántornak a szapáryfalvai egyházközséggel szemben támasztott anyagi követelése tárgyában a bánsági egyházmegye bírósága, mint elsőfoku közigazgatási bíróság által Temesvárott 1936 április 28-án hozott 2/1936. számú ítéletét panaszos felebbezése folytán Nagyváradon 1936 november 24-én tartott ülésében, felülvizsgálván, a következő ítéletet hozta:

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület bírósága, mint másodfoku közigazgatási bíróság a bánsági egyházmegye bíróságnak, mint elsőfoku közigazgatási bíróságnak Temesvárott 1936 április hó 28-án Nagy Kálmán szapáryfalvai kántornak a szapáryfalvai egyházközséggel szemben támasztott anyagi követelése tárgyában hozott 2/1936. számú ítéletét indokainál fogva helybenhagyja.

101 szám. A Királyhágómelléki Református Egyházkerület bírósága, mint közigazgatási felebbezési bíróság a bihari református egyházközségben 1936 március elsején megejtett lelkészválastás ellen beadott panaszok következtében a bihari református egyházmegye bíróságának, mint első folyamodásu, közigazgatási bíróság időszakos tanácsa által 1936 június 30-án hozott 14/1936 számú ítélet ellen bejelentet felebbezések folytán Nagy-

váradon 1936 november 24-én megtartott nyilvános tárgyalás után szótöbbséggel következő képpen

i t é l t:

Az egyházkerületi bíróság, mint közigazgatási bíróság a bihari református egyházmegye bírósága időszakai tanácsának mint I. foku közigazgatási bíróságnak 14/1936 szám alatt hozott ítélete ellen beadott felebbezéseknek helyt ad, az első folyamodásu bíróság ítéletét megváltoztatja, a választást megsemmisíti s elrendeli, hogy a választási eljárás a pályázat újra kiírásától kezdve megisméltessék és lejárattassék.

Az ügyvédi költségek kölcsönösen megszüntettetnek.

Az elsőfoku eljárás folyamán felmerült 2.797 lei eljárási költség a bihari református egyházmegye közigazgatási pénztárának terhére számolandó el és a panaszosok által letett 3.500 lei letevőknek vissza utalandó.

102 szám. A Királyhágómelléki Református Egyházkerület bírósága, mint közigazgatási bíróság, Nagyváradon 1936 november 24-én tartott ülésében Kuki Zoltán bihari ref. tanító panaszosnak a bihari ref. egyházközség presbyteriuma ellen tanítói készpénzjavadalma kifizetési sorrendje iránti keresete, valamint az 1935. évi tanítói fizetésének csökkentése miatt beadott panasza ügyében nevezett tanító által törvényes időben beadott felebezése folytán a bihari ref. egyházmegyei első folyamodásu bíróságnak 1936 évi július hó 30. napján 13/1936. sz. ítéletét vizsgálat alá vevén, következőképpen

i t é l t:

Az egyházkerületi bíróság, mint közigazgatási felebbviteli bíróság Kuki Zoltán panaszos felebezésének részben helyt ad és a bihari egyházmegyei közigazgatási bíróságnak fent jelzett ítéletét részben megváltoztatja aképen, hogy nevezett tanító részére a már megállapított hátralékos tanítói fizetés mellett, illetve az ott jelzett összegben felül további 9600 lei korpótléket ítél meg az 1935. évre. A felebezésben foglalt egyéb követelést elutasítja. A megítélt összeg fele 1937 ápr. 1-ig, fele 1937 okt. 1-ig fizetendő.

103. szám. A királyhágómelléki Ref. egyházkerületi bíróság, mint fegyelmi felebezési bíróság Molnár Zoltán kovácsi-i

lelkész panaszlott elleni fegyelmi ügyben, egyházmegyei ügyész felebbezése folytán a nagybányai egyházmegye I. foku bíróságának 1936 október 30-án hozott 125/1939 sz. ítéletét vizsgálat alá vevén, alolított helyen és napon következőképen

i t é l t:

A Királyhágómelléki Egyházkerületi Bíróság, mint fegyelmi bíróság a nagybányai e.-megye fegyelmi bíróságának 125/1936 sz. ítéletét a fegyelmi vétség megállapítása tekintetében helyben hagyja, a büntetés kivételére vonatkozó részt megváltoztatja és panaszlott lelkészt az E. T. V. tcz. 35 §-nak b. pontja alapján „fedés”-re ítéli.

104. szám. A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Bírósága, mint közigazgatási felebbezési bíróság, [Nagyváradon 1936 november 24-én tartott ülésében Varga Ferenc hegyközkovácsii ref. tanítónak a hegyközkovácsii ref. egyházközség ellen kórpotlék kiszolgáltatása ügyében emelt panaszára a bihari ref. egyházmegye közigazgatási bírósága által hozott 1936 évi 38 számú ítélete ellen panaszos részéről írásban beadott felebbezését felülbírálván a következő

v é g z é s t

hozta :

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Bírósága, a bihari egyházmegye közigazgatási bíróságának Varga Ferenc hegyközkovácsii ref. tanító panasz ügyében hozott 1936 évi 38 számú ítéletét feloldja és utasítja az elsőfokon eljáró bíróságot, hogy állapítsa meg, az 1932—21 h. számú, illetve az 1935—26 h. számú egyházkerületi közgyűlési határozatok rendelkezéseinek figyelembevételével panaszos tanító természetben kiszolgáltatott javadalmának értékét s így a kérdéses tanítói természetben kiszolgáltatott javadalmának értékét s így a kérdéses tanítói összjavadalom teljes értékösszegét és ennek tekintetbevételével hozzon a kórpotlék igény kielégítése ügyében új ítéletet.

105. szám. A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Bíróság, mint másodfoku közigazgatási bíróság Mátyási István hegyközpályi egyház ellen fizetesszolgáltatás panaszos ügyében, a bihari ref. egyházmegyei bíróság időszakos tanácsa 1936. június 30. napján 11/1936. sz. a. ítéletet hozott, panaszló Mátyási István

kántortanító felebbezése folytán a mai alulírott helyen és napon tartott ülésében következőleg

i t é l t:

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerületi Bíróság, mint másodfoku közigazgatási bíróság a felebbezést elutasítja, az első bíróság ítéletét indokainál fogva helyben hagyja.

106. szám. A királyhágómelléki Református Egyházkerület bírósága, mint közigazgatási bíróság Nagyváradon 1936 évi november hó 24-én tartott ülésében Ujlaki Lajos és társai biharfélegyházai egyháztagok által az Érmelléki Református Egyházmezőgye bíróságának, mint közigazgatási bíróságnak Székelyhídon 1936 május hó 19-én hozott 13 számú ítélete ellen beadott felebbezés ügyében következőképen

i t é l t:

Az egyházkerületi bíróság az E. T. III, t. c. 19 §-a alapján beadott felebbezést visszautasítja az elsőfoku bíróság ítéletét indokainál fogva helyben hagyja.

107. szám. A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület fegyelmi bírósága tárgyalás alá vevén Adorján Mihály ref. tanító felebbezését az érmelléki egyházmezőgye 1936. május 19-én tartott bírósági ülésén Kovács Lajos tóti lelkész elleni ügyben hozott fegyelmi ítélete ellen a következőképen

i t é l t:

Az egyházkerületi bíróság az érmelléki egyházmezőgye fegyelmi bírósága által a fent jelzett időben hozott ítéletet részben és aként változtatja meg, hogy Kovács Lajos tóti lelkészt vétkesnek mondja ki az ítéletben foglalt mulasztásokon kívül még abban is, hogy a Poroszlai Pál által a kántortanító részére küldött stóla díjat nem teljes összegében szolgáltatva ki a kántortanító részére és erre való tekintettel nevezett az E. T. V. tc. 35. §. c. pontja alapján 1.000 lei pénzbüntetésre ítéli.

108. szám. A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerületi bíróság, mint II. foku fegyelmi bíróság a Bagosi Ferenc nagyszalontai lakos által Dohi Árpád nagyszalontai ref. lelkész ellen folyamatba tett és jogerős ítélettel ellátott fegyelmi ügyben a panaszlott Dohi Árpád lelkész által beadott perújítási kérelem alapján

a nagyszalontai e. m. bíróság ítélete ellen Bagosi Ferenc kellő időben írásban beadott felebbezése folytán a Nagyváradon 1936 november 25-én megtartott tárgyaláson a következő

i t é l e t e t

hozta :

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerületi Bíróság, mint fegyelmi felebbezési bíróság Bagosi Ferenc felebbezésének részben helyt ad, — az első bíróság ítéletének a büntetés kiszabására vonatkozó részét megváltoztatja és panaszlottat a nagyszalontai e. m. pénztárába fizetendő 1000 lei pénzbüntetésnek 15 nap alatt s végrehajtás terhe mellett leendő megfizetésére kötelezi, míg az ítélet egyéb részét nem érinti.

109. szám. A Királyhágómelléki Református Egyházkerület Bíróságának, mint közigazgatási felebbezési bíróságnak időszaki tanácsa Farkas József és társai, továbbá Tóth Antal és társai temesvári lakosoknak a Temesvárott 1935. szeptember 15-én megtartott lelkészválasztás ellen 2069/a-1935. és 2095—1935 szám alatt beadott panaszai ügyében a Bánsági Református Egyházmegye bíróságnak, mint közigazgatási bíróságnak Időszaki tanácsa által Temesvárott 1936. február 4-én 1. szám alatt meghozott ítélete ellen a panaszlott választók nevében Bakos László, egyháztag által bejelentett és 5097/a—1936. és 5097/b—1936. szám. alatt Nagy Károly és 327 egyháztag társa által írásban is indokolt felebbezések folytán a Nagyváradon 1936. március 17-én nyilvános ülésben megtartott tárgyalás után zárt ülésben egyhangulag meghozta és nyilvános ülésben kihirdette a következő.

i t é l e t e t :

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület bíróságának, mint közigazgatási felebbezés bíróságnak Időszaki tanácsa a Bánsági Református Egyházmegye, mint közigazgatási bíróság időszaki tanácsának a Temesvárott 1935 szeptember 15-én megtartott lelkészválasztás ügyében 1936 február 4-én 1 szám alatt kelt ítéletét megváltoztatja s a választás ellen beadott panaszok elutasításával a választás törvényszerűségét elismeri és a vizsgálattal és alapeljárással felmerült 9.150 lei költségnek 15 nap alatt végrehajtás terhével a Bánsági Református Egyházmegye közigazgatási pénztárába leendő megfizetésére Farkas József, Tury György,

Andris Sándor, Halász Erzsébet, Andréka Pál, Szabath Antal, Biró Sándor, Jámbor András, G. Szabó Pál, Tóth Antal, Fábián István, Illés Sándor, Kiss Antal, Baranyi Sámuel, Veres József és ifju Baja András temesvári lakos egyháztagokat egyetemlegesen kötelezi.

110 szám. A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület Birósága mint közig. felebbezési bíróságnak időszaki tanácsa a Deák József és társai által az 1935. dec. 29-én megtartott *sárköz* — *sárközujlaki* lelkészválasztás ellen beadott panasz ügyében, a Nagybányai Ref. Egyházmegye bíróságának, mint közig. bíróságnak időszaki tanácsa által 3. k. i-1936 sz. a. hozott ítélete ellen a panaszosok által bejelentett felebbezés folytán a Nagyváradon 1936. máj. 29-én nyilvánosan megtartott tárgyalás után zárt ülésben meghozta és nyilvános ülésben kihirdette a következő

i t é l e t:

A Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület bíróságának, mint közig. felebbezési bíróságnak időszaki tanácsa a Nagybányai Ref. Egyházmegye bíróságának, mint közig. bíróságnak időszaki tanácsülésben 3. k. i.-1936. sz. a hozott ítéletét egész terjedelmében helybenhagyja és Deák József, Kertész István sárközujlaki, Angi Dániel, Pataki Zsigmond, Daróczy Endre adorjáni, Pataki Elek, Kádas Gyula, Vámi Antalné, Juhász Pál, Bodó Pál, Mártom Zsigmondné és Kicska Józsefné sárközi lakos panaszosokat arra kötelezi, hogy a sikertelen felebbezéssel felmerült költségek címén a Királyhágómelléki Ref. Egyházkerület pénztárába 15 nap alatt végrehajtás terhével 1920 leit egyetemlegesen megfizessenek.

Panaszosoknak 637-1936 sz. a. beadott felebbezését és felebbezési indokait pedig az egyh. kerület bírósága, mint közig. felebbezési bíróság visszautasítja.

Betűrendes tárgymutató.

Abszolváló vizsga fontossága	—	—	—	24-f
Adorján Mihály tanító felebbezése	—	—	—	107
Aradi egyház adás-vételi szerződése	—	—	—	95
Aranyosmegyesi és Józsefházai hegyiszórványok fiók- egyházzá alakulása	—	—	—	57
Aranyosmegyesi egyház — Bethlen Zsuzsánna alapítvány	—	—	—	91
Avasfelsőfalui fiókegyház adás-vételi szerződése	—	—	—	90
Ágostai evangélikus egyház határozatának tudomásul- vétele	—	—	—	13
Ágyai egyház új adókulcsa	—	—	—	94
Áldozatkész egyháztagnak köszönet nyilvánítatik	—	—	—	23-3
Állami iskolai vallástanítási terv kidolgozása	—	—	—	67-c
Államsegélyben nem részesülő lelkészek nyugdíjhátraléka	—	—	—	31-e
Bagosi Ferenc szalontai lakós felebbezése	—	—	—	108
Baldácsy-alapból segélyezetttek	—	—	—	58
Baltazár Dezső dr. püspök halála	—	—	—	11
Beíratásoknál felmerülő vitás esetek	—	—	—	24-e
Belényessonkolyosi lelkészi és kántori díjlevél	—	—	—	86
Belmissziói bizottság jelentése	—	—	—	69
Belmissziói titkár lemondása	—	—	—	61
Belmissziói ügyekben hozott határozatok végrehajtása	—	—	—	60-1
Bihari lelkészválasztás megfelebbezése	—	—	—	101
Boros Jenő nagybányai e. m. esperese	—	—	—	6
„Családi tűzhely mellett“ c. kiadv.-sorozat folytatása	—	—	—	72-a
Dabolci lelkészi díjlevél	—	—	—	80
Dunaszentilona lélekszám kiigazítása	—	—	—	45
Egyházfegyelem visszaállításának előkészítése	—	—	—	59-a
Egyházfegyelmi szabályrendelet minden családnak meg- küldetik	—	—	—	59-b

Egyházfegyelmi szabályrendelet végrehajtási utasítása	—	59
Egyházmegyei férfiszövetségek megalakítása	—	60-4
Egyházmegyei lelkészértekezlet ügyrendjének jóváhagyása		62
Egyházmegyei tanácsok megalakulása	—	29
Egyházmegyék jelentése a szórványmissziói munkáról	—	54
Egyházkerületi fiu- és leánykonferenciák	—	60-2
Egyházkerületi lelkészértekezlet megalakulása	—	29
Egyházkerületi lelkészértekezleti képviselők	—	63-a
Egyházközségi ingatlanok tűzbiztosítása	—	44
Eklézsiakövetés liturgiája	—	59-d
Elemi iskoláink magyar nyelv tanítás-terve	—	24-c
Elemi iskoláink saját kiadású tankönyvekkel való ellátása		24-c
Erdőgyaraki stóla-megváltás	—	89
Érmelléki egyházmegye kérése	—	70-d
F ák napjára vonatkozó szabályrendelet	—	24-j
Felsőbb tagozat megszervezése	—	24-d
Felszentelt lelkészek köszönete	—	22
Férfiszövetségi konferenciák	—	60-3
Fogarasi Bálint zsinati póttag	—	17
Főbiróság tagjai	—	20
Főgondnok gyűlést megnyitó beszéde	—	2
H alottaink	—	10
Halottas énekeskönyv	—	70-a
Hátralékok rendezése	—	34
Helyettes- és segédlelkészek a nyugdíjintézet kötelezett tagjai	—	34-2
Hivatalos egyházi nyomtatványok	—	43
Hosszmezői egyezség a konverziós adósokkal	—	92
Hosszmezői lelkészi díjlevél	—	82
I deiglenes rendes tanítók	—	24-g
Időszaki tanács	—	99
Igazgatótanács alakulásáról, hatásköréről rendelkező szabályrendelet	—	27
Igazgatótanács választása	—	28
Igazgatótanácsai intézkedések ingatlan-eladás és építkezési ügyekben	—	32
Iratterjesztési bizottság javaslata	—	72-b
Iratterjesztési bizottság jelentése	—	72-a
Iratterjesztési bizottság tagjai	—	40-b
Iratterjesztési osztály jutalék elszámolása	—	42

Iskolát fenntartó szegény egyházközségek segélyezése —	24-i
Iskolalátogatási jegyzőkönyvekre vonatkozó szabályrendelet — — — — —	24-j
Jelenvoltak számbavétele (lásd a jegyzőkönyv elején)	
Józsefházai kántor-tanítói díjlevél—	81
Kántori javadalomnak a tanítói fizetésbe való be nem számítása — — — — —	24-i
Keleti Ujságnak köszönetnyilvánítás — —	50
Kereskedelmi tanfolyam szüneteltetése — —	25-b
Keresztséget mellőzők — — — — —	23-1
Kiegészítő költségvetés az 1936. év második felére —	37
Király Őfelségét a közgyűlés táviratilag üdvözli —	4
Kisbetűs hangjegyes énekeskönyv kiadása — —	67-a
Kisebbségi tanerők alkalmazása románnyelvű tárgyakra	25-c
Kis énekeskönyv elemi iskolások részére — —	70-b
Kiss Károly kerületi tanácsbíró — — — — —	8
Kitérések — — — — —	23-1
Kovács Lajos tóti lelkész bírósági ügye — —	107
Költségelőirányzat 1937-re — — — — —	38
Könyvtárbizottság jelentése — — — — —	91
Körösjánosfalvi presbiteri határozat — — — — —	96
Közalap 1936 évi költségvetése — — — — —	52
Közalapi járulékok befizetésének határideje — —	51
Közalapi missziói bizottság jelentése — — — — —	49
Középiskolák vallástani tervezet kidolgozása — —	67-c
Közgyűlés bezárás — — — — —	98
Közgyűlés megtartásának engedélyezése — — — — —	3
Községi 14% os iskolai segély — — — — —	70-c
Kuki Zoltán bihari tanító felebbezése — — — — —	102
Külföldi hitsorsosaink látogatása — — — — —	23-4
Legációk megszervezése — — — — —	23-2
Legációk ügye — — — — —	73
Lelkészek kongruájából a hátralékos fenntartói járulék levonható — — — — —	31-b
Lelkészek és tanítók hátralékos fizetésének behajtása —	35
Lelkészi nyugdíjjavaslat tárgyalásának elhalasztása —	37-a
Lelkészi nyugdíj és Özv. Árvagyámintézet alapszabály módosítása — — — — —	34
Lelkészi önsegélyző — — — — —	64
Lelkészi özvegyek a kegyeleti félév alatt káplán-ellátás	

terhe alól mentesítettessenek	—	—	—	65
Lelkészi konferenciák	—	—	—	60-3
Lelkesszé szenteltek névsora	—	—	—	21
Magyar helyesírás kiadása	—	—	—	24-c
Magyar remetei egyház ujadókulcsa	—	—	—	97
Magyar szekciók fenntartása érdekében tett felterjesztés	—	—	—	24-k
Máramarosmegyei szórványok gondozása	—	—	—	56
Máramarosszigeti liceum 1934 és 1935 évi számadása	—	—	—	47
Mátyás István hegyközpályi k.-tanító felebbezése	—	—	—	105
Mezőtelki iskola segélykérése	—	—	—	70-e
Micskei lelkeszi díjlevél	—	—	—	79
Molnár Ferenc monoki lelkész első lelkész kép. biz. elveszett	—	—	—	15
Molnár Zoltán kovácsii lelkész bírósági ügye	—	—	—	103
Muhy Sándor tanár megválasztásának jóváhagyása	—	—	—	25-e
Nagybocskói missziói kör szórványainak névszerinti feltüntetése	—	—	—	56-b
Nagy Kálmán szapáryfalvi volt kántor felebbezése	—	—	—	100
Nagykároly egyház iskolai segélykérése	—	—	—	70-f
Nagypénteki perselypénzt be nem küldő egyházak	—	—	—	35-4
Nagyszalontai egyházmegye tisztujtása	—	—	—	7
Nagyszalontai egyházmegyei internátus 1934—35 évi számadása	—	—	—	37
Nagyszalontai kántor díjlevele	—	—	—	88
Nagyszalontai lelkészek díjlevele	—	—	—	87
Nagyváradai egyház kulturpalotája	—	—	—	9
Nagyváradai tanítók díjlevele	—	—	—	77
Nőszövetségi konferenciák	—	—	—	60-3
Nyilvánossági jogtól megfosztott iskoláinknak utasítás	—	—	—	24-b
Nyíri Margit felebbezése	—	—	—	48
Nyugdíjegylet kötelező tagjai	—	—	—	34-4
Nyugdíjintézeti fenntartási járulékok rendezése	—	—	—	35-3
Nyugdíjintézeti tagdíj hátralékok	—	—	—	35-2
Nyugdíj- Özv. Árvagyámintézet 1935 évi zárszámadása	—	—	—	31
Nyugdíj- Özv. Árvagyámintézet vagyoni helyzete	—	—	—	35-1
Nyüvedí kántortanító díjlevél	—	—	—	78
Ombódi tanítói díjlevél	—	—	—	84
Parochiális könyvtári illetmény beszerzése	—	—	—	72-b

Presbiteri konferenciák	—	—	—	60-3
Püspök gyűlést megnyitó imádsága	—	—	—	1
Püspök 1935 évi jelentése	—	—	—	23
Püspök jelentése elemiiskoláinkról	—	—	—	24
Püspök jelentése internátusainkról	—	—	—	26
Püspök jelentése középiskoláinkról	—	—	—	25
Püspöki látogatások	—	—	—	24-5
Református Jövő konferencia	—	—	—	60-2
Református Jövő 1937 évi költségvetési előirányzata	—	—	—	41
Református Jövő és Iratterjesztés adminisztrációjának egyesítése	—	—	—	40
Református Múzeum felállítása	—	—	—	66
Regáti misszió Barátai	—	—	—	53
Sárköz és Sárközujlak társítása	—	—	—	74
Sárköz és sárközujlaki lelkészi díjlevél	—	—	—	85
Sárköz és sárközujlaki lelkészválasztási felebbezése	—	—	—	110
Szabó Zoltán zsinati póttag	—	—	—	17
Szatmári kereskedelmi lánytanfolyam 1935/936 évi számadása	—	—	—	46
Szatmárpálfalvi leányegyház k.-tanítói díjlevél	—	—	—	83
Szavazás elrendelése egyh.-ker lelk. tanácsbirói tisztre	—	—	—	19
Szavazatot nem küldött egyházak	—	—	—	18
Szell György tisztségéről lemond	—	—	—	12
Szoboszlai—Révész féle konfirmációi-katé átdogozása	—	—	—	67-e
Szünidei tanítási tanfolyamok rendezése	—	—	—	24-d
Szórványok ingyen iratterjesztési anyaggal való ellátása	—	—	—	72-a
Tanárok fizetése	—	—	—	25-d
Tanári tanítóikar nyugdíj ügye	—	—	—	34-3
Tanítói és kántori közös díjlevél	—	—	—	24-i
Tanítóköri értekezlet	—	—	—	24-h
Tankönyvraktárról jelentés	—	—	—	67-a
Tanszerraktárról jelentés	—	—	—	68
Távol maradásokat kimentették	—	—	—	5
Theologus és tanítóképeszdész ifjaink nyomoruságos helyzete	—	—	—	23-2
Temesvári lelkészválasztás bírósági ügye	—	—	—	109
Temesvári presbiterum felebbezése	—	—	—	55
Temesvári vallástanító-lelkészi állás	—	—	—	75
Tenkei egyház iskolai segélykérése	—	—	—	70-g

Újlaki Lajos és társai biharfélegyházi egyháztagok feleb-				
bezése — — — — —				106
Új elemi iskolai vallás tanítási tanterv kidolgozása	—			67-b
V allástani kézikönyv készlet árának leszállítása	—			67-f
Vallástani potképesítő bizottság jelentése	—	—		69
Va'lási sérelmek	—	—	—	33
Varga Ferenc hegyközkovácsi tanító bírósági ügye	—			104
Varga László számvevő teljes szolgálatra való behívása				30
Válasz az üdvöz'ő táviratra	—	—	—	16
Váradles missziói egyházzá átszervezése	—	—	—	23-6
Váradles segélyezése	—	—	—	23-6
Vásárhelyi János püspök üdvözlése	—	—	—	14
Végleges rendes tanítókul választhatók	—	—	—	24-g
Véglegesítési visszára kötelezetek	—	—	—	24-h
Véglegesítési vizsga várakozási ideje	—	—	—	24-h
Véglegesítő vizsgán véglegesen elbuktak	—	—	—	24-g

Szabályrendelet az egyházkerületi Igazgatótanács megalakításáról és hatásköréről.

1. §. Az egyházkerületi közgyűlés feladatainak egyrészének teljesítésére a romániai református egyház országos zsinata által elfogadott I. t. c. 143. §. a értelmében egyházkerületi igazgatótanácsot alkot.

2. §. Az egyházkerületi Igazgatótanács tagjai :

a) a püspök s az egyházkerület főgondnoka.

b) az egyházkerületi lelkészi és világi főjegyző.

c) az egyházkerület közgyűlése által tagjai sorából hat évi időtartamra, titkos szavazással, lajstromos szavazólappal, általános többséggel választott hat lelkészi és hat világi tanácsos.

d) a középiskolai tanárok s az énekvezér tanítók közül választott egy-egy tanácsos.

Az egyházkerület tanácsbirói az Igazgatótanács tagjaivá megválaszthatók.

Az egyházkerületi ügyész, tanügyi, belmissziói előadó, számvevő, pénztáros hivatalból tagjai az Igazgatótanácsnak, szavazati joguk azonban csak akkor van, ha őket igazgatótanácsosokká választják.

Az egyházkerületi Igazgatótanács mindenik választott tagja az esperesek s egyházmegyei gondnokok kivételével, ha az egyházkerületi közgyűlés színe előtt esküt még nem tett volna, az egyházkerületi közgyűlés előtt tett esküvel foglalja el tisztségét.

3. §. Az Igazgatótanács elnöke a püspök és az egyházkerületi főgondnok, akadályoztatásuk esetén törvényes helyettesük.

Az Igazgatótanács jegyzője a lelkészi és világi főjegyző, kik között az ügyeket az elnökség osztja fel.

4. §. Az Igazgatótanácsot az elnökség hívja össze a tárgysorozat közlése mellett esetről esetre, amikor annak szüksége mutatkozik.

Határozatképes az Igazgatótanács, ha az elnökségen kívül legalább hat tanácsos jelen van,

A tanácskozást mindig a hivatali korra idősebb elnök vezeti. A jegyzőkönyvet az elnökségen kívül a jegyző írja alá s két tanácsos hitelesíti.

Az Igazgatótanács ülései nyilvánosak, az elnökség azonban zárt tanácskozást rendelhet el.

5. §. Az Igazgatótanács tagjai a tanácsüléseken s kiküldetések alkalmával felmerülő készkiadásaik megtérítését igényelhetik.

6. §. Az Igazgatótanács hatáskörébe a következő ügyek elintézése tartozik:

a) Az egyházi felsőbb hatóságok jóváhagyása nélkül végre nem hajtható egyházközségi (presbiteri, egyházközségi közgyűlési) határozatok hivatalból való felülbírlása.

b) a presbiterium vagyoni vonatkozású határozatai ellen beadott felebbezések másodfoku elintézése.

c) az egyházmegyei tanácsok és közgyűlések iskolai, az egyházmegyei intézmények ügyeiben hozott határozatok ellen beadott felebbezések elintézése.

d) az egyházkerület saját iskolája, vagy más intézménye igazgatása körébe eső intézkedések megtétele.

e) az egyházkerületi tisztség megüresedésének megállapítása, s a megüresedett tisztségekre a szavazatok elrendelése.

A püspök és egyházkerületi főgondnok tisztségének megüresedését mindég az egyházkerületi közgyűlés állapítja meg.

f) Az egyházmegyei tanácsok határozatai ellen beadott felebbezések elbírálása.

g) az egyházkerületi elnökség felhívására véleményadó azokban az ügyekben, melyek elintézése az egyházkerületi közgyűlés hatáskörébe tartozik.

Az a. b. c. d. e. alatt felsorolt ügyekben csak akkor jár el az Igazgatótanács, ha azokban az egyházkerületi közgyűlés még nem határozott s az ügy természeténél fogva a legközelebbi közgyűlés határozatát megvárni nem indokolt, nem célszerű és nem kívánatos.

7. §. Az egyházkerület szabályrendeletében az egyházkerületi közgyűlés tanácskozására és ügyrendjére vonatkozó intézkedések e szabályrendeletben foglalt eltérésekkel az egyházkerületi Igazgatótanácsra is alkalmazandók.

Utasítás az egyházfegyelmi szabályrendelet végrehajtásához

A) Az egyháztagokra nézve.

I. Az egyházfegyelem visszaállításának előkészítése.

1. Az egyházfegyelemnek egyházkerületünkben 1937 január 1-től leendő visszaállítását a gyülekezet, illetve a hivek ránevelése céljából az egész gyülekezetre kiterjedő, gondos előkészítés előzze meg.

2. Ez az előkészítés magának az egyházfegyelem lényegének és céljának, valamint közelebbről a szabályrendeletnek alapos ismertetéséből áll. Az ismertetés történjék:

a) A presbiteriumban, külön erre a célra összehívott gyűlésen, mely ének után bibliaolvasással és imádsággal kezdendő. A gyűlés jegyzőkönyvét a lelkiügyekkel foglalkozó gyűlések során, az esperesi hivatal útján fel kell terjeszteni a Püspöki Hivatalhoz.

b) Férfiszövetségben, Nőszövetségben s az Ifj. Keresztyén Egyesületben és a Leányszövetségben.

c) Vallásos estélyeken. Az ezeken tartandó felolvasások, előadások keretében foglalkozni kell az egyházfegyelem történelmi ismertetésével, hogy mindenki megértse, mennyire hozzátartozik az egyház lényegéhez és milyen erőt jelentett minden időben az egyházra nézve: — továbbá foglalkozni kell az egyházfegyelem mai szükségességével és céljával, végül az egyházfegyelem gyakorlásával. E célra a következő tárgyú előadások tarthatók és tartandók: 1. Az egyházfegyelem a Szentírásban, 2. Az egyházfegyelem az őskeresztyénségben. 3. Az egyházfegyelem Kálvinnál. 4. Az egyházfegyelem a reformációban. 5. Az egyházfegyelem egyházunkban. 6. Miért van szükség az egyházfegyelem visszaállítására? 7. Hogyan gyakoroljuk az egyházfegyelmet?

d) Ismertetni kell végül az egész gyülekezet előtt, alkalmi ígehirdetés keretében. (Erre alkalmas textusok: Máté 18: 12—18; Galata levél 6: 1—2 és esetleg 1—8; Máté 7: 1—5.) Az isten-

tisztelet ideje az esztendő utolsó délutánja, vagy újév reggele, melyen minden presbiter köteles jelen lenni.

e) A szabályrendeletet magyarázó és buzdító bevezetéssel, illetve felhívással minden családfő, a végrehajtási utasítást pedig minden presbiter megkapja

II. A fegyelmezési eljárás megindítása.

3. Az eljárás megindítható a presbiterium elnökénél írásban történt feljelentésre, vagy a presbiterium határozatával, de névtelen feljelentésre soha.

4. A feljelentés után a presbiterium elnöke az eljárást a leggyorsabban, de legfeljebb tizennégy napon belül megindítja.

5. Ha a feljelentésből az állapítható meg, hogy az elkövetett cselekmény vagy mulasztás a 4. § a) pontjánál súlyosabb fegyelmezési fokozatot nem von maga után, akkor a lelkész a feljelentettet maga elé, — ha pedig úgy látja, vagy a maga elé idézés alkalmával az tűnik ki, hogy az a) pontnál súlyosabb fokozatot von maga után, akkor a presbiterium elé idézi, mikorra a presbiteriumot is, a tárgy megnevezésével összehívja.

6. Ha a megidézett meg nem jelennék és ezt elfogadhatóan nem igazolja, a presbiterium nála nélkül is határoz és ez a megidézettel előre közlendő.

III. A fegyelmezés gyakorlása.

A fegyelmezést a gyülekezet nevében és helyett a presbiterium gyakorolja, tehát sohasem a lelkész fegyelmez. Ugy, hogy a lelkész akkor is mikor azt a szabályrendelet szerint egyedül végzi, a presbiterium nevében és megbízásából, mint annak elnöke jár el.

8. A presbiterium fegyelmező ülései nemcsak zártak, hanem titkosak is. Határozatát titkos szavazással hozza meg és tagjaira — az egész eljárásra nézve — titoktartás kötelező.

9. Ha a fegyelmezési eljárás megindításakor az tűnik ki, hogy az elkövetett cselekmény vagy mulasztás a 4. § a) pontját vonja maga után, akkor a lelkész az illetőt négy szemközt megintí és erről jegyzőkönyvet vesz fel, melyet az illető aláírásával vagy anélkül a presbiteriumnak beterjeszt.

10. Ha az állapítható meg, hogy a b—e) pontok alatti fokozatokat vonja maga után, akkor a lelkész az ügyet a presbiterium elé terjeszti, amikor is imádság és az ülés megnyitása

után a fegyelmezés tárgyát előadja.

11. A tárgy előadása után a fegyelmezett meghallgatandó s ugyanekkor bizonyítékait előterjesztheti.

12. Ha a fegyelmezett bizonyítékait az első alkalommal nem tudná előadni, új ülés tűzendő ki, amikor tanuit is magával viheti.

13. A bizonyítékok előterjesztése után nyomban következik a fegyelmezési fokozat megállapítása, ami mindig a fegyelmezett jelenléte nélkül történik.

14. A fegyelmezési fokozat kiszabásánál a sorrend — nagyon súlyos esetek kivételével, — lehetőleg megtartandó. Ilyen súlyos esetek pld. Egyházfegyelmi szabályrendelet 3. § c) és e) pontjai alatt felsoroltak s a d) pont alattiakból a közterhek viselése ellen izgatás, amikor kezdő fokozatnak a 4. §. b) esetleg c) pontjai is alkalmazhatók.

15. Azokra, akik beleegezésöket adják, hogy gyermekik más vallásuak legyenek, — főként azokról a református férfiakról lehet szó, akik a Kultustörvény 42. §-ában adott jogukkal egyházuk kárára élnek, — az Egyházfegyelmi Szabályrendelet 4. paragrafus d) pontja alkalmazható. Ugyancsak ez alkalmazható az olyan presbíterre, akinek 21 éven aluli kiskorú gyermeke követi el ezt.

16. A 4. § d) pontja csak ekklézsiakövetés és az adott beleegezés érvénytelenítése esetén szűnik meg, ami a gyermek megszületése előtt írásbeli kötelezettséggel, megszületése után pedig csak a másik fél áttérésével lehetséges.

17. Az e) pont alkalmazása, azaz a kirekesztés mindaddig, míg a kirekesztett meg nem tér, vagyis ekkléziát nem követ, a hívők közösségéből kizárást és minden egyházi szolgálat megtagadását vonja maga után. Ebből folyólag egyházi adója el nem fogadható s nemcsak semmiféle tisztségre nem választható, de semmi egyházi szolgálatra sem fogadható el, pl. sem keresztszülő sem esketési tanu nem lehet.

18. Nem lehet azonban senkit sem eltiltani a templomba-járástól, gyermekeinek megkeresztelésétől, nem azoknak az egyház iskolába járásától, ha a megállapított díjat megfizeti. A kirekesztett a gyermeke után annyi díjat tartozik fizetni, mint a más-vallásuak.

19. Az ekklézsiakövetés, ha az a d) és e) fokozatok fennállása esetén történik, a gyülekezet előtt istentisztelet keretében külön erre szolgáló szertartás szerint megy végbe.

IV. A fegyelmezés végrehajtása.

20. A fegyelmezési eljárás lefolytatása után, amennyiben a presbiterium a b) és c) pontok valamelyikét alkalmazza, akkor a b) pont esetében nyomban végrehajtja, azaz a lelkész a fegyelmezettet a presbiterium 2—3 tagja előtt megintí: a c) pont esetében pedig a presbiterium nevében szeretettel, de komolyan megdorgálja. Meg nem jelenés esetén a presbiterium dorgáló határozatát írásban kézbesíti. A d) és e) pontok alkalmazása esetében határozatáról a presbiterium írásban értesíti.

B) Az egyház tisztviselőire nézve.

21. Az egyház tisztviselőire nézve az illetékes testületek szintén az egyháztagokra vonatkozó szabályok szellemében járnak el, amikor is a fegyelmezés fokozatait a lelkész helyett az esperes, illetve a püspök hajtja végre, az illetékes testület előtt. A d) pont helyett a lelkészekre az urvacsoraosztástól eltiltás alkalmazandó, mely a gyülekezetnek kihirdetendő; az e) pont helyett pedig a fegyelmi bíróság elé utalás. Az egyház tisztviselői alatt az új Egyházi Törvényben ilyenekül megjelöltek értendők.

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület lelkeszi értekezletének ügyrendje.

I. Fejezet.

Általános határozatok.

1. §. A Királyhágómelléki Református Egyházkerület lelkeszi értekezletének előkészítő bizottsága jelen ügyrendet az F. T. I. tc. 56. §-a s.) pontja alapján és az új E. T. I. tc. 147. §-ának teljes figyelembevételével készítette.

A Királyhágómelléki Református Egyházkerület közgyűlésének 63/1936. számú határozata folytán szabályrendelet erejével bír.

II. Fejezet.

Az értekezlet címe, célja székhelye és pecsétje.

2. §. Az értekezlet címe: „Királyhágómelléki Református Egyházkerület Lelkeszi Értekezlete.” (K. R. E. L. É.)

3. §. Az értekezlet célja: a lelkipásztorikar lelki épülésének, szellemi és anyagi jólétének munkálása; a lelkesztetvérség ápolása és gazdagítása; mindezek által tagjain keresztül református anyaszentegyházunk életének, szerveinek lélekmentő munkáinak erősítése.

E célja elérésére: theologiai tudományos és gyakorlati lelkipásztori kérdéseket tárgyal, ilyeneket tárgyalásra az egyházmegyei lelkeszértekezletekhez megküld, ezekből pályatételeket tűz ki; egyetemes egyházunk vagy egyházkerületünk lelki szellemi-anyagi kérdéseiben esetleg az egyházmegyék lelkeszi értekezleteinek megkérdezése után javaslatokat készít; szorgalmasan munkálja a lelkeszek és azok családja anyagi, — erkölcsi támogatását jóléti intézmények létesítésével és minden más alkalmas móddal és eszközzel; az egyházmegyék és egyházkerület szeretet intézményeit támogatja; végzi a lelkeszek egyéni és testületi érdekeinek védelmét és támogatását; evangéliumi szellemű sajtóterméket szerkesztet vagy ad ki; az egyházmegyei lelkeszi értekezletek munkáját egyöntetűsége irányítja és számbaveszi.

4. §. Az értekezlet székhelye: az értekezlet mindenkori elnökének lakóhelye.

5. §. Az értekezlet pecsétje: köralaku, melynek körirata: „A Királyhágómelléki Református Egyházkerületi Lelkeszi Értekezletének pecsétje.” A körközepén égőszív alatt e felírás: „Egyedül Istené a dicsőség”. Ez alatt az alapítási évszám.

III. Fejezet.

Az értekezlet tagjai, azok kötelességei és jogai.

6. §. A lelkeszéretekezlet kötelezett tagja: minden rendes és vallástanító lelkesz, akik az egyházkerület lelkeszi értekezlet közgyűlésein képviseleti alapon vesznek részt oly módon, hogy mindenik egyházmegyei lelkeszéretekezlet minden tíz tagja és a tíz utáni töredéke után egy-egy képviselöt választ 3 évre szóló megbizatással. Az ily módon választott képviselőkön hivatalból tagjai a közgyűlésnek a püspök és helyettese az egyházkerületi főjegyző és az egyházmegyei lelkeszi értekezletek elnökei, ezek akadályoztatása esetén alelnökei. Az értekezleti közgyűlésen azonban részt vehetnek az értekezlet összes tagjai tanácskozási és indítványozási joggal.

7. §. A lelkeszi értekezlet minden tagjának kötelessége a munkában való résztvevés, valamint joga van mindenkor a szellemi és anyagi segítségre, melyet az értekezlet tagjainak nyújtani képes.

8. §. Az értekezlet tagjai kötelesek az értekezleti közgyűlés határozatainak magukat alávetni, megbizásokat elfogadni és teljesíteni.

IV. Fejezet.

Az értekezlet szervei és azok munkája.

9. §. a.) az értekezlet egyetemes gyűlései;
b.) az értekezlet évi közgyűlései;
c.) az értekezlet választmánya;
d.) az értekezlet tisztviselői.

V. Fejezet.

Az értekezlet egyetemes gyűlései.

10. §. Az értekezlet egyetemes gyűlésének tagjai: az értekezlet összes tagjai.

11. §. Az egyetemes gyűlésen az összes tagok megjelenése

kötelező, meg nem jelenhetés a titkárnál előzetesen írásban igazolandó, melyet a választmány fogad vagy nem fogad el.

12. §. Egyetemes gyűlés minden évben legalább egyszer egyházkerületünk más és más gyülekezetében felváltva tartandó, a gyűlés helyét és idejét az előző gyűlés állapítja meg.

13. §. Az egyetemes gyűlést az elnök hívja össze a tárgysorozatnak idejében való közzétételével.

14. §. Az egyetemes gyűlés zárt ülés keretében foglalkozik a lelkipásztori élet és szolgálat lelki esetleg szükségszerű anyagi kérdéseivel, nyílt gyűlésen pedig tudományos, teológiai és gyakorlati egyházépítő kérdéseket, az egyházkerület anyagi és lelki viszonyaiból következő feladatokat, a lelkészeket egyházkerületileg vagy egyetemben érdeklő ügyeket tárgyal, továbbá foglalkozik olyan intézmények létesítésével és fenntartásával, amelyek az egyházkerület lelkészeinek és azok családjainak anyagi és erkölcsi támogatására szolgálnak. Mindezen ügyekben javaslatokat tehet az értekezlet választmánya útján a közgyűlésnek. Az egyetemes gyűlés abban a gyülekezetben, hol ülését tartja, köteles módot ejteni a vendéglátó egyházközség misszionálására. (U. m. a belmissziói alakulatokban előadásokat tartani és az egész gyülekezet részére ünnepi istentiszteletet tartani.)

15. §. Az egyetemes gyűlésről jegyzőkönyv veendő fel, melyet az elnök és két erre kért tag hitelesít. A jegyzőkönyv egy példánya a választmány útján a közgyűlés elé terjesztendő.

VI. Fejezet.

Az értekezleti közgyűlések.

16. §. Az értekezleti közgyűlés a választott és hivatali tagok alkotják. Ideje mindenkor az egyházkerületi közgyűléshez igazodik, helye mindig az egyházkerületi közgyűlés helye. Közgyűlés évenként egyszer tartandó. Érvényes határozat hozatalára az alkotó tagok $\frac{1}{4}$ részének tényleges jelenléte szükséges. A határozatok nyílt szavazás útján hozatnak. Titkos szavazásnak csak választásoknál és személyes kérdések eldöntésénél van helye.

17. §. A közgyűlés kétféle: rendes és rendkívüli. A rendes évi közgyűlésre az előbbi 16. §. az irányadó, a rendkívüli közgyűlésre szintén, azzal a különbséggel, hogy az a választmány határozata vagy a közgyűlést alkotó tagok $\frac{1}{4}$ -e indokolt kérésére bármikor összehívandó.

18. §. A közgyűlés tárgyai a lelkimunkán kívül: a) jelentés az egyetemes közgyűlés munkájáról; b) jelentés az egyházme-

gyei értekezletek működéséről; c) az évi számadások megvizsgálása és a költségelőirányzat megállapítása; d) a tisztviselők és a választmányi tagok 3 évre való megválasztása; e) indítványok és az egyházhatóság vagy a választmány által előterjesztet ügyek tárgyalása; f) az anyaszentegyházat és a lelkészikart érintő minden ügyben javaslatokat tehet az egyházkerület igazgatótanácsához vagy közgyűléséhez, valamint az országos értekezletnek.

19. §. A tárgyhoz minden tag csak egyszer szólhat hozzá, másodszori hozzászólás csak az előadót illeti a zárszó jogán, vagy azt akinek szavait félreértették, vagy aki a szavazás elrendelésénél a kérdés feltevéséhez akar hozzászólni. A gyűlés méltóságát zavaró tag előbb figyelmeztetéssel, azután rendreutasítással, azután szömegvonással, végül a gyűlésből való kiutasítással sújtandó, mely esetben fegyelmi hatóságának bejelentendő.

VII. Fejezet.

Az értekezlet választmánya.

20. §. Az értekezlet ügyeit közgyűléstől-közgyűlésig a választmány intézi, amely az értekezlet tisztviselőiből és a közgyűlés által az azt alkotó tagok sorából három évi időre választott 6 tagból áll.

21. §. A választmány elnöke az értekezlet elnöke, vagy az elnök által megbízott alelnök, jegyzője pedig az értekezlet jegyzője.

22. §. A választmányi gyűlést az elnök a közgyűlés előtt mindenestre, máskor a szükséghez képest, vagy négy választmányi tagnak írásban kifejezett kérésére összehívni jogosult, illetve köteles.

23. §. A választmány készíti elő a közgyűléseket, összejöveteleket, kidolgozza ezek és az egyházmegyei értekezletek munkatervét s eszközli a szükséges segélyezéseket. Megvizsgálja a számadásokat és a költségvetést s tárgyalja a hozzáérkezett javaslatokat, a résztvevők készkiadásait az értekezlet pénztára megtéríti.

A választmány igazgatja az értekezlet ügyeit s gondoskodik az értekezlet vagyonának lelkiismeretes kezeléséről.

24. §. Határozathozatalhoz a választmányi tagok felerészének jelenléte szükséges.

VIII. Fejezet.

Az értekezlet tisztviselői.

25. §. Az értekezlet tisztviselői: a) egy elnök, b) három

alelnök, u. m. egy adminisztratív, egy lelki és szelemi ügyeket vezető, egy anyagi ügyeket vezető alelnök, c) egy ügyvezető titkár, d) egy jegyző, egy pénztáros, akik a közgyűlést alkotó tagok sorából tilkos szavazással választatnak 3 évi időtartamra.

26. §. Az elnök az értekezlet vezetője és képviselője. Összehívja a gyűléseket s azok határozatait végrehajtatja. Évenként legalább egyszer, de lehetőleg többször is megvizsgálja a pénztárt, a költségvetés keretei között utalványozza a kifizetéseket s a szükséghez képest bármikor összehívja a választmányt. Az egyházmegyei lelkészi értekezletekkel állandó összeköttetést tart fenn s azok gyűléseit rendszeresen látogatja. Örökös afőlött, hogy az értekezlet a megállapított munka és hatáskörét tul ne lépje.

27. §. Az elnököt akadályoztatása esetén az adminisztratív alelnök helyettesíti, míg a másik két alelnök az ügy körébe vágó és irányító munkásságot fejt ki.

28. §. Az ügyvezető titkár előkészíti a választmányi-, és az egyetemes és a közgyűlési tárgysorozatot, a különböző jelentéseket, általában vezeti az értekezlet ügyviteli teendőit.

29. §. A jegyző vezeti a választmányi- és az egyetemes- és a közgyűlési jegyzőkönyvet s felügyel az irattárra.

30. §. A pénztáros kezeli az értekezlet pénztárát, beszedi a tagsági díjakat, a bevételekről és kiadásokról pontos számadást vezet, a pénztár állásáról a választmányi gyűléseken jelentést tesz, elkészíti a költségelőirányzatot s kifizeti az elnök által utalványozott összegeket. Számadásáról a választmánynak jelent.

IX. Fejezet.

Az értekezlet viszonya az egyházi hatóságokhoz, az országos és egyházmegyei értekezletekhez.

31. §. Az értekezlet az E. T. és az egyházi hatóságok védelme és támogatása mellett működik és a romániai országos lelkészértekezletnek tagja. (RORLE.)

32. §. Az értekezlet az országos értekezletnek határozatait, intézkedéseit figyelembe veszi és hozzá javaslatokat tesz.

33. §. Az értekezlet tagjai minden kebelbeli egyházmegye lelkészi értekezlete s minden egyházmegyei lelkészi értekezlet pénztára az ő tagjai után évi 50 leit fizet be értekezletünk pénztárába minden év január hó 1-ig, amely tagsági díj az államsegélyből levonandó az egyházkerületi pénztár által.

34. §. Az egyházmegyei lelkészi értekezletek részére egy-

házkerületi értekezletünk egységes munkaprogrammot készít minden évre, e munkát irányítja és számbaveszi.

35. §. Az egyházkerületi lelkészi értekezlet határozatai és intézkedései az egyházmegyei lelkészi értekezletre nézve kötelezők és általuk végrehajtandók. Viszont az egyházmegyei lelkészértekezlet figyelembe venni köteles.

X. Fejezet.

Záróhatározatok.

36. §. Az értekezlet az E. T.-ben jelzett ideig él és működik.

37. §. Az értekezlet megszűnése esetén annak minden vagyona a Királyhágómelléki Református Egyházkerület Lelkészi Nyugdíjintézetére száll.

